

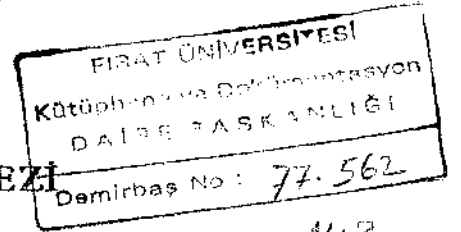

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

BURSALI RAHMİ
ŞAH U GEDÄ

(Metin - İnceleme)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Firat Üniversitesi
Merkez Kütüphanesi

0068583

255.07.02.03.00.00/08/0068583

TD YL/38

Yöneten :
Prof. Dr. Sabahattin KÜÇÜK

Hazırlayan
Sevim BİRİCİ

143
Y.L.
SOS. BİL.

Elazığ - 1996

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ

GİRİŞ

I.BÖLÜM

BURSALI RAHMİ, HAYATI, ESERLERİ, EDEBİ KİŞİLİĞİ	VI-XII
1) Hayatı	VI-IX
2) Eserleri	IX-XIII
3) Edebi Kişiliği	XII-XIII

II.BÖLÜM

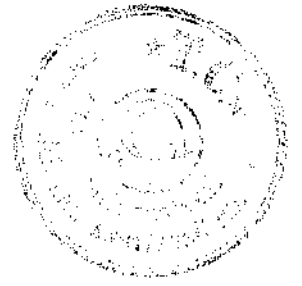
ŞAH U GEDA	XIV
1) Yazılış Tarihi	XIV
2) Yazılış Sebebi	XIV
3) İthaf	XV
4) Muhteva	XV
a) Özet	XVI-XXII
b) Olay Örgüsü	XXIII-XXIV
c) Şahıs Kadrosu	XXIV-XXVI
d) Zaman	XXVI
e) Mekan	XXVI-XXVII
f) Motifler	XXVII-XXVIII

III.BÖLÜM

DİL VE ÜSLUP	XXIX-XLV
---------------------	-----------------

IV.BÖLÜM

ŞAH U GEDA NÜSHALARI VE İZLENEN YOL	XLVI-XLVIII
SONUÇ	XLIX
İNDEKS	L-LII
BİBLİYOGRAFYA	LIII-LV
TRANSKRİPSİYON ALFABESİ	LVI
METİN	1-162
METİNİN ORJİNALİ (M NÜSHASI)	1 b - 60 b

ÖNSÖZ

Mesnevî, Arapça bir kelime olup "s, n, y" üçlü kökünden türemiş, kendi arasında kafiyeli beyitlerden meydana gelmiş bir nazım şeklidir. Beyit sayısında sınırlama yoktur. Kafiye sıralaması aa / bb / cc / dd / ... şeklindedir. Beyit sayısının çok fazla olması nedeniyle kısa kalıplı vezinler tercih edilmiştir.

Türk edebiyatında değişik konuların işlenmesinde fazlaca kullanılmış bir nazım şekli olan mesnevi, İran edebiyatından geçmiştir. XI- XIX. yüzyıllar arasında bu türde sayısız eserler yazılmıştır. İran edebiyatında önceleri destanî konuların işlenmesinde kullanılmış olan bu nazım şeklinin ilk olgun örneği Firdevsî'nin Şâh-nâme'sidir (X-XI . yy.). Daha sonra yalnız destanî eserlerde kullanılan bir nazım türü olarak kalmamış, tasavvufi, ahlâkî konularla birlikte aşk ve macera hikâyeleri de bu yolla nazm edilmiştir.

XI. yüzyıldan XV. yüzyıla kadar İran şairlerinin yazmış oldukları eserler çok benimsenmiş ve okunmuştur. Attâr'ın (1119?-1193?) Husrev-nâme, Esrâr-nâme, Mantuku't-tayr, Musîbet-nâme, İlâhi-nâme, Bülbül-nâme, Pend-nâme, Cümçüme-nâme, Nizâmî'nin (1150?-1214?) Mahzenü'l-esrar, Husrev ü Şirin, Leyli vü Mecnun, Heft-peyker, İskender-nâme, Sa'dî'nin (1213?-1292?) Gülistan ve Bûstân, Emîr Husrev'in (öl.1325) Matla'u'l-envâr, Şirin u Husrev, Mecnûn u Leylî, Heşt-behişt, Ayine-i İskenderî, Hâcû-yı Kirmânî 'nin (öl.1327) Ravzatü'l-envâr, Hümây u Hümâyûn, Kemâl-nâme, Gül ü Nevrûz, Cevher-nâme, Sâm-nâme, Molla Câmî'nin (öl.1492) Silsilatü'z-zeheb, Selâmânü Ebsâl, Tuhfetü'l-ahrâr, Sübhatü'l-ebrâr, Yûsuf u Züleyhâ, Leylî vü Mecnûn, Hired-nâme-i İskenderî adlı mesnevileri en önemlilerindedir. İran şairleri yazmış oldukları mesnevîleriyle Türk şairlerini çok etkilemişlerdir. Eserini Farsça yazan Türk şairlerinden Mevlâna Celâlüddîn-i Rûmî'nin (1207-1273) "mesnevî"si şekil ve muhteva bakımından etkili olduğu gibi, bu nazım türüne verilen adın alemi, "mesnevî" denilince ilk akla gelen eser olmuştur. Ali Şîr Nevâî

'nin (öl.1501) Hayretü'l-ibrâr, Ferhad u Şîrin, Leyli vü Mecnûn, Seb'a-i Seyyâr, Sedd-i İskenderî adlı mesnevîleri de XVI.yüzyılın başlarından itibaren diğer şâirlerimize örnek olmuştur.¹

XV. yüzyıldan başlayarak mesnevî Türk edebiyatında hızlı bir gelişme göstermiştir. Her bakımdan iyi işlenmiş, özellikle roman ve hikaye psikolojisi bakımından insan ve toplum hayatına, insan ihtiras ve faziletlerine dikkat edilmiştir. Yine bu devirde İran edebiyatının birçok mesnevisi Türkçeye çevrilmiş, bu mesnevîlerin Türk şâirleri tarafından tekrar kaleme alınıp (serbest tercüme, ekleme ve çıkarmalar yapılarak) yeni eserler şekline sokuldukları görülmüştür. Devrin sosyal hayatını, mahalli renklerini, tarih ve fetih olaylarını, inançlarını aksettiren mesnevîler yazılmıştır. Bu tür mesnevîler, daha çok şâirlerin şiirdeki ustalıklarını, hünerlerini göstermeye çalıştıkları eserlerdir. Mesnevîlerin yazılış amaçlarına göre aşağıdaki gruplara ayrıldıklarını biliyoruz.

1- Okuyucuya bilgi vermek, onu eğitmek amacına yönelik mesnevîlerdir. Dinî, tasavvufî, ahlâkî eser ve bilimlerle ilgili olan ve ansiklopedik bilgiler veren mesnevîler bu grup içinde yer alır.

2-Okuyucunun kahramanlık duygusuna hitap eden,konusunu menkabelerden ve tarihten alan mesnevîlerdir.

3-Sanat yönü ön plânda olan okuyucunun edebî zevkine hitap eden ana çizgisi aşk ve macera olan mesnevîlerdir.

4- Şâirlerin gördükleri, yaşadıkları olayları anlatan, toplum hayatından kesitler veren , kişileri, meslekleri, düğünleri ve belli yöreleri tasvir eden mesnevîlerdir.

XVI. yüzyılda sanat yönü ön plânda olan, okuyucunun edebî zevkine hitap eden, ana çizgisi aşk ve macera olan 3. grup mesnevî yazan şâirler ve mesnevîleri ise şunlardır:

Leylâ vü Mecnûn (Fuzûlî, Celîlî, Sevdâyî, Hakîrî, Lârendeli Hamdî, Celâlzâde Salih, Halîfe), Yûsuf u Zelîhâ (Kemalpaşazâde, Celili, Gubârî), Husrev ü Şîrîn (Celîlî, Kastamonulu Şânî), Ferhad u Şîrîn (Lâmi'î), Cemşîd u Hurşîd (Abdî), Vâmık u Azrâ (Manisalı Câmî,

¹Unver, İsmail; "Mesnevi" Türk Dili,Türk Şiiri Özel sayısı 11,(Divan Şiiri) sayı:415-416-417,s.431

Lâmi'î), Şem'u Pervâne (Zâî, Lâmi'î, Mu'îdî), Vîs u Râmin (Lâmi'î), Şâh u Gedâ (Yahya Bey), Şâh u Dervîş (Rahmî), Mihr ü Müşterî (Azmi Pir Mehmed), Mihr ü Mâh (Çorlulu Zaîfî, Gelibolulu Alî, Kıyâsî), Mihr ü Vefâ (Bursalı Haşimî), Gül ü Bülbül (Fazlî, İznikli Bakâî), Gül ü Nevrûz (Abdî), Niyâz-nâme-i Sa'du Hümmâ (Abdî), Gûy u Çevgân (Lâmi'î), Heft-peyker (Lâmi'î), İşret-nâme (Revânî), Beng ü Bâde (Fuzûlî)

Bağımsız bir kitap olarak yazılmış, belli bir konuyu işleyen mesnevîlerin planları aynıdır ve bu planda üç bölüm yer alır;

- a) Giriş bölümü
- b) Konunun işlendiği bölüm
- c) Bitiş bölümü

Mesnevîlerin "giriş bölümü" ise genellikle aşağıdaki başlıklar altında görülmektedir.

1. Besmele
2. Tevhîd
3. Münâcât
4. Na't
5. Mi'râc
6. Mu'cizât
7. Medh-i Çehâr-yâr
8. Padişah için övgü
9. Devlet büyüğüne övgü
10. Sebeb-i te'lif

Mesnevîlerin hepsinde bu bölümlerin hepsi bulunamayacağı gibi, bazı mesnevîlerde de şairler değişik nazım şekillerinde ustalıklarını gösterebilmek, monotonluğu giderebilmek amacıyla değişik nazım şekillerini kullanmışlardır.

b) Konunun işlendiği bölüm, mesnevîlerin ana bölümüdür. Bu bölüm "âğâz-ı dâstân", "matla-ı dâstân", "âğâz-ı kıssa", "âğâz-ı kitâb" başlıklarıyla başlar. Bölümde ele alınıp anlatılan konular eserden esere değişir.

c) Bitiş bölümü "konunun işlendiği bölüm" gibi değişiklik göstermez. Bu bölümde ise ;

1. Tanrı'ya "hamd ü senâ " ve dua,
2. Sultana övgü ve saltanatının devamı için dua,
3. Şairin eseriyle ve şairliği ile övünmesi,
4. Tanınmış mesnevî şairleri ve eserlerini anma,
5. Şairin eserine verdiği ad,

6. Hasetçilere, acemi ve dikkatsiz müstensihlerle metni doğru okuyamayan okuyuculara yergi, bunların esere vereceği zarardan Tanrı'ya sığınma,

7. Mesnevî'nin beyit sayısı,
8. Mesnevî'nin yazılışıyla ilgili tarihler,
9. Okuyucudan hayır dua isteme,
10. Mesnevî'nin vezni

Bu bölümde de giriş bölümünde olduğu gibi, gösterilen maddelerin hepsi birden bulunmayabilir. Bunların dışında farklı noktalar olabilir.²

İran şâirlerinden (aslen Türk olan Çağatay şâiri) Hilâli-i Esterabâdi (ölm: H.935 / M. 1530)'nin eserleri arasında yer alan Şâh u Gedâ Farsça kaleme alınmıştır. Bu eser sanat yönü ön plânda olan , okuyucunun edebî zevkine hitap eden, çift kahramanlı aşk mesnevîlerindedir.

Daha sonra Türk şâirlerinden ; Fuzûlî , Taşlıcalı Yahyâ, Bursalı

² Ünver, İsmail ; a.g.e s.448

Rahmî, İmâm-zâde Ahmed bin Mehmed, Güftî Ali, Sinoplu Beyânî Şâh u Gedâ yazmışlardır.

Ben bu çalışmamda XV1. yüzyıl şâirlerinden Bursalı Rahmî (Rahmî Çelebi, Pîr Muhammed) 'ye ait Şâh u Gedâ adlı mesnevîsinin Türkiye'de bulunan nüshalarını karşılaştırarak tenkitli metnini kurmayı amaçladım , ancak 3. nüshayı elde edemediğim için metni iki nüsha üzerinde karşılaştırabildim.

Çalışmanın 1. Bölümünde şâirin hayatı, eserleri, edebî kişiliği hakkında ön bilgi vermeğe çalıştım.

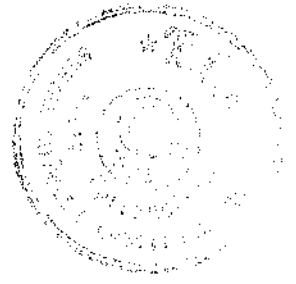
11. Bölümde Şâh u Gedâ mesnevîsini konu, olay örgüsü, şahıs kadrosu , zaman, mekan bakımından incelemeye çalıştım.

111 Bölümde ise mesnevînin dil ve üslubu incelemeye çalıştım.

Eksik ve hatalarımdan dolayı hoşgörünüze sığınırken, tenkitlerinizin bana faydalı olacağına inanıyorum. Çalışmamda bana yol gösteren ve değerli yardımlarını esirgemeyen sayın hocam Prof. Dr. Sabahattin KÜÇÜK'e teşekkürü borç bilirim . Ayrıca yardımlarını esirgemeyen , tezimde emeği geçen mesai arkadaşlarıma da teşekkür ederim.

Sevim BİRİCİ

Elâzığ - 1996

GİRİŞ

1. BÖLÜM

BURSALI RAHMÎ ; HAYATI, ESERLERİ, EDEBİ KİŞİLİĞİ

1) Hayatı:

Kaynaklarda adı Rahmî, Rahmî Çelebi olarak geçen 16. Yüzyıl şairlerimizden Bursalı Rahmî'nin asıl adı Pîr Muhammed'dir. Bu konuda şairin kendi şiirini Aşık Çelebi³, tezkiresinde delil olarak göstermiştir.

Melahât kişveriniñ üç şanem şahib-señridür
Biri Nakkaş Balî oğlıdur ki nâmı Pîri'dür
Biri Astarsız oğlıdur birisi Kanlı Muşlı'dür
Pîri şah içlerinde pâdişâh anlar vezîridür

Aşık Çelebiden başka, Hasan Çelebi⁴, Beyani,⁵ Riyazi⁶ ve Ali⁷ namı Pir Muhammed'dür " diyerek şairin adının Pir Muhammed olduğunu doğrularlar. "Rahmi " mahlasını almış olmasını da tezkire yazarları merhametinin çok oluşuyla açıklamaktadırlar. Babasının Nakkaş Bali olduğu, yine bu tezkirelerden anlaşılmaktadır. Ancak ailesi hakkında fazla bilgi verilmemiştir. Şairin Bursa'lı olduğu konusunda ise kaynaklar birleşmiştir. Rahmi kendisi de bir beytinde doğduğu şehri anar.

³ Aşık Çelebi, Meşâ'irü's-Şu'arâ or Tezkere of Aşık Çelebi, Meredith Owens, London 1971, v.230b

⁴ Hasan Çelebi, Tezkiretü's-Şu'arâ, Haz. İbrahim Kutluk C.1, Ankara 1978, s.400

⁵ Beyânî, Tezkiretü's-Şu'arâ, Millet Ktb. Ali Emîri Ef. No:757, v.35a

⁶ Riyâzi, Riyâzi's-Şu'arâ, Nuruosmaniye Ktb, No:3724, v.73b

⁷ Ali, Kimhü'l-ahbar, Nuruosmaniye Ktb, No:3406, v.128b

Vücūdum Raḥmīyā sahrā-yı ğamda şehir-i Bursadır
Revān olup kesilmez şanki çeşmiümdür Pınarbaşı⁸

Rahmi Çelebi'nin doğum tarihi kesin olarak bilinmemektedir. A.N.Tarlan,⁹ Sehi Beg¹⁰ tezkiresinin yazılış tarihi olan H.945 (1538) yılını esas alarak Rahmi'nin doğum tarihinin H.920-925 (1514-1519) tarihleri arasında olduğunu belirtir. Rahmi hakkındaki kaynakları değerlendiren Gülgün Erişen'e¹¹ göre ise şairin doğum tarihi H.915-925 (1510-1519) tarihleri arasındadır.

Tezkireler Rahmi'nin tahsil hayatından bahsederken, genç yaşta ilim tahsiline başladığını ve ömrünü ilim tahsiline harcadığını söylerler. Ali Nihad Tarlan¹² devrinde revaçta olan ulûmu bilhassa edebî ilimleri tahsil etmiştir." demektedir. Şair kendisi de Gül-i sad Berg adlı mesnevisinin "sebeb-i te'lif " kısmında şu beyitlerle bizi aydınlatır.

Tâlib idüm kesb-i kemâl itmege

Râgıp idüm gâhi su'âl itmege

Nice zaman kesb-i kemâl eyledüm

Bahşde dānaları lâl eyledüm

Bir nice dem okuyuban naḥv ü şarf

Dikkat ile bahş idüp ḥarf-be-ḥarf

Mantıkum işitse ger ehl-i kelām

Bile rüsüm ile nedür ḥadd-i tām

⁸ Sabahattin Küçük, 16.Yüzyıl Şairlerinden Bursalı Rahmî Çelebi ve Şiirleri, Marmara Üniv.Fen-Ed.Fak.Türklük Araştırmaları Dergisi, İst 1993, sayı : 7

⁹ Tarlan, A.Nihad, Şiir Mecmualarında XV!ve XV!! asır Divan Şiiri, Rahmî ve Fevrî, İst 1948

¹⁰ Sehi Bey, Heşt Behişt, Ayasofya Ktb.No:3544 v.115a

¹¹ Gülgün Erişen, Bursalı Rahmî ve Gül-i sad berg'i, Ankara Üniversitesi.D.T.C.F basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 1990

¹² Tarlan, C Kaveer, Rahmî, Türk Ansiklopedisi

Cins ile keyfiyyet-i hayvân nedür

Faşl ile mahiyyet-i insan nedür

Künhiy ile her biri idrāk olup

Gerd-i cehilden dil ü cān pāk olup¹³

Tezkireler Rahmî'nin yüz güzelliğinden de bahsederler.Yüz güzelliği yanında güzel huy ve ahlâka sahip oluşunu ise Aşık Çelebi "ahlakı o kadar güzel bir kişidir ki ondan incinen ve kalbi kırılan bir kimse gösterilemez.¹⁴" diyerek ifade etmektedir. Hayatı hakkında bilgi veren eserler, Rahmî'nin şanssızlığı üzerinde de durmuşlardır¹⁵. Ahdî, Gülşen-i Şu'arâ ¹⁶adlı eserinde, onun büyük bir şair olduğunu fakat talihinin pek iyi olmadığını söyler. Künhü'l-Ahbar adlı eserin sahibi Ali de, bin bir çile çekerek yirmi akça ile müderrisliğe kavuştuğunu yazar¹⁷. Şairin kendisi ise talihsizliğini şu beytiyle dile getirmektedir.

Yapmadı hâne-i ümmidümi bennâ-yı zamân

Kâşki gelmeye idüm harâb-âbâda

Rahmî, Kanuni Sultan Süleyman'ın oğlu Şehzade Mustafa'nın sünnet düğününde sunmuş olduğu kaside ile hem sultanın iltifatını kazanmış, çeşitli hediyeler almış hem de küçük yaşta şöhrete ulaşmıştır. Hasan Çelebi "Henüz ruhsâr-ı rengin u rüy-ı nâzenîni hatt-ı siyehden sade ve serv-i ra'nâ vü kâmet-i bälâsı bağ-ı letâfet ü gülşen-i melahâtta serv-i âzâde iken şî're gûşîş ve bu fenne hayli verziş idüp âvâze-i nâm u nişâmı inzimâm-ı hüsn-i bî-nazîr ile 'alem-gîr olmuş idi¹⁸ " der.

Şair birçok sanatkara hâmilik etmiş olan Defterdar İskender Çelebi vasıtasıyla Sadrazam İbrahim Paşa'ya tanıtılmış, onun ihsan ve iltifatlarını elde etmiştir. İbrahim Paşa huzurunda şiirler söyleyen Rahmî,

¹³ Gülgün Erişen a.g.e, s.5

¹⁴ Aşık Çelebi,a.g.e v.231b

¹⁵ Küçük,Sababattın a.g.e. s.426

¹⁶ Ahdî,Gülşen-i Şu'arâ ,Topkapı Hz.yk.67b

¹⁷ Ali ,a.g.e. yk.128b

¹⁸ Hasan Çelebi,a.g.e s.400-401

İskender Çelebi'nin meclislerinde de devrin şairleriyle münazaralara katılarak şöhretini artırmıştır. Aşık Çelebi, Rahmî'nin o zamandan seçkin bir şair olduğunu söyler. Hamilerinin öldürülmelerinden sonra Rahmî'nin himayesiz kaldığını ve sıkıntıya düştüğünü Hasan Çelebi tezkiresinde belirtmektedir.¹⁹

Tezkire yazarları Rahmî'nin Bursa Yenişehir'i'nde müderris iken vefat ettiği konusunda birleşirler.

Ölüm tarihi Riyāzūş-Şu'arā²⁰ ve Zübdetü'l-Eş'âr²¹ adlı tezkirelerde H.975 (1567) olarak tesbit edilmiştir. Zübdetü'l-Eş'âr'daki kayıtlı tarih ise şudur:

Cân-ı Rahmîye rahmet : 975 (1567)

İsmail Belig Rahmî'nin Bursa Yenişehir'i'nde gömülü olduğunu belirtir²².

2) Eserleri:

a) Divan:

Fâizî her ne kadar Rahmî'nin bir divanının bulunduğunu söylüyor ise de şimdiye kadar böyle bir esere rastlanmamıştır. Çeşitli mecmualarda kaside, musammat ve gazelleri mevcuttur. Ahdi tezkiresinde " ol bülbül-i gülşen-i suhan ve tûti-i şeker-şikenün eş'arı bî-had ve güftân lâyu'addür²³" demekle çok şiirinin bulunduğunu kaydetmiştir. Ali Nihad Tarlan'a göre ise 1 kasîde (Kasîde-i Rûze), 2 tercî-bend, 3 müseddes, 3 tahmis (Necatî 'nin gazellerine), 40 gazel, Ahdi tezkiresinden alınmış 6 beyit, Aşık Çelebi tezkiresinden 12 beyit, Şâh u Gedâ mesnevisinden seçilmiş 7 beyit bulunmaktadır. Bunun dışında, Rahmî'nin şiirlerine yer vermiş bazı yayımlar da mevcuttur.

¹⁹ Hasan Çelebi, a.g.e s.401

²⁰ Riyâzî, a.g.e yk.75a

²¹ Kafzade Fâizî, Zübdetü'l-Eş'âr, Şehit Ali Paşa Ktb.No:1877 yk.42b

²² İsmail Belig, Güldeste-i Riyaz-ı 'İrfan ve Vefeyât-ı Danişveran-ı Nadiredan, Süleymaniye Ktb, Aşır Ef.No:264, v.172a

²³ Ahdi, a.g.e yk.67b-68a

Prof.Dr.Sabahattin Küçük çeşitli mecmuaları incelmeye sonucunda 3 kaside, 1 tahmis, 1 muhammes ve 60 gazel elde etmiş, daha fazla mecmua tarayarak bu şiirleri artırmayı ve elde edilenlerle karşılaştırarak bir divan halinde yayımlamayı düşündüğünü ifade etmiştir.²⁴

b)Şâh u Gedâ:

Hilâlî-i Esterâbâdî'nin aynı adlı eserinin tercümesidir. Latifi "Rengîn elfâz ve nâzûk edayıla Kitâb-ı Şâh u Gedâsı vardır."²⁵ Aşık Çelebi ise "Şâh u Dervîş nâm kitabı vardır. Ol dağı maqbûl-i 'âlemdir."²⁶ diyerek eserin beğenildiğini söylerler.Hasan Çelebi "Manzûm Şâh u Gedâsı vardır. Egerçi terceme-i Şâh u Dervîş-i Hilâlîdür, Lakin bahr-i belâğatdan ihrâc olunmuş le'âlî-i mütelalîdür."²⁷ derken Ahdi "Ale'l-ḥuşûş vâdî-i mesnevide pey-rev-i Hilâlî olup Şâh u Gedâ rakam itmîşdür."²⁸ Rahmî ise eserinde şunları söyleyerek,

Câme-i köhmeden olup 'arî

Geydi bir hoş -kabâ-yı zerkârî

(1714)

Gül gibi geydi rûmiyâne kabâ

Oldı bir dil-ber-i cihân-ârâ

(1715)

.....

Oldı her beyti zâde-i tab'ım

(1729)

bu eserin kendi eseri olduğunu, ona şahsî damgasını vurduğunu savunuyor.

²⁴ Küçük, Sabahattin a.g.e s.434

²⁵ Latifi, Tezkire-i Latifi, Kayseri Raşid Ef Ktb.No: 116 yk.78b

²⁶ Aşık Çelebi, a.g.e v.232a

²⁷ Hasan Çelebi, a.g.e s.404

²⁸ Ahdi, a.g.e v.67b

Rahmî ve Taşlıcalı Yahya Şâh u Gedâ adlı eserlerini aynı zamanda tamamlarlar.Yahya Bey'in eserine itibar edildiği halde kendi eserinin takdire lâıyk bulunmadığını görünce Rahmî"Yahya Big ile bir nişana ok atduğ. Ol egri atmış iken urdı, ben toğrı atdum uramadum." der. Riyâzî'ş-Şu'arâ adlı eserde ise Riyâzî, Yahya Bey'in eserinin dili ve tasvirlerinin mahalli oluğu sebebiyle itibar kazandığını söyler.

Eserin adı kimi kaynaklarda Şâh u Gedâ, kimi kaynaklarda ise Şâh u Dervîş olarak adlandırılmıştır. Bu da Rahmî'nin eserine ne isim verdiğini aııkça belirtmemiş olmasındandır.Eserin bir yerinde şâir,

Bilmek isterseñ 'aşk hâletini

Diñle Şâh u Gedâ hikâyetini

(323)

diyerek "Şâh u Gedâ" ismini kullanmış, ancak bütün başlıklarda "gedâ"dan "dervîş " olarak bahsetmiştir.

Eserin nüshalarına ait bilgiler ve konusu diğer bölümlerde yer almaktadır.

c) Gül-i Sad-Berg:

Rahmî'nin diğer bir eseri Gül-i sad-berg'dir.Tek nüsha olup, Erzurumda Atatürk Üniversitesi Kütüphanesinde bulunan bu eser şâirin Şâh u Gedâ adlı mesnevisiyle aynı cilttedir.Nizâmî'nin Mabzenü'l Esrâr'ına nazire olarak yazılmış olan bu eser 7 Ravza-7 Hikayeden meydana gelmiştir olup , Serî bahrinin Müfte'ilün / Müfte'ilün / Fâ'ilün kalıbı ile yazılmıştır. Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde Yrd.Doç.Dr.Pervin Çapan tarafından Lisans tezi olarak çalışılmış olan eser, daha sonra Ankara Üniversitesi D.T.C.F'inde Gülgün Erişen tarafından Yüksek Lisans tezi olarak çalışılmıştır.

d) Yenişehir Şehrengizi:

A. S. Levend, Türk Edebiyatında Şehrengizler ve Şehrengizlerde İstanbul adlı eserinde Rahmî'nin Yenişehir Şehrengizi ²⁹adlı bir eserinin

²⁹ A.S.Levend,Türk Edebiyatında Şehrengizler ve Şehrengizlerde İstanbul,Ist 1958 s.36-37

varlığından ve iki nüshâsının bulunduğundan bahsetmektedir. Yazar bu eserinde Yenişehir Şehrengizinin bir özetini de vermiştir. Tezkirelerde ise bu esere rastlanmamıştır.

3) Edebi Kişiliği:

Rahmî'nin edebî kişiliği hakkında bilgi veren tezkireler, genellikle onun şiire olan kabiliyetinden, genç yaşta şiire başlayıp meşhur olmasından bahsederler ve onun iyi bir şair olduğunu belirtirler. Yine bu kaynaklar, Rahmî'nin fesahat ve belagat açısından da kabiliyetini ortaya koyarlar. Aşık Çelebi bu konuda "ve lafz u ma'nâda fesahat ve belagatdan behremendir." ve selîka-ı selimesi vezn-i tab'ı belâğat-ı şîar üzre mebcul olduğu sebepten ak ve karaya şu'ûrî olduğu gibi ruḥ u zülf-i yâr vâsfinda şîrler şürû eyledi.³⁰ demektedir. Şairle aynı yüzyılda yaşamış, Şâh u Gedâ mesnevi şairi ve aynı zamanda rakibi olan Taşlıcalı Yahyâ da Rahmî'nin sanatkarlığını övmüştür.

Olupdur Kulzüm-i nazm içre ḡavvâs

Sözi bahır-i gazelde gevher-i ḡâş³¹

Şâirliği " lutf-ı ilâhi" olarak gören Rahmî, çok başarılı olduğu gazellerinde kendi sanatkarlığından da bahsetmektedir. Aşağıdaki beytinde şiirlerini "taze gonca"ya benzeten şâir nazım alanına yenilik getiren biri olduğunu savunur.

Gülşen-i nazm içre teşbîh itdiler bir ḡoncaya

Ehl-i düller Rahmîyâ bu taze eş'aruñ görüp

Tezkirelerde "tarz-ı gazelde bî-bedel", "ḡazeliyyâtı müsellemdir" şeklinde geçen ifadeler şâirin gazelde beğenildiğinin ifadesidir. Beyânî şâir için, gazel ve kasidenin dışında muhammes, müseddes, müsebba, müsemmen gibi nazım şekillerinden güzel örnekler vermiştir derken, Ahdî de gazel ve kasidenin yanıstradiğer şekillerinde de güzel şiirler söylediğinden bahseder.

³⁰ Aşık Çelebi a.g.e s.231a

³¹ Taşlıcalı Yahyâ Bey, Divan, Haz. M. Çavuşoğlu, İst. 1977 s.599

Sanat yapma endişesi olmayan Rahmî, edebî sanatları da başarıyla kullanmıştır. Özellikle hüsn-i ta'lil, leff ü neşir, teşbih, telmih, tevriye sanatlarına güzel örnekler vermiş, ayrıca kullandığı deyimler (yüzyılın özelliği olarak) şiirlerine ayrı bir zenginlik kazandırmıştır.

Rahmî'nin şiirleri âşıkâne ve rindânedir. Şâir kendisi Şâh u Gedâ mesnevisinde,

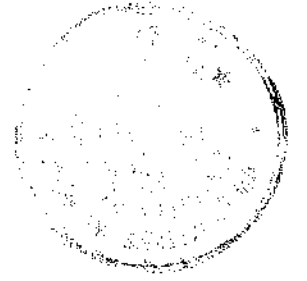
Her sözüm ehl-i derd hâlidür

Dilde her 'âşıkun mekâlidür

(1730)

demektedir. Rahmî, tasavvufî şiirler de söylemiştir. Birçok şâirde olduğu gibi Rahmîde de tasavvuf gâye olmamış, sadece estetik düşünce ile şiire alınmıştır.

Şâir klâsik şiir geleneğinden ayrılmamış, kuvvetli edebî kültürü ve kabiliyeti sayesinde devrinin iyi şâirlerinden birisi olmuştur.

II.BÖLÜM

ŞAH U GEDA

1) YAZILIŞ TARİHİ:

Şâh u Gedâ'nın yazılış tarihi kesin olarak bilinmemektedir.Mehmet Çavuşoğlu Taşlıcalı Yahya'nın Şâh u Gedâsını H.943 (M.1536) den sonraki 1-2yıl içinde yazmış olduğunu söyler.Riyâzînin Bursalı Rahmî ile Taşlıcalı Yahyanın aynı adlı eserlerini (Şâh u Gedâ) aynı zamanda yazdıklarını ifade ettiğini göz önünde bulundurursak,

Bursalı Rahmî'nin de Şâh u Gedâ mesnevisini H.943-945 tarihleri arasında yazmış olduğunu söyleyebiliriz.

2) YAZILIŞ SEBEBİ:

Şâir irfan ehlinin değerinin bilinmemesinden, cahilin alim ve fazılın yerine geçtiğinden bu nedenle de şiir ve nesrin artık değerinin kalmadığından yakınıdır.Cevher değerinde eserler dahi yazılsa onların değerinin bir taş kadar olmadığını üzülenek belirtir.Bütün dostları gül bahçesinde zevk ve sefada oldukları halde kendisi gönü yaralı, gözü yaşlı olarak uzlet köşesine çekilmek istediğinden bahs-eder.Üzgin otururken dostlarından biri bu sıkıntıdan kurtulması için ona gül bahçesinin kendisini beklediğini, aşk bezminin çerağını uyarması gerektiğini söyler ve aşk konusunu işleymesini teklif eder.

Ḥakk naşib itdi saña ṭab'-ı bülend

Kıt'akıt'a cevâhir it peyvend

kendisine Allâhın lütfu olan sanat kudretinden söz eder. Bu yeteneğini gösterecek bir eser yazıp zamanın padişahına sunmasını tavsiye eder. Bu tavsiyeden sonra Bursalı Rahmî Şâh u Gedâ adlı eserini yazmaya başlar.

3) İTHAF:

Bursalı Rahmî Şâh u Gedâ mesnevisinin Sebeb-i nazm-ı kitab bölümünde,

Kimdür ol şâh-ı pes beyân idelüm

Ba'zı evşafım 'ayân idelüm

(248)

diyerek, eserini sunduğu padişahın ismini zikretmemiştir. Eser, yazılış tarihini H.943-945 olarak kabul ettiğimize göre devrin hükümdarı Kanuni Sultan Süleyman'a sunulmuştur.

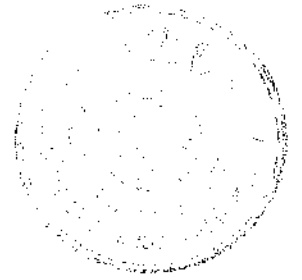
4) MUHTEVA:

Rahmî'nin Şâh u Gedâ adlı mesnevisi Cedid bahri'nin :

" Fe'i lâ tün / Me fâ i lün / Fe i lün"

(Fâ'i lâ tün) / Me fâ i lün / (Fâ lün) kalıbı ile yazılmıştır.

Şâh u Gedâ mesnevisi, diğer mesnevilerde olduğu gibi Tevhid bölümüyle başlamıştır, 58 beyitlik Tevhid bölümünden sonra, 48 beyitlik Münacaat bölümü daha sonra ise 52 beyitlik Na't bölümü yer almıştır. Na't bölümünün son 5 beyti dört halifeye övgüdür. Şâir 143 beyitlik Sebeb-i Nazm-ı Kitap bölümünü devrin padişahına övgü ve dua ile bitirdikten sonra aşkın özelliklerini ve keyfiyetini anlattığı 33 beyitlik bir bölüme yer vermiştir. Bu bölümden sonra Vâf-ı Hâl-i Derviş başlığı ile hikâyeye başlamıştır. Hikâyede çift kahramanlı aşk hikâyesi işlenmiştir.

a) Özet:

Rahmî Şâh u Gedâ adlı mesnevisine tevhid bölümünün:

Ey nigârende-i nukûş-ı cihân

Âferinende-i zemîn u zemân

(1)

beytiyle başlar. Allâhın yüceliğinden ve bütiin varlığın onun kudreti dahilinde olduğundan bahsederken, Allâhın sıfatlarını şerh etmeye insan aklının aciz kaldığını belirtir. Kıyamet günü rüsva olmaması için Resül'ünün şefaatinı diler.

Der Münâcât-ı Kâzî'l -hâcât bölümünde ise Allâha yalvarıp yardımını dilemektedir. Allâhın kendisine doğru yolu bulması için yol göstermesini ister. Mâ-sivadan kurtulması için Allâha yalvarır.

Mâ-sivadan beni müberra it

Zahirum bâtınumla yeksan it

(84)

Mühkem idüp benim şeri'atımı

Rast göster reh-i tarikatümü

(85)

aşağıdaki beyitlerde ise, her ne kadar günahkar isem de rahmetin boldur diyerek affına sığınmaktadır.

Rahmetün bî- 'aded iken bî- 'ad

Meded ey vâcibül- vücut meded

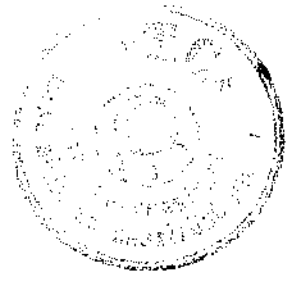
(62)

Benim işüm hatâ vu züll ü günab

Senüñ işüñ 'atâ durur her gâh

(63)

Der Na't-ı Resül 'Aleyhi's-selâm bölümünde, peygamberimiz Hz.

Muhammed Mustafa (S.A.V) yı övmektedir.

Ey meh-i āsmān-ı ʿālem-i dīn

Vey şeh-i tāc-bağış-ı mülk-i yakīn

(106)

Din ʿālemi semasının ayı, sırları keşfedici olan peygamber yaratılanların evvelidir. Allāh alemleri yaratmadan önce onun ruhunu yaratmıştır. Sonra bu ruhun bir parçasından diğer peygamberlerin ruhu yaratılmıştır.

Sūre-i Nun ki ebruvanidur

Kābekāvseyñ añun nişānidur

(128)

Kabe kavseyñ onun nişanıdır dedikten sonra peygamber Hz. Muhammed'in birçok sıfatını sıralar ve güçsüz, günahkar olduğu halde kıyamette kendisine şefaate etmesini diler.

Rahmī-i nātīvānu sīne-fikār

Varıcağ hazretüñe vāle u zār

(140)

Eyle añā şefāʿatüñi naşīb

Ḥazrete kurbiyeti eyle karīb

(141)

Gerçi var dilde dāğ-ı ḥirmānı

Ana lütfuñla eyle dermānı

(142)

Bu bölümün sonunda dört halifeye övgü vardır. Dört halifenin irfan sahibi, dini tam olarak yaşattıklarını islâmın onlarla daha da yayılıp şeref bulduğunu söyler ve onlara Allāh'dan rahmet diler.

Sebeb-i nazm-ı kitab bölümüne ise,

Bir seher gülşene ʿarus-ı bahār

Cilveler kıldı 'arz idüp tekrar

(148)

beytiyle başlar ve gül bahçesinin uzun bir tasviri yapılır. Bu tasvirlerde gayet canlı ve renkli tablolar çizilmiştir.

Kalınadı ehl-i fazla cāy-ı felāh

Maıl olup fesāda ehl-i şalāh

(192)

diyerek cahilin âlim ve fâzılın yerine geçtiğinden, şiir ve nesrin artık değerinin kalmadığından yakınır. İrfan ehlinin değerinin bilinmemesi onu üzer.

Nazm ü neşr eylesen eger inşā

Silk-i gevher olursa ger maḥzā

(190)

Şanma am güher yerine geçer

Belki ol bir hācer yerine geçer

(191)

Cevher değerinde eserler dahi yazılsa onların değerinin bir taş kadar olmadığını üzümlere belirtir. Bütün dostlarının gül bahçesinde zevk ve sefada oldukları halde kendisi gönlü yaralı gözü yaşlı olarak uzlet köşesine çekilmek istediğinden bahseder.

Bir yere cem' olup kamū ahbāb

Nüş ideler çemende cām u şarāb

(172)

Ben daḥi sine-i figār ile

Girye-i çeşm-i eşk-bār ile

(174)

Can ile kaşd-ı 'uzlet itmişidüm

Mā-sivādan ferāğat itmişidüm

(176)

Üzgin otururken bu sıkıntıdan kurtulması için dostlarından biri ona gül bahçesinin kendisini beklediğini, aşk bezminin çerağını uarması gerektiğini söyler. Aşk konusunu işleymesini teklif eder.

Ḥaqq naşib itdi saña ṭab'-ı bülend

Ḳıṭ'a Ḳıṭ'a cevâhir it peyvend

(216)

diyerek kendisine Allâhın lütfu olan sanat kudretinden söz eder. Bu yeteneğini gösterecek bir eser yazıp zamanın padişahına sunmasını tavsiye eder. Bu tavsiyeden sonra,

Kimdir ol şâhı pes beyân idelüm

Ba'zı evsafım 'ayan idelüm

(248)

diyerek Rahmî mesnevisini yazmaya başlar. Bu bölümün sonunda zamanın padişahı Kanuni Sultan Süleyman'ın övüsüne yer verir ve bölümü dua ile bitirir. "Şıfat-ı 'aşk-ı 'âlem-ârâ ki ziver-i kainat ve sebeb-i zuhûr-ı mümkinât-est ve şâhid-i ḥaḳâyık ki der 'âlem-i kevn cilve-nümâyâ est serây-ı u mireft." başlığı ile hikâyeye başlarken aşkı anlattığı bölüm yer alır. Bu bölümde aşkın özelliklerini sıralar aşkın keyfiyetini anlamak için eserinin okunması gerektiğini söyler ve bu beyitinde eserinin adının Şâh u Gedâ olduğunu kaydeder.

Bilmek isterseñ 'aşk ḥâletimi

Dinle Şâhu Gedâ hikâyetimi

(323)

daha sonra Rahmî hikayesinin konusuna "Vasf-ı Ḥâl-i Dervîş" başlığı ile başlar. Çin ülkesinde gönü yaralı hırkası yırtık, dünyadan elini ayağını çekmiş bir dervişden ve dervişin özelliklerinden bahseder. Derviş gayet güzel ve renkli bahçeler içerisinde dolaşırken muhteşem bir saraya rastlar. Sarayın güzelliği uzun uzun anlatılır.

Gördi bir ḳaşr-ı la'l-i yek pâre

Küinkür-i hem-zebân-ı seyyâre

(350)

Eyleyince gedā o tākā nazar
Hāle-girdār gördi bir manzar

(371)

Nāgehān eyleyince aña nigāh
Gördi manzarda oturur bir māh

(372)

Gedā saraydaki şāhı görünce aşık olup aklı başından gider. Şāh onun kendinden geçmiş halini görünce sorar, ancak gedā hayranlığından cevap veremez. Şāh zaman zaman kendisini gedāya gösterip ona iltifatlar etmektedir. Şāhın, kendisini gedāya gösterip, iltifatlar etmesi çevresinde hoş karşılanmaz. Gedā ise kendinden geçmiş bir vaziyettedir. Bu haline kimileri delilik alametidir, kimileri ise şāhın aşkından dolayıdır derler. Şāhın yakınlarından birisi (rakip) gedāyı şāhın sarayından uzaklaştırmak için elinden geleni yapar . Şāhdan habersiz bir plan hazırlar. Bu plana göre çocuklar gedāyı taşıyarak öldüreceklerdir. Gedā bundan haberdar olunca bir mağaraya çekilir. Bu bölümden sonra "Kebuter-i şāh dervişin başına konup derviş kebuterin kanadına bir mektup bağlayup arz-ı hāl itdigüdür" başlığı vardır . Bu bölümde şāhın güvercinlerinden biri gedānın başına konar. Gedā bu fırsatı değerlendirerek, şāha içinde bulunduğu durumu anlatan bir mektup yazıp güvercinin ayağına bağlar, mektup şāha ulaşır. Şāh mekuba bakınca gedānın haline vakıf olur. Dervişe dokunamı öldüreceğini şehirde ilan ettirir. Gedā bunun üzerine tekrar şehre iner, şāhın iltifatlarına mazhar olur, bunlar "Şāh cemiyet-i tır u kemān idüp dervişe arz-ı hāl ü lütf u ihsan itdigüdür" başlığı altında yer aldıktan sonra, "Şāh-ı cihān nişān itmeg için eline tır u kemān alup biçare gedā kāmetin reşk ile keman idüp tır-i āhın hevaya attıgıdır" başlığı yer almaktadır. Daha sonra sorulu cevaplı konuşmalarının yer aldığı "Tır u kemānun birbirine bahs-ı sual u cevap itdürüp mübahase eylediğidir" bölümü vardır.

"Vasf-ı hāl-i derviş " bölümünde gedānın içinde bulunduğu hal anlatılmıştır. Bu arada rakip yine dervişin şāha yaklaşmasını engellemeye çalışmaktadır. "Rakib-i bed-fi'al şāh-ı cihān'a medh-i şikār idüp seyr ü şikār olup gitdükde" bölümünde yakınları şāhı ava

götürmeye razı ederek gedādan uzaklaştırırlar . "Şāh-ı cihānın kūhsara gideceğın derviş işidüp kūhsarda mekan idüp..... olduğudur" bölümünde ise gedānın bunu duyunca üzüntüden dağlara düşüp, dağlarda mekan tutması ve vahşi hayvanlarla arkadaş olması anlatılmaktadır.

"Şāh-ı 'ālem şikārda dervişe rast geliip musahabat idüp du'a itdükdür" bölümünde ise, dağlarda gedā'nın dost olduğu bir ceylan vardır. Ceylan av esnasında şāh tarafından yaralanır. Gedā ceylanın yanına gidince şāh ile karşılaşır. Aralarında "dedi-dedi" şeklinde sorulu cevaplı bir konuşma geçer. Şāh gedāya Deşt-i Kıpçak'ı fethetmek istediğini söyler ve kendisi için du'a etmesini ister. Gedā şāh'a büyük bir padişah olacağını müjdeliler ve padişah olunca kendisine ihsamın ne olacağını sorar. Bunun üzerine şāh parmağındaki yüzüğü çıkarıp ona verir ve bu yüzükle geldiği takdirde kendisini mesud edeceğini söyler." Şāh-ı cihān ahbabıyla seyranda 'ayş u işret itdiğüdür" başlığı altında şāh'ın dostlarıyla birlikte eğlenceler düzenleyip eğlenmeleri anlatılmaktadır. Daha sonra "Peder-i şāh diyar-ı ahirete sefer u şāh-ı 'āleme piyade ile irsāl-i haber itdiğüdür" bölümünde ise oğlunun ayrılığına dayanamayan şāh'ın babası hastalanır, padişahlığı ona bırakacağına dair bir mektup gönderir. Şāh babasının mektubunu alınca etrafındakilere hemen toplanmalarını emreder ve geri dönmek için yola koyulurlar. Babası hasta yatağında ona vasiyetler eder . Ülkeyi adaletle yönetmesini tenbih eder, nasihatlarından sonra ölür.

"Şāh-ı 'ālem-penah-ı evreng saltanatda karar idüp reaya vii hāl olduğudur" bölümünde, babasının ölümünden sonra şāh tahta oturur. Şāh'ın padişahlığını haber alan gedā saraya gelerek şāhın daha önce kendisine verdiği yüzüğü gösterir. Şāh tarafından karşılanır. Birlikte zevk ve safa içinde yaşarlar. Bu arada rakip tekrar kıskanmaya başlamıştır. Ülkeye düşman askerinin girmesini fırsat bilerek, şāh'a bu felaketin gedānın uğursuzluğu yüzünden olduğunu söyler. Gedā tekrar şāhdan uzaklaştırılır. Asker toplatılarak savaşa girilir . Zorlu ve kanlı bir savaş içerisinde oldukları, bu arada gedā şāh için dua etmektedir.

Şavaşın sonunda şāh'ın askerleri galip gelirler. O gece şāh rüyasında yeşil sankli ve Hızır kıyafetli bir yaşlı görür. Bu arif kişi şāh'a savaşın gedānın duasıyla kazanıldığını söyler. Gedāyı sıkıntıdan kurtarmasını yanına alarak kendisine nedim yapmasını tavsiye eder . Şāh

uyandıktan sonra gedâyı mahremine alır. Gedâ huzura kavuşur ve ölünceye kadar birlikte mesut bir şekilde yaşarlar.

Eserin sonunda şâir doğruluk üzerinde durur. Doğru olanların isteklerine mutlaka kavuşacaklarını söyler.

Her ki çekdi firāk-ı cānām

Buldı şoñ demde rāhat-ı cām

(1680)

Şeb-i hicrām çekmese 'āşık

Rūz-ı vaşla kaçan olur lāyık

(1681)

Rāstlık 'aşka lāzım olmuşdur

Dil muradın anuñla bulmuşdur

(1686)

Gedâ da doğruluğuyla, sabrıyla zahmetlere katlanarak şâh'a ulaşmıştır der. Şâir'e göre gerçek aşık doğru olmalı, aynılık belâlarına katlanmalı ve canını sevdiğine feda etmelidir.

Şâir eserini bitirirken ;

Gerçi yok halka-i zarr ile nef'im

Oldı her beyti zāde-i tab'ım

(1729)

eserin kendi malı olduğunu, şahsi damgasını taşıdığını savunuyor.

b) Olay örgüsü:

Hikâye'ye "Vasf-ı Hâl-i Derviş" başlığı ile gedânın özelliklerinden bahsedilerek (gönütlü yaralı, hırkası yırtık dünyadan elini ayağını çekmiş) başlanmıştır. Güzel ve renkli bahçelerin tasviri yapılmıştır. Şâir hikayeyi anlatırken olayların akışını kronolojik bir sıra takip ederek sıralamıştır. Gedâ o bahçeler içerisinde dolaşırken muhteşem bir saraya rastlar (bu bölümde sarayın güzelliği uzun uzun anlatılır) sarayda şâh'ı görünce aşık olur ve aklı başından gider. Şâh gedâ'ya halini sorunca gedâ hayranlığından cevap veremez. Gedâ'nın bu hali çevreden delilikle nitelendirilir. Bu arada rakip bunların beraber olmalarını istemez şâhdan habersiz gedâyı şâhdan uzaklaştırmak için bir plân hazırlar. Görünürde rakip tek başına ise de gedânın karşısında bir toplum vardır. Toplum gedâyı şâha lâyük görmemektedir bu aşkı hoş karşılamamakta ve imkansız olarak görmektedir. Hazırlanan bu plâna göre çocuklar gedâyı taşıyarak öldüreceklerdir, gedâ bu haberi alınca bir mağaraya çekilir. Şâhın güvercinlerinden biri gedânın başına konar. Gedâ bu fırsatı değerlendirerek şâh'a içinde bulunduğu durumu anlatan bir mektup yazar, güvercinin ayağına bağlar ve şâh'a gönderir. Güvercin aracı durumundadır. Şâh mektubu alınca gedânın durumuna vakıf olur. Gedâyı dokunamı öldürteceğini şehirde ilan ettirir. Bunu duyan gedâ tekrar şehre iner ve şâhın iltifatlarına mazhar olur. Rakip tekrar kiskanmaya başlamıştır, gedâyı tekrar şâh'dan uzaklaştırmaya çalışır. Şâh'ı ava götürmeye ikna edip gedâdan uzaklaştırırlar. Gedâ bunu duyunca üzüntüden dağlara düşer ve dağlarda mekan tutarak vahşi hayvanlarla dost olur. Dağlarda gedânın dost olduğu bir ceylan vardır, şâh av sırasında bu ceylanı yaralar, gedâ ceylanın yanına gittiği sırada tesadüfen şâh ile karşılaşır, aralarında "dedi-dedi" şeklinde bir konuşma geçer. Şâh gedâ'ya Deşt-i Kıpçak'ı feth etmek istediğini söyler ve kendisine dua etmesini ister. Gedâ ise şâh'a padişah olacağını müjdelere ve padişah olunca kendisine ihsanının ne olacağını sorar. Bunun üzerine şâh parmağındaki yüzüğü çıkarıp gedâyı verir ve bu yüzükle geldiği takdirde kendisini mesud edeceğini söyler. Oğlunun ayrılığına dayanamayan şâhın babası hastalanır. Şâh'a padişahlığı kendisine bırakacağına dair bir mektup gönderir. Şâh babasının mektubunu alınca

etrafındakilere toplanmalarını emreder, geri dönmek için yola koyulurlar. Ulaştıklarında babası hasta yatağında şâh'a vasiyetler eder, ülkeyi adaletle yönetmesini tenbih eder sonra ölür. Şâh babasının ölümünden sonra tahta oturur. Gedâ şâh'ın padişahlığını haber alınca saraya gelir şâh'ın daha önce kendisine verdiği yüzüğü gösterir. Şâh tarafından iyi karşılanır, birlikte zevk ve sefa içinde yaşarlar. Rakip yeniden kıskanmaya başlar, bu arada ülkeye düşman askeri girmiştir, bunu fırsat bilerek şâh'a felaketin gedâ yüzünden olduğunu söyler. Gedâ tekrar şâh'dan uzaklaştırılır. Düşman askerinin ülkeye girmesinden dolayı zorlu ve kanlı bir savaş içindedirler, gedâ şâh için dua eder, şâh'ın askerleri galip gelirler. O gece şâh rüyasında yeşil sanıklı ve Hızır kıyafetli yaşlı birini görür bu arif kişi şâh'a savaşın gedâ'nın duası sayesinde kazanıldığını söyleyerek, gedâyı sıkıntıdan kurtarmasını ve kendisine nedim yapmasını tavsiye eder. Şâh uyanıktan sonra gedâyı mahremine alır ve mutlu bir şekilde ölünceye kadar yaşarlar.

Olay örgüsü diğer mesnevilerde olduğu gibi bir masal havası içerisinde anlatılmıştır. Kahramanların birbirlerine aşık olmaları, buluşup ayrılmaları, kavuşmalarını engelleyen kişi ve olaylar, av ve eğlenme merasimleri, savaşlar ve aşıkların birbirlerine kavuşmalarının anlatılması diğer mesnevilerden fazla bir farklılık göstermez.

c) Şahıs kadrosu:

Şâh u Gedâ mesnevisinde birinci derecedeki kahramanların birisi gedâ'dır. Dünyadan elini ayağını çekmiş, gönlü yaralı, hırkası yırtıktır. Görünüşte gedâ, ancak mana aleminin padişahıdır. Gedâ aşağıdaki beyitlerde şöyle tasvir edilmektedir.

Var idi mülk-i Çin'de bir dervîş

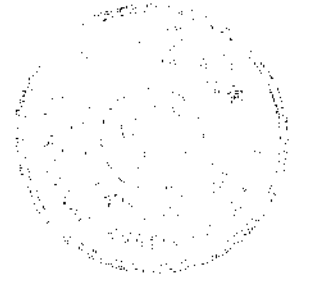
Hırkası çak u sinesi dil-rîş

(326)

Kayd-ı 'âlemden olmuş âzâde

'Aşk bendine lîk üftâde

(327)

Sūretā gerçi kim gedâ idi ol

Mülk-i ma'nāya padişâh idi ol

(331)

Birinci derecedeki diğerkahraman ise şâh dır. Şâh'ın güzelliğii ön plânda tutulmuştur. Şâh o kadar güzeldir ki gedâ onu görür görmez aşık olmuştur hayranlığından konuşamamıştır. Şâhın güzelliğii olağanüstü özellikleri ile birlikte tasvir edilmiştir.

Nāgehān eyleyince ana nigāh

Gördi manzarda oturur bir māh

(372)

Başma giymiş efser-i şâhı

Mahv ider yüzi şu'le-i mâhı

(375)

İkinci derecede şâh ile gedâ'nın aralarındaki aşka ve beraberliklerine karşı olan rakip vardır. Rakip ayıncı durumdadır, hep kötülük yapar. Hikayede şöyle tasvir edilmiştir.

Zişt-rüy idi adem-i āzār

Div-i bed-siret idi merdum h'vār

(585)

Sözi bārid yüzi kış aḥşāmı

Şekli yah-pāre kend-özi 'āmi

(586)

Halkı āzurde kılmağā müştü

Şekli kejdum gibiydi engüştü

(589)

Hikayede rakibin arkasında bir toplum vardır. Bunlar da yine gedâ'nın karşısındadırlar. Hikayede bir de güvercin vardır. Güvercin sadece dekoru oluşturmakla kalmamış aynı zamanda gedâ'ya yardımcı

olmuştur. Ayağına bağlanan mektubu şâh'a ulaştırmıştır. Gedâ ile dağlarda dost olan ceylan, şâh'ın babası ise isteyerek ve bilerek olmasa bile şâh ile gedâ'nın buluşmalarına vesile olmuşlardır.

d) Zaman:

Zaman Gedâ'nın Şâh'ı görmesinden ölümlerine kadar devam eder. Eserde bu iki zaman arasındaki kısım kronolojik sıra göz önünde tutularak verilmiştir. Yalnız hikayeyi zaman bakımından bölümlere ayırarak tahlil etmek mümkündür. Gedâ'nın şâh'dan uzaklaştırıldığı aynı zaman dilimleri vardır ve birlikte oldukları zaman dilimleri vardır. Ama bu kronolojik sıra takip edilirken zamanlar için süreler konmamıştır. Diğer mesnevilerde olduğu gibi zaman belirsizdir. Birgün, bir seher, bir gece, subhdem, nice gün gibi zamana ait kelimeler kullanılmıştır.

Hikayenin başlangıcından sonuna kadar geçen süre belli değildir. Bu arada aşkların kavuşmalarını engelleyen olaylar, ülkeye düşmanın saldırması gibi olaylar geçmektedir ve hikayenin sonunda sabırdan bahsedilmektedir. Bunları göz önünde tutarak düşünecek olursak, hikayede uzun bir zaman söz konusudur diyebiliriz.

e) Mekan:

Şâh u Gedâ hikayesine başlanırken bahsedilen ilk mekan Çin ülkesidir. Gedâ burada yaşamaktadır, güzel bahçelerin canlı tasvirleri yer almaktadır. Gedâ bu bahçelerde rindane dolaşırken bir saray görür,

Gördi bir kaşr-ı la'î-i yek-pâre

Künkür-i hem-zebân-ı seyyâre

(350)

Şâh'ın yaşadığı bu sarayın tasviri "tasvirî / dekoratif "yönüyle dikkatî çeker. Şâh ile gedâ'nın karşılaştıkları, mutlu oldukları mekandır. Daha sonra gedâ 'nın dağlarda mekan tutmasıyla dağ mekanı yer almaktadır.

Var idi anda bir 'aceb kũhsar

Nice kũhsar-ı asımān -girdār

(943)

Gedâ için sıkıntılı dönemlerin mekanıdır. Şâh için ise av sırasında nevrüz ve meclis mekanları vardır. Birisi eğlenirken diğeri ayrılık sıkıntısı içindedir.

Maçın, Türkistan, Mülk-i Tatar, Hind, Hıttâ-i Hind, Deşt-i Kıpçak yer isimleri geçmektedir. Şâh Deşt-i Kıpçak'ı fethetmek istediğini söyler. Savaş mekanı vardır. Daha sonra yine saray mekanına dönülmüştür. Bu mekanla birlikte mutluluk bulunmuştur.

f) Motifler:

Mektuplaşma motifi;

Hemen hemen her aşk mesnevisinde karşımıza çıkan bir olaydır. Burada da aşağıdaki beyitlerde görüldüğü gibi gedâ içinde bulunduğu durumu anlatan bir mektup yazar, güvercinin ayağına bağlayarak şâh'a gönderir.

Cümle ahvâlin eyledi i'lâm

Nâme-i hasret oldu çünkü temām

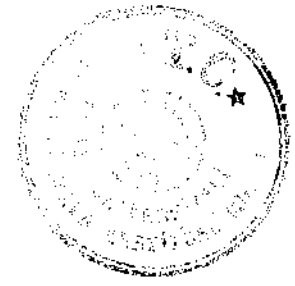
(659)

Per u bāl-i kebūtere ol dem

Rişte-i şevk ile ider muhkem

(660)

Şâh bu mektup sayesinde gedânın durumuna vakıf olur, gedâ'yı bu içinde bulunduğu sıkıntıdan kurtarır. Daha sonra, şâh'ın babası hastalanınca ; oğluna padişahlığı bırakacağına dair bir mektup gönderir.

Nāme-i aldı ol şabā reftār
 Öpdi tacına şokdı hüdhdvār
 (1389)

Ol dem içinde 'azm-i şâh itdi
 Mihr-girdâr-ı tayyî rah itdi
 (1390)

Bir seher ki o kâsîd-ı ikbâl
 Nāme-i şâhı eyledi irsâl
 (1394)

Bu beyitlerde de mektuplaşma motifi yer almaktadır. Bu mektup ulaştıktan sonra şâh hemen saraya döner.

Düş görme motifi ;

Ol gece h̄vâb gördi dide-i şâh
 Gördi bir merd-i'ârifi nâgah
 (1669)

Geymiş ol pîr-i merd dānāyı
 Hızrāsâ libās-ı h̄aḍrayı
 (1670)

Başda destân sebz u rîşî sefid
 Gūyiyâ afitâb-ı subh-ı ümîd
 (1671)

Beyitlerinde ise düş görme motifine yer verilmiştir. Şâh rüyasında Hızır kıyafetli, yaşlı, ermiş birini görür. Şâh'a savaşın gedânın duaları sayesinde kazanıldığı söyler. Onu sıkıntıdan kurtararak kendisine nedim yapmasını söyler. Bundan sonraki olaylar rüyanın doğrultusunda gelişir. Şâh gedâyı mahremine alır ve ölünceye kadar birlikte yaşarlar. Bu da diğer mesnevi motiflerinde rastladığımız motiflerden birisi.

III. BÖLÜM

DİL VE ÜSLUP:

Şair anlatımında genellikle zaman olarak miş'li geçmiş zamanın hikayesine ağırlık vermiştir. Bunun yansıma yer yer geniş zamana da rastlamaktayız. Mesnevîdeki olayların gelişiminde kendi üslubuna göre kronolojik bir sıra takip etmiştir. Hikaye içerisindeki bölümler ayrı başlıklar altında yer almıştır.

Rahmî'nin Şâh u Gedâ mesvîsinde de diğer mesnevîlerde olduğu gibi dil çok ağır değildir. Başlıkların bir kısmı Türkçe, bir kısmı ise Farsça olup, uzun terkiplere yer verilmiştir.

Mesnevî'nin giriş bölümünün dili, konunun işlendiği bölümün dilinden daha ağırdır. Konunun işlendiği bölüm sade olmakla birlikte Türkçenin ağırlıklı olduğu bölümdür. Tasvir yapılan kısımlarda ise üslup biraz daha ağır olup, Arapça, Farsça kelime ve terkipler belirgin bir şekilde kendini göstermektedir. İran Edebiyatı taklidinden kaçınılmaya çalışılmış olan bu dönemde Rahmî eserinde zarif ve sanatkarane bir üslup kullanmıştır. Canlı tasvirlerin, halk tabirlerinin, deyim ve atasözlerinin çok kullanıldığı dikkati çekerken, ifadelerde yerlilik göze çarpmaktadır.

"Gözden irak olan gönülden de irak olur":

Olur âhîr bu nüktedür meşhûr
Dideden dür olan gönülden dür

(883)

"Dünyada belâsız baş olmaz":

Hoş demişdür bu sözi ehl-i misâl
Ki cihânda belâsız olmaz bâl

(581)

"Güneş balçıkla sıvanmaz":

Gil ile hiç nihân olur mu güneş
Şu'lesiz ola mı yanan âteş

(930)

"Gül dikensiz olmaz":

Var mı bir gül ki olmaya hân
Kanı bir genc olmaya mârî

(580)

gibi atasözleri ve aşağıdaki deyimleri kullanarak şair anlatımını yeknasaklıktan kurtarmıştır.

"Gam yememek":

Yağsa tir-i kaza felekden eger
Gam yemez âlem içre zerre kadar

(595)

"Başına devlet kuşu konmak":

Başına kondı nâgehân devlet
Üstüne düşdi sâye-i'izzet

(646)

"Dile düşmek":

Gerçi düşdük senüñle cümle dile
Bensiz almaz seni kimesne ele

(825)

"Kati yürekli":

Katı bağırlısın sen ey ser-keş
Yeridir olsa menziliñ ateş

(830)

"Kulak vurmak, kulağa almak":

Bülbül eyler çemende cüş u hürüş

Gül kulak urdı kılmağa am güş

(892)

"Bağrına taş basmak":

Seng diller gamıyle ol nā-şād

Bağrına taş başup idüp feryād

(958)

"El çekmek":

Ehl-i diller gibi bulup temkîn

Çekmiş el pâyine şarup eteğin

(960)

"Yel gibi":

Yil gibi bi-ķarār olmuş idi

Şöhre-i rüzgār olmuş idi

(967)

"Kara giymek":

Görđi yumdı gözini nergis-i bağ

Karalar geydi matem eyledi zāğ

(1325)

Tasvir yapılan kısımlarda ikili tamlama, üçlü tamlama, zincirleme tamlamala daha çok kullanılmıştır.

Görđi bir ķaşr-ı la'l -i yekpäre

Küngür-i hem-zebān-ı seyyäre

(350)

Küngür-i şakı ķubbe-i ahzar

Māh-ı nev ķapusundaħalka-i zer

(366)

Her biri vâli-i velâyet-i dîn
 Rehrev-i reh-revân-ı mülk-i yakîn
 (145)

Şairin şahıs, yer, hayvan, meclis tasvirleri oldukça canlı ve hareketli bir üslup arz etmektedir. Bu tasvirlerde daha çok teşbih, telmih, istiare ve tenasüp sanatları dikkati çekmektedir. Bunlardan bazıları şunlardır:

Kişi tasviri :
 Sözi barid yüzi kış akşamı
 Şekli yah-pâre kend-özi 'âmî
 (586)

Beyitinde rakibin sözü çikin, yüzü kış akşamı gibi siyah, şekli buz parçası olarak tasvir edilmiştir.

Vâcibül - kafl küşteni mel'ün
 Her sözi kaddi gibi nâ- mevzûn
 (587)

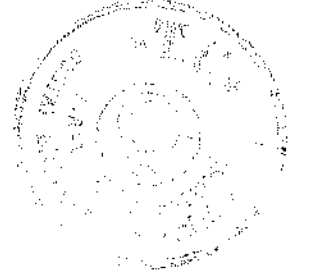
Beyitinde rakibin sözüünün boyu gibi çirkin, ölçüsüz olduğu tasvir edilmiştir.

Çeşm-i hûnbân şanki şişe-i zehir
 Mir-i bazar idi vü şahne-i şehri
 (588)

Beyitinde rakibin kan saçan gözü zehir şişesi olarak tasvir edilmiştir.

Halk-ı âzürde kılmağa müştî
 Şekli kejdum gibiydi engüştî
 (589)

Beyitinde rakibin parmakları akrebe benzetilerek tasvir edilmiştir.

Hayvan (Kebuter: Güvercin) tasviri:

Beden-i yar gibi s̄im̄inber

Vaz'-ı heyetde bir melek manzar

(636)

Bu beyitte güvercin'in tasviri yapılırken ; güvercin, melek görünüşlü, vücudu gümüş gibi olan yar'a benzetilmiştir.

Bāl u perine eyleyen nazarı

Anı şanurdu āsmān-ı perî

(637)

Yine güvercine gökyüzü perisi tasviri yapılmıştır.

Mekan tasviri:

Var idi ol kazāda bir meydān

Devr-i gerdūn misāli çār-erkān

(669)

Cennetāsā idi kazası anuñ

Can-fezā mürdeye hevāsı anuñ

(670)

Beyitlerinde mekan tasviri yapılırken, mekan cennete benzetilmiş olup, havasının ölüye can verdiği ifade edilmiştir.

Müntehā servler sipihrāsā

Kimisi Sidre vü kimi T̄ubā

(671)

Beytiyle cennet tasviri yapılmıştır.

Şahın ok atma tasviri:

Eline aldı şah-zâde revân

Bir gümüş kabzalı kemânı hemân

(779)

Atsa nâvek o şah-ı tîr-endâz

Eyler idi hüma gibi pervâz

(794)

Beyitte şah ok'u attığı zaman okun hüma kuşu gibi uçtuğu tasvir edilmiştir.

Mür eger gelse idi tîrine râst

Çeşmine zâhın ururdu bi-kem ü kâst

(795)

Beyitte; eğer okuna karınca rastlasa, tam olarak gözüne yara vururdu diyerek şahın ok atmadaki mahareti tasvir edilmiştir.

Tîri müjgâmı gibi itse nişân

Halka-i mâhdan geçerdi revân

(796)

Beyitte oku nişan olarak atsa ay'ın halkasından geçirmesi tasvir edilmiştir.

Eğence meclisinin tasviri:

Anuñ üzre karar eyledi şah

Pes heman dem bezendi 'işret-gâh

(1214)

Mâh-rûlar virup o bezme şeref

İki cānibde tûrdılar şaf şaf

(1216)

Beyitlerde şah'ın karar vermesi üzerine eğlence meclisi düzenlenir, süslenir. Ay yüzlü güzeller meclise şeref verip, iki tarafında saf saf dizilirler. Burada eğlence meclisi tasviri yapılmıştır.

Bâdeden rûy-i sâki gül gül idi

Çuğul-i şîşe şavt-ı bülbül idi

(1223)

İçki sıman sâki'nin yüzü badenin renginin aksi ile gül renkli olmuş, şiseden boşaltılan içkinin sesi, bülbülün sesine benzetilerek tasvir edilmiştir.

Câm-ı zer içre bâde-i ahmer

Gül-i ra'nâ şamur kim itse nazar

(1224)

Kırmızı şarabın altın kadeh içindeki duruşuna kim baksa güzel bir gül zanneder, denilerek şarabın kadehdeki duruşu tasvir edilmiştir.

İrdi çünkim dimağa neş'e-i mey

Kızdı çengüñ 'urûkı pey-der-pey

(1253)

Bu beyitte de eğlence meclisi tasvirine devam edilmiştir. İçkinin neş'esinin dimağa ermesiyle, sazın tellerinin yavaş yavaş daha coşkulu, harekeketlenmesi anlatılmıştır.

Şair anlatımında söz ve mana sanatlarına da yer vermiştir. Kullandığı edebi sanatlarla eserine çekicilik ve estetiklik kazandırmıştır. Aşağıda bunlardan birkaçına örnek verilmeğe çalışılmıştır.

Telmih:

Gâh bezm-i saħâda Hâtem'dür

Gâh rezm-i vegâda Rüstem'dür

(271)

Beyitte Hatem'in cömertliğine, Rüstem'in savaşta ki kahramanlığına işaret edilerek telmih sanatı yapılmıştır.

‘Aşkdan zevk itmese Ferhād
Derd kaşın idermiydi bünyād
(318)

Ferhād'ın aşkdan zevk almasına işaret edilmiştir.

Derd ü mihnetle yâr olup Mecnûn
Hüsn-i Leylâ'ya oluban meftûn
(319)

Leylâ'ya tutulmuş olan Mecnun'un derd ve mihnete yâr olmasına işaret edilmiştir.

İhtiyâr eylemişdi fakr u fenâ
Olmuş idi vücûdî ‘ayn-ı bekâ
(329)

Peygamber Hz. Muhammed'in hadisine işaret vardır.

Cümle ğonce-dehân ‘âşık-ı dost
Cümle ‘Azrâ-‘izâr Vâmık-ı dost
(507)

Beyitte Vamık ve Azra'ya işaret edilerek, telmih yapılmıştır.

Baş üzre hamâmeler anuñ
Şaye salmuşdı sãn Süleymân'ın
(536)

Hız. Süleyman'a işaret edilerek, güvercinlerin onun başı üzerine gölge salmasına telmih edilmiştir.

Kande 'azm itse gām-küsān idi

Deşt-i tenhāda yār-ı ğarı idi

(1064)

Beyitte; Hz. Muhammed ve Hz. Ebu Bekir'e işaret edilerek, Hira dağında, mağaradaki dostluk hatırlatılarak telmih yapılmıştır.

Meskeni küh u menzili hamün

Gehi Ferhād olırdı geh Mecnün

(338)

Ferhad'ın yaşamında dağ, Mecnunun yaşamında ova'ya işaret edilip, yaşadıkları olaylar hatırlatılarak telmih yapılmıştır.

Yusuf'ından cüdā düşüp Ya'kup

Olmuş idi derum pür aşüp

(1357)

Hz. Yusuf'un oğlu Hz. Yakup'dan ayrı düştüğünde, içindeki karşıklıklar hatırlatılmakla, telmih sanatı yapılmıştır.

Teşbih:

Cāmı elden düşürme lāle gibi

Pür şafā olalum piyāle gibi

(205)

Beyitte kadeh lale'ye, pür safa olma hali piyaleye benzetilerek, teşbih yapılmıştır.

Süz-ı nazmuñla ol cihān-efrüz

Ol Nevāi gibi nevā-āmüz

(223)

Beyitte; o cihan yakan nazmıyla, makam öğreten Nevai'ye benzetilerek teşbih yapılmıştır.

No'la geçdiyse devr-i Hākānī
Sensin 'ālemde Cāmi-i sānī

(224)

Beyitte, Cami-i sanisin, diyerek özelliğinden dolayı Hakani devrine benzetilip, teşbih yapılmıştır.

Şafağ anuñ kıvılt otāğıdur
Sebze-zār-ı felek konāğıdur

(273)

Beyitte kıvıltlığı yönünden çadır şafağa, konak dünyanın yeşilliğine benzetilerek teşbih yapılmıştır.

Görse bir serv-ğad u ğonca-dehān
Pāyine su gibi olurdu revān

(342)

Beyitte selvi boylu, gonca ağızlı güzele olan ilgi, suyun akışına benzetilerek teşbih yapılmıştır.

Bādveş bir mahalle itdi güzer
İtdi nergis gibi o cāha nazār

(349)

Beyitte geçme rüzgara, o makama bakış nergisin bakışına benzetilerek teşbih yapılmıştır.

Gül gibi ħırkām kim eyledi çāk
Lāleveş çehreni kim eyledi ħāk

(428)

Beyitte yırtık yaka açılmış güle, toprak olmuş çehre laleye benzetilerek teşbih yapılmıştır.

Tenasüb:

Ṭālî'î Sa'd u Müşteri kevkeb

Māh-rûlar içinde şâh-lakab

(405)

Tālî'î Sa'd, Müşteri, Mah kelimeleri ile tenasüb sanatı yapılmıştır.

İstiare:

Lâle hâdler yolında hâk olmuş

Hırkası gonce gibi çâk olmuş

(334)

Beyitte yırtık hırka, açılan goncaya benzetilerek istiare sanatı yapılmıştır.

Nāgehān eyleyince aña nigāh

Gördi manzarda oturur bir māh

(372)

Sarayda oturmuş olan şâh, ay'a benzetilerek istiare sanatı yapılmıştır.

Başı kâtı gam ile dil-haste

Devr elinden şikeste vü beste

(785)

Gönlü gamlı, yorgun olan baş, dönen dünyanın gönlü kırık ve bağı kişisi olarak belirtilerek istiare sanatı yapılmıştır.

Nida:

Söyle ey 'andelib-i 'alem-râz

'Aşk evcine eyleyüp pervâz

(291)

Beyitte, "ey 'andelib-i 'alem-raz "derken " ey" kelimesiyle nida sanatı yapılmıştır.

Nāz ile didi ey hüceste-ḥisāl
Müşkilüñ var ise ger eyle su'āl

(420)

Beyitte "ey hüceste-ḥisāl"derken "ey" kelimesiyle nida sanatı yapılmıştır.

Didi ey cāne māye-i şādi
Bāğ-ı hüsnüñ nihāl-i āzādi

(1419)

Beyitte "ey cāne māye-i şādi" derken "ey" kelimesiyle nida sanatı yapılmıştır.

Cinas:

Serve ḥayret reşākat-ı kaddi
Mihre gayret şabāhat-ı ḥaddi

(396)

Cinas-ı müşevveş (Karışık cinas) sanatı yapılmıştır.

Mihr-i ḥāver gibi o burc-ı kemāl
Eyleyince gedāya 'arz-ı cemāl

(406)

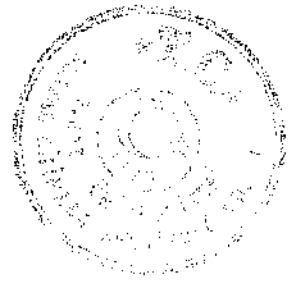
(k-māl / c-māl) kelimeleriyle cinas-ı lâhik yapılmıştır.

İstifham:

Dilde 'aşkı aceb mi olsa 'ayān
Cām-ı şāfide mey olur mı nibān

(574)

Beyitte ;"aceb mi" ve "olur mı" kelimeleriyle istifham yapılmıştır.

Var mı 'âlemde yâr-ı bî-âğyâr
Rûzuñ ardınca nitelim şeb-i târ
(579)

Beyitte ; "Var mı" kelimesiyle istifham sanatı yapılmıştır.

İham:

Dir idi her tarafda ayağ u mest
Kanda gitdi ol âftâb-perest
(617)

Beyitte ; "ayağ " kelimesinde ihâm sanatı vardır.1-Ayak, 2-Kadeh
Nüş iderlerdi dūr idiüp ayağı
Gâh 'aşkar gözi geh at kulağı
(1234)

Beyitte; yine "ayağ" kelimesinde ihâm sanatı vardır.1-Ayak, 2-Kadeh

Tezat:

Şâh eşhâbı ile işret ider
Derd u gamdan gedâ şikâyet ider
(512)

Şah'ın dostlarıyla eğlenirken, geda'nın dert ve gamdan şikayet etmesi arasında tezat vardır.

Şâh tutar elinde şâfi ayağ
Menzil olmuş gedâya küh-i ferâğ
(513)

Şah elinde kadeh tutarken, geda'nın menzili dağ olmuştur. Beyitte tezat sanatı vardır.

Şah nūş eyler idi zerrin-cām
Ol gedā telḥ-kām u her aşām

(514)

Şah altın kadehle içki içerken, geda'nın her içtiği kederdir. Beyitte tezat sanatı vardır.

Şāh nūş eylerdi cām-ı şarāb
Ol gedā bī-şarāb-ı mest u ḥarāb

(515)

Yine ; şah şarap içerken, geda şarapsız (şarap içmeksizin) mest ve harabdır. Beyitte tezat sanatı vardır.

Şāh kim bāde-i şebāne çeker
Ol gedā āh-ı 'āşıkāne çeker

(516)

Şah gece şarap içerken, geda aşkı yüzünden ah çekmektedir. Beyitte tezat sanatı vardır.

Şibh-i Hüsn-i Talil:

Çāk itse'aceb mi pirāhen
Çünkü olmaz şehid-i 'aşka kefen

(625)

Gömlek yırtılsa şaşılacak şey mi? Çünkü aşk şehidine kefen olmaz. Hayali sebebe tam inanmamaktadır. Beyitte Şibh-i Hüsn-i Talil sanatı vardır.

İktibas:

"Fenzirū" āyetüñkilub tekrār
İtdi seyyāreveş amı bī-dār

(40)

Beyitte; "Fenzirü" kelimesiyle iktibas yapılmıştır.

Bülbül-i zâr olup Kelīm-āsa

"Len-terāni" der idi güller añā

(168)

Beyitte ; "Len-terāni " kelimesi ile iktibas yapılmıştır.

Kafiyeler:

Mesnevīde genellikle zengin kafiye kullanılmakla birlikte, tam kafiye ve tunç kafiyelere de yer verilmiştir. Kafiye yapılan kelimeler farsça ağırlıklıdır. Redifler de şâirin abengi sağlamada kullandığı unsurlardandır. Aşağıda kafiye ve redif örnekleri verilmiştir.

Redif:

Kaşki dil kebüter olsa idi

Mūlanım bāl ile per olsa idi

(557)

Beyitte ; "olsa idi" kelimeleri ile redif yapılmıştır.

Çametüm bir hilāle döndi hemān

Derd u ğamla hayāle döndi heman

(834)

Beyitte "döndi hemān" kelimeleriyle redif yapılmıştır.

Nice billerde kân idersin sen

Cāmı tenden revān idersin sen

(838)

Beyitte "idersin sen" kelimeleriyle redif yapılmıştır.

Hâtır-ı şeh şikâra meyl itdi
Şayd için kühsâra meyl itdi

(914)

Beyitte ; "meyl itdi" kelimeleriyle redif yapılmıştır.

Söyle ey aşka yâr olan gönlüm
Derd u mihnetle zâr olan gönlüm

(925)

Beyitte ; "olan gönlüm" kelimeleriyle redif yapılmıştır.

Tunç Kafiye:

Güşesi servyâsemenler idi
Şuffesi sūsenu semenler idi

(361)

Beyitte; "yâsemenler" ve "semenler" arasında tunç kafiye yapılmıştır.

Der-i dīvânı la'l ile yâkût
Gözenür irdi görmeden dile kût

(367)

Beyitte; "yâkût" ve "kût" kelimeleri arasında tunç kafiye yapılmıştır.

‘Anızı kim leâfet âbı idi
Zeķamı güyyiâ habâbı idi

(391)

Beyitte; "âbı" ve "habâbı" kelimeleri arasında tunç kafiye yapılmıştır.

Bî-ķarār olmayuben āb gibi
Pür hevāsın neden ĥabāb gibi

(425)

Bu beyitte de yine "āb" ve "ĥabāb" kelimeleri arasında tunç kafiye yapılmıştır.

Şāhemr itdi ķün ola nevrūz
‘Azm-ı şayd-ı şikār ola ol rūz

(916)

Beyitte; "nevrūz" ve "rūz" kelimeleri arasındatunç kafiye yapılmıştır.

Şair aşağıdaki örnekte olduğu gibi üslubunda; Divan Edebiyatında çok kullanılan benzetmeleri kullanmıştır.

Benzer ol bikre bu risāle-i hūb
Ola miskīn hicāb ile mahcūb

(1710)

Ayrıca, fazla kullanılmamış, yeni benzetmelere de yer vermiştir. Düşmanın kanlı başını ikiye ayrılmış nara benzettiği gibi, o yüzyılda kullanılmamış olan Albayrak kelimesini kullanmıştır.

Zahm-ı pür ĥūnla ser-i a‘dā
Şakķohnmıř enār idi güyā

(1652)

Māh -peyker ‘alemleri yüridi
Ālbayrak şafaķ yüzün bürüdi

(1637)

IV. BÖLÜM

ŞAH U GEDA'NIN NÜSHALARI VE İZLENEN YOL:

Kaynaklara göre Rahmî'nin Şâh u Gedâ mesnevisinin dört nüshası tesbit edilmiştir. Bunların birisi Erzurumda Atatürk Üniversitesi Kütüphanesinde, ikisi Manisa İl Halk Kütüphanesinde diğeri ise Londra'da British Museum'da Or.7183 numaradadır.³²

Bu çalışmamda yurt içindeki üç nüshadan faydalanarak karşılaştırmalı metni kurmak istedim, ancak Manisa İl Halk Kütüphanesinden üçüncü nüsha olarak almak istediğim 2686 demirbaş- numaralı Bursalı Rahmî'ye ait Şâh u Gedâ'nın (kütüphane kayıtlarında bu şekilde geçtiği halde) mikrofilmi Taşlıcalı Yahya'nın Şâh u Gedâ'sı olarak tarafıma gönderildi. Manisa İl Halk Kütüphanesinde bulunan yazma eserlerin tasnif ve kataloglama işlemleri yeniden yapılmaktadır. Bu nedenle kitapların bir kısmı Milli Kütüphane Başkanlığında bulunduğundan üçüncü nüshaya ulaşamadım.

Metni M nüshası olarak adlandırdığım Manisa İl Halk Kütüphanesinden temin ettiğim bir nüsha ile SÖ nüshası olarak adlandırdığım Atatürk Üniversitesi Kütüphanesinden temin ettiğim nüsha üzerinde kurdum.

M nüshası: Manisa İl Halk Kütüphanesi, demirbaş no. 2711

Baş: Ey nigârende-i nukûş-ı cihân

Aferinende-i zemîn u zemân

Son: Seyr olıncak bu gülistân-ı güzîn

Tab'-ı pakîme ideler tahsîn

³² Günay Kut, "British Museum'daki Bazı önemli Yazmalar ve Teva'if-i Aşare'den Tâife-i Bektaşiyân" Türk Dili -Belleten, 1971, s.209

Müstensihi: Dervîş Muslî bende-i Şeyh İbrahim-i Gülşenî

İstinsah tarihi: H.992

İstinsah kaydı: Ketebetü'l-fakr Dervîş Muslî bende-i Şeyh İbrahimî Gülşenî rahmetü'l aleyh.

Ölçüleri: Kitabın başında 2 sayfalık ayrı bir mektup yer almaktadır.Şâh u Gedâ 60 sayfa olup 15 sütunlu 2 sıra şeklinde ta'lik yazı ile yazılmıştır. 1720 beyittir. Kitapda başlık yerleri boş bırakılmıştır.185x125, 128x76 mm, meşin kaplama, şemseli, mikleplidir.Taşhîh görmüş olan bu nüsha üzerindeki düzeltmeler kırmızı kalemle yapılmıştır.

SÖ nüshası: Atatürk Üniversitesi Rektörlüğü, Seyfettin Özege Kütüphanesi, A.S. Levend Kitapları no.17-18

Yazarın Gül-i şad berg adlı eseriyle aynı cilttedir. Gül-i şad-berg 17 Şâh u Gedâ ise 18 numaradadır.

Bu nüshanın baş ve son kısımları eksiktir. 64a-127b olarak numaralandırılmıştır. Bu numaraları metni kurarken aynen kullandım.

Baş: Tıynet-i âdemî kılub tahmîr
Yed-i kudrele eyledi taşvîr

Son: Canla rağbet eyleyüp zürefa
Encümenlerde naql-i meclis ola

Müstensihi: 'Ali b.Mahmûd

İstinsah tarihi: H. 984

İstinsah kaydı: Harrerehu 'Ali bin Mahmûd be 'inâyeti'l melikü'l mab'ûd fî evâyil-i şehri-i rebî'il-âhir.

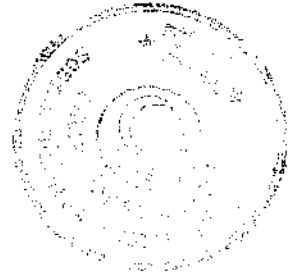
Ölçüleri: 65 sayfa olup 13 sütunlu 2 sıra şeklinde ta'lik yazı ile yazılmıştır. 1639 beyittir. Kitapda başlıklar kırmızıyla yazılmış olup, 200x125, 140x60 mm, şemseli deri ciltlidir.

Her iki nüshada da kütüphanenin resmi mührü, damgası vardır.

Ortak metni kurmak için , önce M nüshası olarak adlandığıım Manisa İl Halk Kütüphanesindeki nüshayı elde ettiğim için çalışmama bu nüshadan başladım. Metne 1 b den başlayarak sayfa numarası verdim. Beyitleri 1 den başlayarak beşer beşer numaralandırdıktan sonra metni okudum. İkinci nüshayı, Atatürk Üniversitesi Rektörlüğü , Seyfettin Özege Kütüphanesinden temin ettikten sonra beyitlerini aynı şekilde numaralandırdım.Baş ve son kısımları eksik olan bu nüsha 64 a-127 b olarak numaralandırılmış olduğu için sayfa numaralarını aynen kullandım. İkinci metni birincisiyle karşılaştırarak okuyup nüsha farklılıklarını dipnot olarak belirttim. Daha sonra hikayeyi konu, olay örgüsü, şahıs kadrosu, zaman , mekan bakımından incelemeye çalıştım.

Kurulan ortak metin ise 1734 beyittir.

SONUÇ:

XVI. yüzyıl Türk Edebiyatı mesnevî sahasında taklit çağını atlatıp , kendi gücünü isbatlaması açısından önemli bir yüzyıldır. Bu yüzyılda şâirler ; devrin sosyal hayatını, tarih olaylarını, fatih olaylarını, mahalli özelliklerini , inançlarını aksettiren mesnevîlerini yazarken, şiirdeki hüner ve ustalıklarını da göstermeye çalışmışlardır.

Bursalı Rahmî'nin Şâh u Gedâ mesnevîsinde de dil sadedir. Atasözü ve deyimler bol olarak kullanılmıştır. Konu mahallileştirilmeye çalışılmış. ifadelerde yerlilik ön plâna çıkarılırken, İran Edebiyatı ve şiiri taklidinden kaçınılmaya çalışılmıştır.

Şâir, mesnevîsinde bayağılığa düşmeyen , maddi hazların üstüne çıkarılmış çift kahramanlı bir aşk macerasını işlemiştir. Eserde şâirin zarif ve sanatkârane üslubu göze çarpar. Zaman zaman ilâhî duyguları işlemiş ise de Şâh u Gedâ'da tam bir ilâhî aşk ruhu kadim değildir. Dolayısıyla eser tasavvufî değildir.

Mesnevîde aşkın özellikleri anlatılmakla birlikte , fakirlere aşağılayarak bakmama , onlara hakaret etmeme , güler yüzlü olma, makam ve mevkiye düşkün olmama, bilgili olanlara saygı gösterme, sıkıntı ve belâlara katlanma ve özellikle doğru olma konusunda mesajlar verilmektedir.

Bursalı Rahmî'nin Şâh u Gedâ mesnevîsi sanat yönünden mükemmel bir eser değildir. Dil ve üslubunun sade oluşundan , ifadelerdeki yerlilik özelliğinden dolayı Edebiyatımızda yıllarca okunan eserler arasında yer almıştır.

İNDEX**ŞAHİS İSİMLERİ:**

Adem :136 a

Ahmed :120 b

Ali :252 b

Attar :165 b

Azra :507 b

Behram :37 a

Camī :224 b

Cem :254 b, 1184 b, 1187 a, 1215 a, 1284 a, 1591 b

Cemşid :1184 b, 1481 a

Dara :1139 a, 1154 a, 1348 b, 1368 a

Dehhak :1154 b, 1367 a, 1648 a

Destan :1521 a

Ebu Bekr :252 b

Efrasyab :1139 a, 1368 b

Efridun :1154 a

Ferhad :318 a, 338 b, 977 b

Feridun :254 b

Hakani :224 a

Halil :138 b

Hasen:220 b

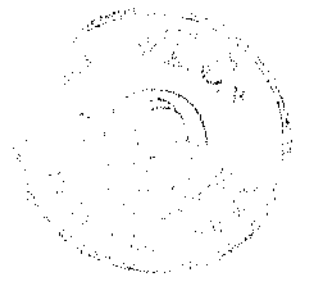
Haşim :109 a

Hatem :271 a, 1161 b, 1184 a

Hızır :365 a, 1702 a, 1728 b

Hurşid :274 b, 455 a, 1500 a

Husrev :222 a, 225 a, 254 a, 1211 a, 1346 b, 1497 a, 1500 a

İdris :136 b

İsa :32 a, 385 a, 1703 a

Kelim :168 a

Kenan :1402 b

Keyhüsrev :1155 b, 1475 b, 1502 b

Keykavus :1347 b

Mecnun :319 a, 338 b, 431 b, 644 b, 923b, 964 b, 984 a, 1128 a

Mesiha :228 a

Muhammed-i arabi :108 b

Musa :232 a, 230 b, 1102 b, 1181 b

Mustafa :252 a

Nuh :1704 b

Osman :253 b

Ömer :252 a

Rüstem :271 b, 1036 b

Sikender :254 b

Sinan-ı azim :1646 a

Süleyman :186 b, 536 b, 990 b, 1165 b, 1167 b, 1179 a

Vamık :507 b

Yakup :1355 a

Yusuf :1355 a, 1401 b, 1638 b

Zal :1521 a

Zü'l-Karneyn :790 b

YER İSİMLERİ:

Çin :326 a, 665 a, 994 a, 1072 b, 1196 b, 1345 a, 1535 a

Ferhar :1219 b, 1270 b

Gitisitan :1206 a

Haveristan :1345 b
Hıtta :1465 b, 1000 a, 1535 a
Hind :1349 a, 1465 b, 1630 b
Hoten :1000 a, 1236 b, 1535 a
İran :253 a
Kâ'be:67 b, 313 a, 495 b
Kıpçak :1143 b
Maçin :253 a
Mülk-i Acem :1591 a
Mülk-i Badha :109 b
Mülk-i Tatar :1141 b
Necef :393 b
Rum ili :456 b
Sidre :671 b
Sind :1349 b, 1630 b
Sumenat :313 a
Şam :32 b
Tur :166 a, 1646 b
Tus :1347 a
Türkistan :1140 b
Vadi-yi Eymen :167 b

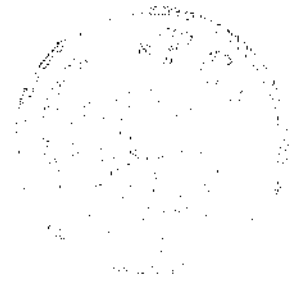
ESER İSİMLERİ:

Baharistan :67 b
Gülistan :67 a
Mantıku't-tayr :165 b

BİBLİYOGRAFYA

- Ahdî ; Gülşen-i Şu'arâ, Topkapı Hz.No:1303
- Aşık Çelebi ; Meşâirü'ş-Şu'arâor tezkere of Aşık Çelebi, Meredith Owens, London, 1971
- Aktaş, Şerif ; Edbiyatta Üslup ve Problemleri, Ankara, 1986
- ; Roman Sanatı ve Roman İncelemesine Giriş, Ankara, 1991
- Banarlı, N.Sami ; Resimli Türk Edebiyatı Tarihi, M.E.YC.1, İst.1971
- Beyânî ; Teziretü'ş-Şu'arâ, Milletktb.Ali Emiri Ef.No:757
- Çavuşoğlu, Mehmet ; "Yahya Bey" İslâm Ansiklopedisi C.X11/2, ist.1984
- Devellioğlu, Ferit ; Osmanlıca -Türkçe Ansiklopedik Lügat, Ankara, 1970
- Erişen, Gülgün ; Bursalı Rahmî ve Gül-i sad berg'i, Ankara Üniversitesi D.T.C.FbasılmamışYüksek Lisans Tezi, Ankara, 1990
- Gümüüş, Hüseyin ; Roman dünyası ve İncelemesi, Kültür Bakanlığı, Ankara, 1989
- Hasan, Çelebi ; Tezkiretü'ş-Şu'arâ, Haz İbrahim Kutluk, C.1. Ankara, 1978
- İsmail Beliğ ; Güldeste-i Riyâz-ı İrfan ve Vefeyât-ı Danişverân-ı Nadiredân, Bursa, 1302
- Kafzâde Fâizî ; Zübdetü'l Eş'âr, Şehid Ali Paşa Ktb.1877
- Kocakaplan, İsa ; Açıklamalı Edebi Sanatlar, M.E.Bİstanbul, 1992
- Kocatürk, V. Mahir ; Türk Edebiyatı Tarihi, Ankara, 1964
- Kut, Günay ; "British Museum'daki Bazı ÖnemliYazmalar ve Tevâif-i Aşereden Tâife-i Bektaşiyân" Türk Dili-Belleten, 1971
- Küçük, Sabahattin ; 16. Yüzyıl Şâirlerinden Bursalı Rahmî ve Şiirleri,

Marmara Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi

Türklük Araştırmaları Dergisi, Sayı:7, İstanbul, 1993

Latîfî ; Tezkere-i Latîfî, Kayseri Raşid Ef .Ktb.No: 1160

Levend, A.Sırrı ; Türk Edebiyatı Tarihi, C.1 Giriş, Ankara, 1973

-----; Türk Edebiyatında Şehrengizler ve Şehrengizlerde
İstanbul, İstanbul, 1958

-----; " Divan Edebiyatında Hikâye" Türk Dili
Araştırmaları Yıllığı Belleten 1963

Mehmed Tahir ; Osmanlı Müellifleri, 11.Cilt, Meral Yay, İstanbul, 1972

Mustafa Alî ; Künhü'l Abbar, Nuruosmaniye Ktb. No: 3406

Pala, İskender ; Ansiklopedik Divân Şiiri Sözlüğü, Ankara, 1989

"Rahmî" Büyük Türk Klasikleri, C.111, İstanbul, 1986

Rahmî Çelebî ; Şâh u Gedâ, Atatürk Üniversitesi, Seyfettin Özege Ktb.
A.S.Levend Kitapları No: 17-18

----- ; Gül-i sad berg, Atatürk Üniversitesi, Seyfettin Özege
Ktb.A.S.Levend Kitapları, No: 17-18

----- ; Şâh u Gedâ, Manisa İl Halk Kütüphanesi No: 2711

Riyazî ; Riyâzü'ş-Şu'arâ, Nuruosmaniye Ktb. No: 3724

Sami, Şemsettin ; Kamus-i Türki, İkdâm Matbaası, İstanbul, 1317

Sehi Bey ; Heşt Behişt, Ayasofya Ktb.No: 3544

Şafak, Sadık Rızazâde ; Tarih-i Edebiyat-ı İran, Tahran, 1352

Tahir-ül Mevlevî ; Edebiyat Lügati, Neşre Haz.Kemal Edip Kürkçioğlu,
İstanbul, 1973

Tarlan, A.Nihad ; Şiir Mecmualarında XV1. ve XV11. asır Divan Şiiri,
Rahmî ve Fevrî, İstanbul, 1948

Ünver, İsmail ; "Mesnevi" Türk Dili, Türk Şiiri Özel sayısı 11. (Divan
şiiri) sayı:415-416-417, Ankara, 1986

-----; "Çevriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler" Ankara

Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Türkoloji

Dergisi XI.Cilt, sayı:1 Ankara,

Yahyâ Bey ; Divan, Haz . Mehmed Çavuşoğlu, İstanbul, 1977

Yeni Tarama Sözlüğü ; (Düz.Cem Dilçin) TDK, Ankara, 1983

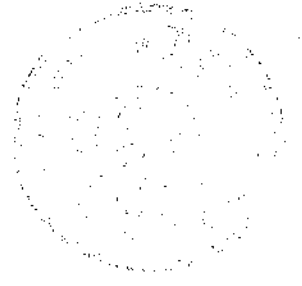
Yoldaş, Kâzım ; Taşlıcalı Yahyâ Bey Şâh u Gedâ, İnönü Üniversitesi,
basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Malatya, 1993

TRANSKRİPSİYON ALFABESİ

ا (آ)	a, ā
ا (أ)	a, e, ı, i, u, ü
ء	ˆ
ب	b
پ	p
ت	t
ث	s
ج	c
چ	ç
ح	h
خ	h̄
د	d
ذ	z
ر	r
ز	z
س	j
ش	s
ص	ʃ
ض	ʒ
ط	t̄
ظ	z̄
ع	ˆ
غ	g
ف	f
ق	k
ك	k, g
گ	ñ
ل	l
م	m
ن	n
و	v, (o, ö, u, ü, ū)
ه	h (a, e)
ی	y (ı, i, ĩ)

METİN

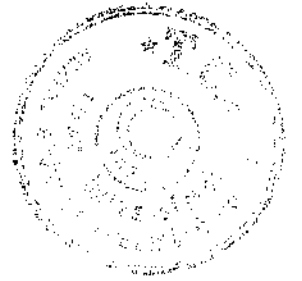
Şāh u Gedā-yı Rahmī

ŞAH U GEDĀ-YI RAHMĪ

Fe'ilatün Mefā'ilün Fe'ilün

- M1b. 1. Ey nigārende-i nuḳūş-ı cihān
 Āferīnende-i zemīn u zamān
- Naḳş-perdāz-ı nüh- rivāḳ-ı sipihr
 Rūşemī-baḥş-ı ṭal'at u meh u mihr
- Bānī-i kaḥ-ı günbed-i gerdün
 Mübdi'-i 'ālem-i zümürriid-gün
- Çemen-ārā-yı büstān-ı vücūd
 Nahl-bend-i nihāl-i gülşen-i cūd
5. مۇجىد كىف يىشاء كل شى
 Hālık-ı fevḳ u taḥt u arz u semā
- 'Adem iken vücūd-ı levḥ u kalem
 Zātına lāzım idi vaşf-ı kıdem
- Levḥ-ı mestīde naḳş-ı gūn-ā-gūn
 Gülüñ feyzinden oldılar bīrūn
- Mālik-i mülk-i bī-zevāl oldur
 Vālī-i taḥt-ı lā-yezāl oldur
- Varlığına nişāne kevn ü mekān
 'Ārif olan bilür ol remzi 'ayān
10. Āferīniş güvāh-ı vaḥdetdür
 Cümle 'ālem ğarīḳ-i ni'metdür

Ḥikmeti ile oldu mevcūdāt
mazhar-ı küllî-i zāt

Baḥr-i cūdında bir sedef 'ālem
Dānedür anda gevher-i ādem

Elifi gör ki doğrı rah oldu
Vaḥdet sırrına güvāh oldu

Mürğ-i kudreti durur cihān
Hūşe-i çini durur anuñ insān

15. Muḳtezā çün vücūd-ı zātudur
Ḳul hüv' Allāh anuñ şifātudur

Aḫad oldur aña şumār olmaz
Şamed oldur ki aña bār olmaz

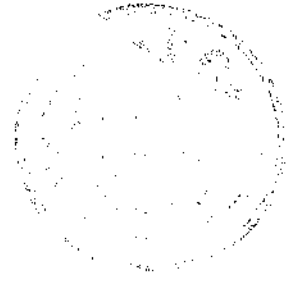
Zatı için şifātu ile kadīm
Zatı ile dü-kevndur dā'im

Aña ma'lūm aşikār u nibān
Aña maḫfī degül rumūz-ı cihān

Cümle Kerrūbiyān-ı 'ālem-i ğayb
Küh-i zātına irmedi lā-reyb

20. Küh-i zātında 'akl-ı kül ḫayrān
Vehm endişesinde ser-gerdān

Ḳudretiyle irādet-i mevlā
Kimini şāh ider kimini gedā

Kimi lāyık olur cemāline
Kimi mazhar düşer celāline

‘Akl irişmez kemāl-i kudretine
Fikr irişmez celāl-i hikmetine

Cüş idicek ezelde baħr-ı vücūd
Oldı emvācı cümleten mevcūd

25. Çarħ-ı çeşn cümle künbed-i ‘alā
Anuñ üzre ħabāb idi gūyā

M 2b. Ol ħabābın biri olup ber-bād
Oldı bu çarħ-ı nil-gün ābād

Ṭāk-ı eflākı key bülend itdi
Merkez-i ħākı müstmend itdi

Ya‘ni āb üzredür esāsı anuñ
Fānīdur yok durur beķāsı anuñ

Mevc-i deryā durur cihān-ı ħarāb
Bi-sebāt oldı hem çū nakş ber-āb

30. Her ki dünyāya ‘itibār itdi
Yok yire aña istinad itdi

Zinet itdi sipiħr encüm ile
Nitekim şahın-ı ħākī merdüüm ile

Çarħ-ı gerdün itdi pīl-i demān
Hindū-yi Şāmı eyleyüb pīl-bān

Rüy-i zerd ile ħūr u ħāver
Kudreti bahri içre nīlūfer

Zīnet itdikde çeng-i Nāhīdi
Kıldı evtār tār-ı hūrşīdi

35. Eyledi bī-fetīl u bī-revġān
Mihr ü mahun çerāġını ruşen

Kıldı Birçīse zikrini telkīn
Āstiminde sübhādūr Pervīn

Kişver-i çarġa şāh olup Behrām
İtdi encüm sipāhını aña rām

SÖ64a. Tīnet-i ādemi kılub taġmīr
Yed-i kudretle eyledi taşvīr

Halk olıcak ezel sirāçe-i ten
Eyledi dīdeden iki revzen

40. " فانظرو "āyetin kılub tekrar
İtdi seyyāreveş anı bī-dār

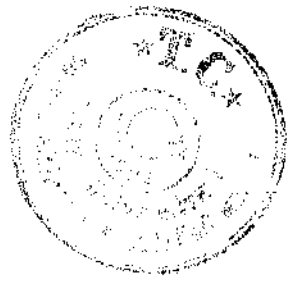
M3a. Nazar-ı ibret ile geh gāhī
Tā ki seyr ide raġmetül'lahī

Kalbini itdi maġzen-i esrār
Zatını itdi lücce-i ebrār

Aña ta'lim itdi esmāyı
Aña tefhīm itdi eşyāyı

Cümle 'ālem mezāhir-i esmā
Anda bir dānedür gūyā

45. 'Akl-ı küll idemez şıfatını şerh
Nokta nokta iderken 'ālemi tarh

Ġoncaveş cümleten dehân olsa
Sebzeveş mûlarım zebân olsa

Varağ olsa saġayîf-i eflâk
Hem mürekkeb olaydı tûde-i ġâk

Cümle eşya eğer ki olsa kalem
Kılmağičün medâyhini rağam

Şerh olunmaya zerre zâtuñdan
Şemmece dâġi hem şifâtuñda

50. Yâ ilâhi bu dâr-ı ġurbetde
Derd u ġamla bu künc-i miġnetde

SÖ64b. Mevt kûbundan iricek seyl-âb
Eyleyicek binâ-yı 'ömr ġarâb

Şeb-i târ içre viricek canı
Hem-reh ile çerâğ-ı imân

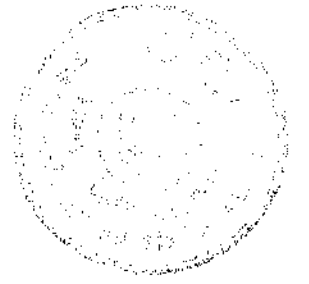
Dil-i ġam didemi idup mesrûr
Anuñ -ile mezârum it pür-nûr

Dem-i âġirde kim ola maġşer
ġalk-ı 'âlem zuġûr ide yekser

55. ġâkden kalkıcak deride -kefen
Lâleveş ġark-ı ġûn u 'uryân-ten

Oğına cümle nâme-i a'mâl
Kimi mağmûm ola kimi ġoş-ġâl

49(a) dâġı : zâtı SÖ
51 (a) kûbundan: kûbunda M
55(b) ġûn u : ġûn SÖ
56(b) ola kimi : u kimisi M

Bir berāt-ı ħat-ı emānı ile
Ĥātem-i enbiyā nişānı ile

Yā ilāhi ʿināyet eyle baña
Anuñ ile ĥidāyet eyle baña

DER-MÜNACĀT- I KĀZİL-ĤĀCĀT*

Ey kerīm u raĥīm u bī-hemtā
Şāniʿ-i lā-yezāl u lā-yefnā

60. Bāʿis-i kün fe-kān baʿs u nüşür
Mücid-i kāĥ-ı adn u ĥür u kuşür

Saña layıķ şenā vü ĥamd olmaz
Her gedā ĥākde güher bulmaz

Raĥmetüñ bī-ʿaded iken bī-ʿad
Meded ey vācibül vücūd meded

SÖ 65a. Benüm işüm ĥatā vu züll ü günāh
Senüñ işüñ ʿatā durur her gāh

Saña muhtācdur kāmı eşya
Sen ġānısın senüñdür istiġnā

65. Kime irse ʿināyetüñ nazarı
ʿAynna gelmeye cihān güheri

Nergise tāc-ı zer ʿatā eyler
Lāleye āl bir kabā eyler

57(a) ĥat-ı : ĥata M

59(b) şāniʿ-i : şāniʿ u M

65(b) güheri : kibri M

Gülistan içre okıdır her an
Gonce etfaline Baharistan

Pādişehdür ki hıdmetinde yiler
Peyk-i çalāk olup nesīm-i sehr

M4a. Būy-i luṭfı ider gül-i ra'nā
ʿAndelībi ider aña şeydā

70. Sünbülün zülfin eyleyüp pür-çin
Dehen-i gonce(y)i ider rengin

Hañcer-i bīde oldur āb viren
Yāsemen tırrasına tāb viren

Biñ dili olsa bülbülün güya
Eylemez senā seza-yı Hudā

Zat-ı pāki ne bile her çāki
Bunda ʿāciz ʿuḳul-i idrāki

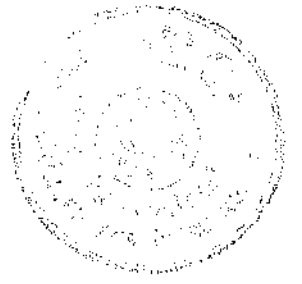
Laldür midḫatünde cümle ünās
Nice fehm ide ʿakl-ı ḫurde-şinas

75. Sen bilürsin yine seni yā Rab
Seni itdum yin seniınle taleb

SÖ 65b. Nola itsem recā ʿināyetüñi
Ṭaleb idup reh-i hidāyetüñi

Nice ateş-perest u bāde-perest
ʿÖmri gibi cihānda deyr nişest

67(a) okıdır :okada SÖ
70(b) dehen-i : dehem M

Olup ef'ali cümle zişt u siyâh
Şekli olmuş iken gûnişt u siyâh

Taşuyup hîme ham olur püştü
Küli yağmağa nâr-ı zer desti

80. Eyleylüp yâ'ni hıdme-i tersâ
Kaddi 'üdü's-şalîb gibi dü-tâ

Sıçrayup berk-i rahmet nâgah
Yakar anuñ günâhını çün gâh

Bulur aña idüp 'inâyet-i hâs
Şirkden murğ-ı canı râh-ı halâş

Ben ki bir derd-mend-i nâlânum
'Âşık-ı mübtelâ-yı hicrânnum

M 4b. Mâsivâdan beni müberrâ it
Zâhirum bâtınumla yeksân it

85. Mühkem idüp benim şeri'atîmi
Râst göster reh-i tarîkatîmi

Câm-ı 'aşkuñla it beni ser-mest
Olayın şevkuñ ile mest-i Elest

Feyz-i aqdemden inşüp feyzân
Ola hamduñ müdâm vird-i zebân

Mekteb-i dehrde elif gibi tâ
Eyle yâ Rab mücerred u yek-tâ

82(a) idüp : irüp SÖ

87(b) vird-i : vird ü M

SÖ 66a Feyz-i akdemden aç dile manzar
Tâ ki andan idem cemâle nazâr

90. Nice bir görmeye dil-i ğam-ğ'âr
Afitâb-ı kâdimî şeb-perevâr

Dîdeden ref idüp bi-küllî hicâb
Olayın şevkuñ ile pür-teb u tâb

Seyr ide murğ-ı himmetüm küsâğ
Ravza-i midhatüñle şâğ be şâğ

Âb-ı rû ile vuzû vir yüziime
Hamduñ ile şafâ virüp söziime

Her ki âb-ı vuzû ile yüz yur
Çeşme-i ğür gibi ola pür-nür

95. Lâyı nefy eyleyüb diyen illâ
Olur iki cihânda müsteğnâ

Her ki kılsa namâza kâddini dâl
Ola engüşt-nümâ niteki hilâl

Çeşm-i encüm gibi olup nâyım
Geceler şubha dek olam kayım

Ben ki bir nâmurâd-ı mağmûmum
Nâ-ümid eyleme ki mazlûmum

M 5a Eliim açdum mişâl-i seccade
Hâke sürdüm yüzüm ben üftâde

89(b) idem camâle : ide hayale M

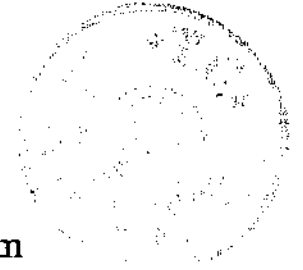
91(a) idüp : ola SÖ

93(a) ile...vir : vir...ile SÖ

95(a) diyen : diye SÖ

97(b) olam : ola SÖ

99(a) mişâl-i : niteki SÖ

100. Varlıgum gerçi kim tebâh itdüm
Nâme-i 'ömrümi siyâh itdüm

'İtibâr eylemez günâhumuza
Bağmayüp nâme-i siyâhumuza

SÖ 66b. Kimsenüñ zühresi mi vardur ola
Diye yâ Rab kazâna çün u çirâ

Her ne itdünse tâ ezel taqdîr
Olur âhîr kazâya yok tağyîr

Her ne kim var şafâ vu zevk u elem
Ser-nüviştüm durur ezel ne kılam

105. Eyle yâ Rab niyâzımı mağbûl
Ola her-dem müdâm na't-ı resûl

DER NA'T-I RESÛL 'ALEYHİ'S-SELÂM*

Ey meh-i âsumân-ı 'âlem-i dîn
Vey şeh-i tâc- bağş-ı mülk-i yakîn

Mağzen-i râz kaşifül-esrâr
Muğtedâ-yı peygamberân-ı kibâr

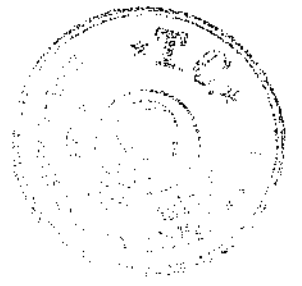
Şâh-ı Bağha Muhammed-i 'arabi
'Âlem-i kevnüñ oldurur sebebi

Çureyş-i taht u Hâşimî-efser
Mülk-i Bağhâya oldurur server

103(a) itdünse : itdi ise SÖ

* Başlık SÖ

106(b)vey :ey SÖ

110. Zātı olmasa idi 'akl-ı tām
Olmaz idi sipihr-i minā-fām

Ḥalk olımmadan 'ālem-i ehbād
İtdi Ḥaḳ nūruñı anuñ icād

Dide-i kudretiyle itdi nigāh
Oldı ol nūr pür-ğ'arḳ nāgah

M 5b Oldı her ḳatre maḥzenü'l-esrār
Her biri oldı mazhar-ı āsār

SÖ 67a Şoñra her ḳatre kim nemā buldı
Andan ervāḥ-ı enbiyā oldı

115. Enbiyā ruḥuna irince nemā
Oldı ervāḥ-ı evliyā peydā

İricek neşe-i rūḥ ḥayvāna
İrdi ta'yin nev'i insāna

Ḥalk olup andan 'ālem-i insān
Bulda şüret bu nev'ile ekvān

Zahir olup 'anāsır u eflāk
Tütüdi ol-dem ḳarār merkez-i ḥāk

Oldı bu şeş cihān-ı çār erkān
Nev'i insān olup aña mihmān

120. Nūr-i pākī ger olmasa feyzān
Rūşen olmaz idi mekīn u mekān

111(a) olımmadan :olmadan M

113(a) ber : bir SÖ

114(b) andan :anda SÖ

115(b) evliya :enbiya SÖ

117(b) ekvān : olan M

Her ne şey oldu evvel ü ahir
Nür-ı Ahmedden oldılar zahir

Ol sipihr-i nübüvvetün mâhı
Ley-ma'-allâh maķâmınıñ şâhı

Cebbesi şem'-i leyle-i mi'râc
Hâk-ı pâyı sipihr farkına tâc

Ol nişânuz katunda 'âlî-şân
Mülk-i lâhûti eyleyüp seyrân

125. Vâdi-i lâ-mekâna basdı kadem
Târem-i âsmâna dikdi 'âlem

Bülbül-i 'ârş-ı âşiyân oldur
Tûti-i bâğ-ı lâ-mekân oldur

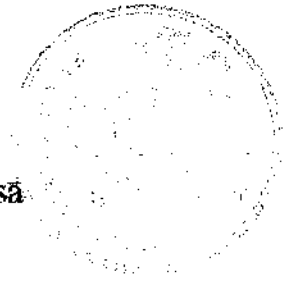
SÖ 67b. Hattı içinde ruĥları çün mâh
Şebi-i mi'râc içinde nûrullâh

M 6a. Sûre-i Nûn ki ebruvânidur
Kâbe kavseyn añun nişânidur

Vaşf-ı gisûsı sure-i Hâ-mîm
Lebleri şekli şems içindeki mîm

130. Leyle-i kâdr kâkül-i tân
Veđduĥâdur ol iki ruĥsânı

Enbiyânunı odur ser efrâzı
Kâmeti serv ü bâğ-ı i'câzı

Makdeminden haber virup İsa
Eyledi nice mürdeler ihya

Ümmetine idem diyü peyvend
Himmeti itdi kaḫ-ı çarḫa kemend

Kümmel-i enbiyadan ekmeldür
Çeşmi mā-zāğla mükeḫḫaldür

135. Server-i ḫayl-i enbiyā oldur
Dürretüt-tāc-ı evliyā oldur

Şavt-ı Âdem şafir-i ḫāmesidur
Derc-i İdris dürc-i hāmesidur

Tuḫfe-i 'arş' atf-ı dāmānı
Cümle kerrubiyan gulemānı

Ḫaremi Ravza-i behište delil
Ruḫlandur gül-i riyāz-ı Ḫalīl

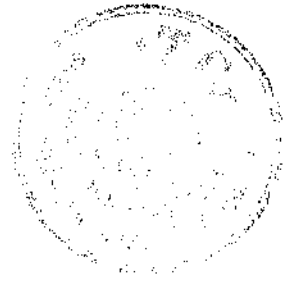
Ey şehenşāh-ı 'ālem-i uḫbā
Naḫd-ı Yeşrib emīn-i mā-evḫā

SÖ 68a Raḫmī-i nā-tüvān u sine-fikār
140. Varıcaḫ ḫazretüñe vāle u zār

Eyle aña şefā'atini naşīb
Ḫazrete kurbiyeti eyle karīb

Gerçi var dilde dāğ-ı ḫirmanı
Aña lütfuñla eyle dermānı

137(a) Küñkür-i arş lütf-ı damām SÖ
139(a) 'ālem-i uḫbā : 'ālem u M

Çâr-yârûn ki ehl-i 'irfândur
Kaşr-ı dine çahâr-erkândur

Şâh iken 'âlem-i velâyetde
Oldılar mesned-i hilâfetde

145. Her biri vâli-i' velâyet-i dîn
Rehrev-i reh-revân-ı mülk-i yakîn

Kaşr-ı din anlaruñla oldu temâm
Anlaruñla şeref bulup islâm

Oldılar kurb-ı hâkda anlar kim
" رضى الله ربنا عنهم "

SEBEB-İ NAZM-I KİTAB*

Bir seher gülşene 'arus-ı bahâr
Cilveler kıldı 'arz idüp tekrâr

Şubh-dem dest-i kudret-i Bâri
Goncamuñ kaşrın itdi jengârı

150. Hâke başmâya diyüben âbı
Sebzeler saldı naç'-ı subhânı

Serv-i bâğ oldu bir kaddi bâlâ
Pâyine yakdı lâleler hınnâ

SÖ 68b. Gül çemen milketinde şâh oldu
Cümle ezhâr aña sipâh oldu

* Başlık SÖ
148(a) bahâr : hayal SÖ

Şah-ı gül tak-ı zer-nişanı idi
Sünbül üstinde sāyebanı idi

Ėonceler kılmış idi ref-i hicāb
Cām-ı zerden çeküp şarab-ı nāb

155. Açdı cilbābım gül ü lāle
Şaçdı üstüne gevherin jāle

Ehl-i dil olduğuna oldu delil
No'la giyse benefşe cāme-i nīl

M 7a. Düşicek hār eline dāmen-i gül
Çak itdi pelāsım bülbül

Görinür sebze içre berg-i çenār
Şanki hımnā-yı terle dest-i nigār

Görinür lāle içre jāle-i bāĖ
Aşiyāmında şanki beyze-i zāĖ

160. Ehl-i hasret gibi meğer her şah
İtmiş 'ağuşun birbirin küstāh

Ergüvānlar ki zeyn-i bistāndur
Güyyā kim dirāht-i mercāndur

Şahn-ı hāk üzre lāleler gūyā
Sine-i 'āşık üzre dāĖ-ı cefā

Cūylar olmuş idi cedvel-i sīm
Şafha-i bāĖı kılmağa taksīm

155(a) cilbāb : cilbān M,SÖ

156(b) cāme : giyşe M

157(b) bülbül : sünbül M

SÖ 69a. Bülbül olmuş çimende nâğme-nevâz
Fâhte servlerde zemzeme-sâz

165. Güle karşı kılurdu nâle bezâr
Mantıku't-ı tayr okurdu şân 'Attâr

Ṭur-ı Sinâda her gül-i âhmer
Oldı güyâ ki Vâdi-yi Eymen

Bülbül-i zâr olup Kelîm-asâ
"Len-terâni" der idi güller aña

Sahn-ı gülşen olup zümürrüd-reng
Nağşına zâr idi anuñ Erjeng

170. Şahn-ı bağ oldı nağş-ı bukaemun
Seyr için nergis açdı niçe 'uyûn

Zeyn olup nev-' arûs-ı sahn-ı cihân
Gülşen olmuşdı reşk-i bağ-ı cinân

M 7b. Bir yere cem' olup kamû ahbâb
Nüş iderler çemende cām u şarâb

Her kişi ihtiyâr idüp bir yâr
Eylemiş 'azm-i cânib-i dildâr

Ben daği sine-i figâr ile
Girye-i çeşm-i eşk-bâr ile

175. İtmeyüp serv gibi refîân
Kılmayüp gonce gibi güftân

164(a) olmuş : olup M
165(a) nâle : nağme SÖ
173(b) dildâr : gülzâr M
174(b) eşk-bâr : müşk-bâr M

Cân ile kaçd-ı 'uzlet itmişidüm
Mâ-sivâdan ferâgat itmişidüm

SÖ 69b. Meh gibi menzilüm idüp تنها
Kâf-ı 'uzletde nitekim 'Ankâ

Der-i hâtır gam ile beste idi
Hüzn ile hâtırüm şikeste idi

'Aşk-ı cânândan giribân-gir
Cüy-ı eşkümi eyleyüp zencir

180. Bir yañadan melâmet-i devrân
Bir yañadan azâmet-i hicrân

Sifle-perver olalı bu 'âlem
Ehl-i hâl oldu arada mübhem

Kande bir ebter olsa ya câhil
Geçinür halka 'alim ü fâzıl

Şem'veş kunc-i gamda ehl-i beyân
Nâr-ı gamla zebânı şü'le-feşân

Ehl-i 'irfân mahalli küy-i fenâ
Her kadersüz maqâmı şadr-ı şafâ

185. Câhilün yeri şafa-i iğbal
Ehl-i kadriün maqâmı şaff-ı ni'al

Mürlar eyledi suhandanlık
Eyleyüp da'vi-i Süleymânlık

176(b) itmişidüm : eyler idüm SÖ

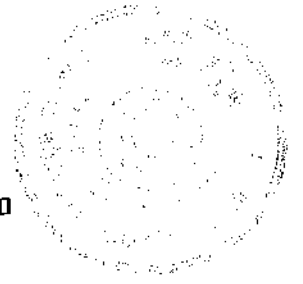
177(b) nitekim : menzilüm M

179(b) cüy-ı : çüm SÖ

180(a) melâmet : melâlet M

184(a) mahalli : mahall-i SÖ

186(b) da'vi-i : da'vet M

M 8a. Ger nisar eyleseñ dürr-i meknün
Hâkde ideler anı medfün

Eyleseñ ger zamāna ' arz-ı hüner
Her girān-serdür aña mühre-i hâr

Oldı 'ālemde dürr olup nâ-yâb
Beyze-i mâkiyân dürr-i hoş-âb

SÖ 70a. Nazm ü neşr eyleseñ eger inşâ
190. Silk-i gevher olursa ger maḥzâ

Şanma anı güher yerine geçer
Belki ol bir hâcer yerine geçer

Kalmadı ehl-i fazla cāy-ı felâh
Mâil olup fesâda ehl-i şalâh

Çün kemâl ehli oldı ' azl üzre
Revnaḳ-ı 'ālem oldı hezl üzre

Fazldan ḥaşılun çü nekbet ola
Can u dilden ne denlü rağbet ola

195. Ber-murād eyleyüp serāy-ı sipenç
Çekmez idüm cihānda ḡuşşa vü renc

Ef'i-i ḡam beni iderdi helâk
Şabrdan itmesem eger tiryâk

Görüp ancak zemāneniñ ḥâlin
Ehl-i idbâre böyle ikbâlin

188(a) hüner : güher M
188(b) serdür : serdir SÖ
192(b) olup : olsa M
195(b) çekmez : çeker SÖ

Gönül olup cihānda ğayret-bin
Dideveş olmuş idi küşe-nişin

Dehri berbād kılsa şarşar-ı ğam
Bām-ı çarhı kül itse azer-i ğam

200. İtmez idüm su gibi çehremi pāk
Kılmaz idüm yakamı gül gibi çāk

Şubhahdan birisi yārānūñ
Hayli mümtāzıydı akrānūñ

M 8b. Pertev-i hūr gibi seher nā-gāh
Mihnet-ābādum itdi menzilgāh

SÖ70b. Suhen iklimine salup bünyād
Didi ey sākın-i harāb-ābād

Ğoncaveş niçün olasın dil-teng
Seyr-i gülzāra idelüm āheng

205. Cāmı elden düşürme lāle gibi
Pür şafā olalum piyāle gibi

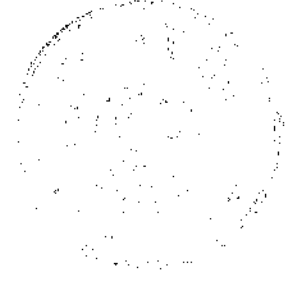
Sünbül-i gülşen oldı lahlaḫa-sāy
Nārvenler çemende çetr güşāy

Şahn-ı cennet durur çü küşe-i bāĝ
Meskeniñ niçün ola künc-i ferāĝ

Sāye-i her dıraḫt rengā-reng
Döşedi şahn-ı bāĝa naḫ -ı peleng

201(a) şubhah : şubhgeh SÖ

208(a) her : ser M , 208(b) döşedi : döşer M

Hāke āyineveş irince şafā
Anda 'aks itdi şüret-i ğarrā

210. Eyle kıdsiler ile gel seyrān
Lā-mekān mülkine idüp tayrān

Tūti-i nazm olan gerek güyā
Ola bezm-i beyānda şekker-ĥā

Şerĥ idup sūz-i sine dāğın
Bezm-i 'aşkuñ uyar çerāğın

Dūdmān-ı çerāğ-ı 'aşk oluben
Eyle bu köhne ĥāneyi rūşen

Çün ĥazineñ tolū gevher
N'ola kılsañ cihāna 'arz-ı güher

215. Ten mefāĥirden olıcak 'uryān
Ma'rifetdür cibānda mahrem-i cān

SÖ 71a. Hākk naşib itdi saña tab'-ı bülend
Kıt'a kıt'a cevāhir it peyvend

M 9a. Şafĥa-i kalbüñ anda levĥ-i munir
Gün gibi lāyih anda cümle zamir

209(b) ğarrā : gabra SÖ
210(b) tayrān : hayrān M
213(a) oluben : olan M
217(a,b) anda : oldı SÖ
218(a) subhāni : rahmani M
218(b) : 219 (a) M
219(a) gevher-zā : gevheranı M
219(a) : 129 (b) M
219(b) cūş : gūş M
219(b) : 218(b) M

Sözleriñ vāridāt-ı subhāni
Gūş iden bula hatt-ı ruhāni

Tab°uñ oldı çū bahr-ı gevher-zā
Cūş ide nitelim deryā

220- Sāhil-i hāke dürrler eyle nişār
Dāmen-i dehri it dürr-i şehvār

Şuħan iklīmin eyleyüp tāze
Bu kühen künbede şal avāze

Yağ çerāğūñı sūz-ı Hüsrevden
Sözleriñ nazūk it niteli Hāsen

Sūz-ı nazmuñla ol cihān-efrūz
Ol Nevāyi gibi nevā-āmūz

Nola geçdiyse devr-i Hākānī
Sensin ‘ālemde Cāmi-i şānī

225. Köhnedi çünki kıssa-i' Hüsrev
Nola şalsañ cihāna kıssa-i nev

‘Ālem-i siflede vefā yokdur
Cümle hilkatde hod şafā yokdur

Hāneñ ahir cihānda kūr olısar
Hem-nişin saña mār u mūr olısar

Sözleriñle sen ol Mesihā-dem
Har-ıtabi°aflar olsa saña ne ğam

221(b) künbed : künbet SÖ

226(b) Cümle hilkatde hod : Halkda cümleten SÖ

227(b) mār u mūr : mūr u mār M

SÖ 71b. Ğam yeme olsa ta'ne-i aĝyār
Çünkü rûzuñ naķizidir ŧeb-i tār

230. Mihr-i gerdün nidem ki bulsa kemāl
Dāmenine diler ki ire zevāl

‘Aleme ‘arz idüp yed-i beyzā
Çüb-ı hāmenle göster ejderhā

M 9b. Hakk ile olsa kiŧi Mūsāvār
Sāmirī olsa ĝam yemez aĝyār

Güş it sözlerüm ki ben pīriim
Diñle re'yüm ki ehl-i tedbirüm

Her ki dānā durur tevānidür
Pirler dāniŧ ile bümnädür

235. Hāmd Allāha ki ŧāh-ı rüşen-dil
Hāl olur rāyi ile her müŧkil

Çarĥ-ı āyīn bülend-himmeti var
Gün gibi dehr içinde ŧöhreti var

Gün gibi çünkü ‘āli-himmetdür
Huyine rüy-i hod ‘alāmetdür

N'ola olsa kelāmı cümle faŧih
كل آية من المريح و مريح

Āsitāmnda sine-çāk ile
‘Arz-ı ahvāl-i derdnāk ile

232(a) Hakk ile : Halka SÖ

234(a) dānā : dāni M ,tevāmī : tevānā SÖ

237(b) hod : hoş M

238(a) faŧih : melih SÖ

239(b) ahvāl : hal M

240. Çün hüner-bîn ola şeh-i devrân
Aña mâ-fi'z-zamiri ile 'ayân

Yüri bu tuhfe(y)i ilet şâha
Hâk kıl çehreñi o dergâha

SÖ 72a. Her ne dîrsen kabûl-i şâh yeter
Eşigi saña secdegâh yeter

Hâl ehli bilür çü hâl ehlin
Kâmil olan bilür kemâl ehlin

Çünkü ol nükte-dan u nigû-nâm
Eyleyince bu resme bast-ı kelâm

245. Dil sadefveş bu dürrü eyledi güş
Bahır gibi derûni eyledi cüş

Oldı dil bahır-ı fikrete gavvâş
Getüre ortaya nice gevher-i hâş

M 10a. Nice gevher ki lûlû-i şehvâr
Hâk-i şâha diler ki ide nişâr

Kindür ol şâhı pes beyân idelüm
Bâ'zı evşafım 'ayân idelüm

Şâh-ı 'âlem-nevâz u dânişver
Şâh-ı kişver-güşâ-yı valâ tarz

244(a) nükte-dan u: nüktedan M

245(a): Çün sadef eyledüm bu dürrleri güş SÖ

245(b) derûm : derunum SÖ

246(b): Ta ki hâşıl idince gevher-i hâş

247(b) Hâk-i : Hâke M

248(a,b) idelüm : idem M

250. Aḫter-i hükm-i āsumān-dergāh
Hāver-i şehri-ḥāverān-ı şāh

Eşigi melce-i melāz-ı 'ibād
Zübde-i çār-'unşur-ı müteżād

Muştafā-sīret u 'Ömer-ḥaşlet
Bü Bekr-fiṭnat u 'Alī-heybet

Varis-i taḫt-ı milket-i İrān
Āb-ı rüyı nebīre-i 'Osman

Ḳahraman-heybet ü Ferīdün-fer
Hüsrev ü Cem-ḥaşem Sikenderver

SÖ72b. Ḳademi şehri-gīr u ḳal'a-güşāy
255. 'Aleml misk ü sürr ü ğāliye-sāy

N'ola begler kapūsın itse sened
Şāh bin şāhdur eben-'an-ced

Saltanat pāye-i şadaretidür
Nüh-felek pāye-i vezāretidür

Ḳāmeti serv-i gülşen-i āmal
'Aks-i ruḫsār-ı südde-i iḳbāl

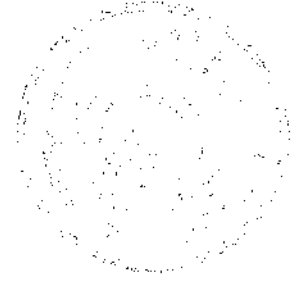
Şuffe-i ḳadri üzre çarḫ-ı dü-reng
Baş olupdur miteki naṫ'-ı peleng

260. Altun üskiüfli gün silahdārı
No'la götürse tīg-ı zerkārı

250(b) Hāver-i : Hāveri M ,ḥāverān-ı : ḥāverām M

254(b) ḥaşem : çeşim M

257(b) vezāretidür : dāriyetidür SÖ

M 10b. 'Adl u dād olalı aña hem-dem
Ġamdan āsū dediir kamu 'ālem

Giyse olur benekli kaftān
Saltanat-piše zān kılanı

Çarġdan yüce kadrī eyvānı
Zühāl oldı kapusı der-bānı

Olmasa māh meş'āledarı
Rūšen olmazdı dehr-i eyvānı

265. Saltanat rahşına olalı siivār
Çarġ oldı öñince ġāşiye-dār

Māh bir senci kul rezminde
Zühre ġunyāger oldı bezminde

Olsa devletle 'aleme nola şāh
Oldı zāt-ı şerīfi zıllu'llāh

SÖ 73a. Felek-i lāciverd u mīnā-reng
Pāye-i rif'atinde bir evreng

Urduğunca kümeyt-i devlete zīn
Aña zerrīn licām ola pervīn

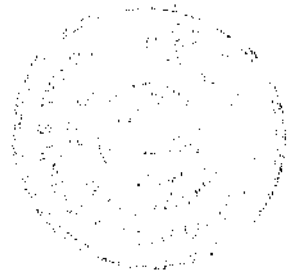
270. Nice server cenābına bende
Nice serkeş aña ser-efkende

Gāh bezm-i seġāda Hātemdür
Gāh rezm-i veġāda Rüstemdür

264(b) dehr-i eyvānı : dehr-i envānı M

265(b) oldı : olalı SÖ

266(b) ġunyāger : ġmāger SÖ

Dest-i kahrı şalarsa 'aleme tığ
Pâre pâre ola felek çün miğ

Şafağ amûn kızıl otâğıdur
Sebze-zâr-ı felek konâğıdur

Aña yâr oldı devlet-i cavid
Hâk-i payidür efser-i Hurşid

275. Hâkidur kuhl-i dîde-i a'yân
Oldurur server-i kihân-ı cihân

M 11a. Âsitâm penâh-ı 'alemdür
Eşigi secdegâh-ı âdemdür

Devleti dâyimâ fuzûn olsun
Verd-i ruhsân lâle -gün olsun

Ey şeh-i âfitâb-ı 'alem-tâb
Asumân menzil u sipihr cenâb

Rahmî-i nâ-murâdı yâd eyle
Anı luţfuñla ber-murâd eyle

280. Gün gibi sen sipihre câh u celâl
Hâkden götür anı zerre-misâl

SÖ 73b. Nazar-ı luţfuña k'ola manzûr
Gün gibi dehrde ola meşhûr

Yâd iderse ger anı ihsanuñ
Ola mümtâz ı cümle insanuñ

276: -SÖ

278(a) Ey: ol SÖ

280(a) sipihre: sipihr u M

280(b) zerre: katre M

Terbiyet it sözi ola dürr-bār
Perteve-i hūrla la'l olur aḥcār

Pāye-i kadrini bülend eyle
‘Alem içinde ercümend eyle

285. Ger ‘ināyet iderse ḥimmet-i ṣāh
İre çarḥa küllāhı niteki māh

İrmez encāma midḥat-ı şaff-der
Şimdiden sonra ol du‘ā-güster

Medḥi bāğında ‘andelibāsā
Daver-i dehre it du‘ā vü senā

Çıkıcağ tığ-i hūr gılāfindan
Zahir olup felek şikāfindan

Şafḥa-i ‘ālem içre niteki kāf
Dil-i a‘dān ola nişān-şikāf

M 11b. Şāhlar olalar saña bende

290. Tācverler olup ser -efgende

ŞLAT-I ‘ AŞK-I ALEMARA Kİ ZİVER-İ KAINAT VE SEBEB-i
ZUHUR-I MÜMKİNAT EST VE ŞAHİDİ HAKAYIK Kİ DER
‘ALEM-İ KEVN CİLVE NÜMAYAN EST SERAY-I U
MİREFT *

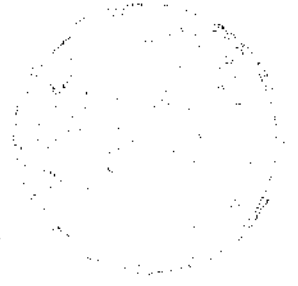
Söyle ey ‘andelib-i ‘ālem-rāz.
‘Aşk evcine eyleyüp pervaz

‘Azm-i şahrā-yı lā-mekān eyle
Tarem-i ‘aşka çık fiğān eyle

289(b) : 290(b) M

290 : - SÖ

* Başlık : SÖ

SÖ 74a. 'Aşk ile 'azm eyle lāhūt'a
Nigerān olma deyr-i nāsūt'a

Nāyveş eyle zār u efğam
Tā ki germ ola bezm-i rūhām

295. Rūh-i kudsiler ile dem-saz ol
Anda zühre ile hem-āvāz ol

Sihr idüben demünle 'ālemde
Yine seyr it dü-kevni bir demde

Ya 'ni 'aşkuñ hikāyetin söyle
Ehl-i derdüñ rivāyetin söyle

'Aşk evşafını beyāna getir
'Aşkdan 'āleme nişāne getir

Süz-ı 'aşka düşüp semendervar
Eyle kaçnūsveş cigerden zār

300. Ateş-i hımen-i riyādur 'aşk
Kāti'-i tiğ-i mā-sivādur 'aşk

Nāyveş 'aşk -ı yāre dil bağla
Cān ile hıdmetine bīl bağla

Dehr ālayişinden ol hālī
Tekye-i 'aşkuñ ol bir abdālī

M 12a. Terk-i ser eyle 'aşk ile zār ol
Yüki boynuñdan ir sebükbar ol

293(b) olma : olmasa M

297(b) rivāyetin : şikāyetin M

303(a) ser : seyr M

Pir-i 'aşk ile her ki yâr oldu
Aña şir-i felek şikâr oldu

305. Yānmasa nār-ı ' aşka ' anber-i hām
Andan almazdı bŷy-i hŷbı meşām

SÖ 74b. Pür ziyā 'aşk ile bu tāk-ı revāk
'Aşk ile pürdiir enfŷs ü āfāk

'Aşkdan 'āleme hayāt irdi
'Aşkdan arza hem sebāt irdi

'Aşkdan bi-karār olur efiāk
'Aşkdan şubh olur giribān çāk

'Aşkdan nŷş eyleyup bir cām
Merkez-i hākı eyledi ārām

310. 'Aşkdan irdi hem tarāvete gŷl
'Aşk ile pŷr-nevā olur bŷlbŷl

'Aşk esrānidur surŷr-āmiz
'Aşk gŷftānidur neşāt-engiz

Her ne dil 'aşk ile muqayyed ola
Hāk ise cevher-i mŷcerred ola

Bir ola sŷmenāt u Ka'be aña
'Aşkdan ger tokına cez be aña

'Aşkdan ehl-i derde cŷş irdi
'Aşkdan nāy'a hem hŷrŷş irdi

305(b) hŷbı : gŷli M

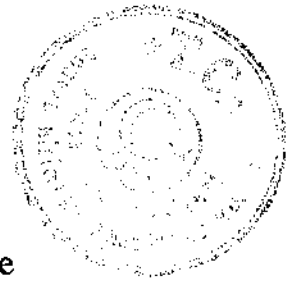
307(b) arza : - SÖ , sebāt : nebāt SÖ

309(b) hākı : hāk M

310(a) gŷl : ol SÖ

313(a) Sŷmenāt u : Sŷmenāt M

314(b) 'Aşkdan : Şevkden M , hem: cŷş M

315. 'Aşk hālâtı eyle pervâne
Kaşdider vaşl-ı şem'e merdâne

Râh-ı 'aşk içre batsa pâyüñe hâr
'Ayn-ı rahâf bil olmağul âzâr

Bâd-ı 'aşk ile cüş ider deryâ
'Aşkdan sine-çâk olur şahrâ

M 12b. 'Aşkdan zevk itmese Ferhâd
Derd kaşrın idermydi bünyâd

SÖ 75a. Derd ü miñnetle yâr olup Mecnûn
Hüsn-i Leylâ'ya oluben meftûn

320. Hüd hüd-i 'aşk olup aña hâdî
Menzile irdi kaş idup vâdî

Tekye-i dehrde budur lâyıq
Dâimâ 'aşık ol didüm 'aşık

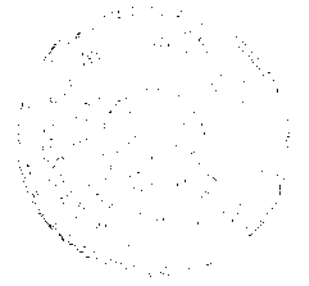
'Aşk esrân pür-halâvetdür
Anı zevk itmemek hamâkatdür

Bilmek isterseñ 'aşk haletini
Diñle Şâh u Gedâ hikâyetini

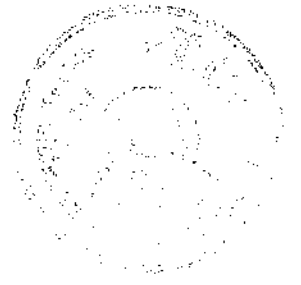
VASF-I HÂL-İ DERVİŞ*

Suñan-'arây-ı dâstân-ı kühen
Böyle kıldı bize beyân-ı suñan

315(b) şem'e : şaha SÖ
316(a) Râh-ı : Bağ-ı M
319(a) derd ü : derd-i SÖ
321(a) Tekye-i : Nükte M
321(b) ol : -M
* Başlık SÖ

325. Nağme-sencân-ı 'andelîb-âvâz
Eylemişler bu perdeden âğâz
- Var idi mülk-i Çin'de bir dervîş
Hırkası çāk u sinesi dil-nîş
- Kayd-ı 'âlemden olmuş azāde
'Aşk bendine lîk üftāde
- Gerçi kim 'aşk ile muqayyed idi
Mutlaka cevher-i mücerred idi
- İhtiyār eylemişdi fakr u fenā
Olmuş idi vücūdı 'ayn-ı bekā
330. Halk-ı 'âlemden eyleyüp 'uzlet
Eyler idi vuhūşla ülfet
- M 13a. Sūretā gerçi kim gedā idi ol
SÖ 75b. Mülk-i ma'nāya padişāh idi ol
- Halk-ı 'âlemden idüp istiğnā
Aña nisbet bir idi şāh u gedā
- Hırka-i 'aşk anūñ şî'ārı idi
Sūziş-i 'aşk anūñ diyārı idi
- Lāle hadler yolında hak olmuş
Hırkası ğonce gibi çāk olmuş
335. Geh nemed-pūş olırdı ayinevar
'Aşka olmuşdı mazhar-ı aşār

‘Aşk meyhānesiniñ evbāşı
Pā-bürehne zemāne allāşı

Reh-rev-i reh-revān-ı ‘aşk idi ol
Kesmiş idi diyār-ı miñnete yol

Meskeni küh u menzili hamūn
Gehi Ferhād olırdı geh Mecnūn

‘Aşk u meşk idi alkla kār
Dilde ‘aşk olmuş idi güftān

340. alk-ı ‘ālemden eylemişdi ferāğ
Lāle-i deştī gibi sīne-i dāğ

Gün gibi görse bir peri ruhsār
Egüp ağızın kılurdu meh-girdār

Görse bir serv-ad u onca-dehān
Pāyine su gibi olırdı revān

Bir sehi-ad hevāsına māyil
Bāde-i ‘aşkla olup kanzil

SÖ 76a. Sīnesi dāğ-dār-ı ‘aşk idi
Çihresi lāle-zār-ı ‘aşk idi

345. Sāyeveş nā-tüvān u üftāde
Serv-adler yolında dil-dāde

M 13b. Yār ebrūsı gibi addi ayāl
Lāğar u zerd idi niteki hilāl

338(a) küh u : küh M

340(b) dāğ : bāğ M

Zeyrek u hūşmend u ferzāne
 'Alemi geşt iderdi rindāne

Merd-i āzāde vü cihān-peymā
 Laubāli levend-i bi-ser ü pā

Bādveş bir mahalle itdi güzer
 İtdi nergis gibi o cāh'a nazār

350. Görđi bir kaşr-ı la'l -i yekpāre
 Künkür-i hem-zebān-ı seyyāre

Nazār idince evcine nāgāh
 Görđi bir tāk-ı nıl-gün dergāh

Nice kaşr olki taķhā-yı bülend
 Sakfı olmuş burūc-ı çarķa kemend

Afitāb-ı sipihr-i nüh-pāye
 Zır-i bāmında nitekim sāye

Birbiri içre şanki heşt-behişt
 Kırş-ı meh yapusunda zerrin hışt

355. Neşr-i Tāir āna kebūter-bām
 Hāk-i divārı itđi 'anber-fām

Çarķ-peymā binā-yı mehveşler
 Mihr-simā serāy-ı dil-keşler

SÖ 76b. Tāk-ı a'laları felek temhīd
 Anda bir top zer idi hūrşīd

349(b) cāha : cāya SÖ
 352(b) olmuş : itmīş SÖ
 355(a) Neşr-i : Neşr M
 355(b) itđi : idi SÖ

Çarhveş kâpûsı fûsus-kârı
Güneş anuñ cidârnuñ zân

Der u divân cümle rengâ-reng
Nakşını görse deng ola Erjeng

360. Sâye-i kaşn güşe-i gülzâr
Servler her taraf katâr u katâr

M 14a. Güşesi sevr yâsemenler idi
Şuffesi süsen u semenler idi

Servi sokmuş miyâna dâmânın
‘Arz iderdi sipihre cevânın

Gülşeni lâlelerle günâ-gün
Ferşi olmuşdı reng-i bûkalemün

Şâhlarda şükûfe ‘akd-i güher
Hâk-zîr itdi senge sünbül-i ter

365. Servler olmuşdı Hızrāsâ
Eylemişler livâların hazırâ

Küngür-i takı kubbe-i ahzâr
Mâh-ı nev kapusunda halkâ-i zer

Der-i divânı la’l ile yakût
Göze nûr irdi görmeden dile kût

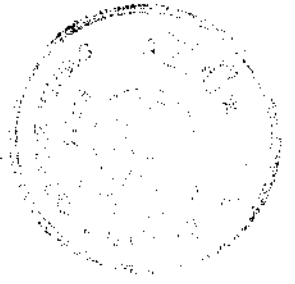
Kâpusunda kevâkib-i seyyâr
Güyyâ olmuş idi zer-i mismâr

360(b) u : -SÖ

364(b) : Segleri zîr-i hâke sünbül-i ter SÖ

365(b) livâların hazırâ : livâlar hazır M

Dil-guşâ ravzalar behişt-mişâl
Çeşmelerden revâne âb-ı zülâl

SÖ 77a. Çarhveş tāk-ı lâciverdî-fâm
370. Bir siyeh perde iner atlas-ı şâm

Eyleyince gedâ o tākâ nazar
Hâle-girdâr gördi bir manzar

Nâgehân eyleyince aña nigâh
Gördi manzarda oturur bir mâh

Nice mâh âfitâb-ı âlem-tâb
Âsmân-rifât u sipîhr-cenâb

Ķâmeti serv-i bâğ-ı bûstânî
Câmesi gül gibi gülistânî

375. Başına giymiş efser-i şâh
Maḥv ider yüzi şu'le-i mâh

M 14b. Zülfi güyâ cemâl içindeki cîm
Halkâ-i kâkül-i kâfâda çu mîm

Halkâ halkâ o sünbül-i nîreng
Baḥr-ı hüsmî içinde iki nîheng

Ruḥî pirâye-i tarâvet idi
Lebi ser-çeşme-i ḥalâvet idi

Zerre-i âfitâb idi deheni
Sırrı ḡaybuñ rumuzı her suḡanı

369(b) ab : 'ayn SÖ

373(a) mâh : meh M

377(b) ḥalâvet : tarâvet M

380. Yed-i beyzā gibi ruhiydi ʿayān
 Çeşm-i Müsīden itdi elini nişān
- Şekl-i ebrusı rüy-ı zibāda
 Per-i zāgidi serv-i bālāda
- Hāme-i kudretiyle dest-i kazā
 Levh-i nūra yazup durur iki rā
- SÖ 77b. Başdan ayağa dek girişme vü nāz
 Hāk idi yolu üzre ehl-i niyāz
- Şuḥ u şirin-dehān u çerb-zebān
 Ruḥları şemʿ gibi şuʿle-feşān
385. Eyler ʿİsi-lebi idüp ḥānde
 Mürde(y)i zinde zinde(y)i mürde
- Leb-i laʿli ki rūḥ-ı sāmī idi
 Gevher-i dürc-i şāygāmī idi
- N'ola gelmezse şūrete o dehān
 Kim görünür gözine şūret-i cān
- Guşi üzre sitāreveş terler
 Baḥr-ı hüsn içre san sadefde güher
- Almı olmuş berāt-ı hüsn ü cemāl
 K'olmuş amūn mişālī şekl-i hilāl

380(b) Müsīden : Müsīyi SÖ ,itdi : idi M ,nişān : nişān SÖ

381(b) Per-i : bive M

383(a) dek : dan SÖ

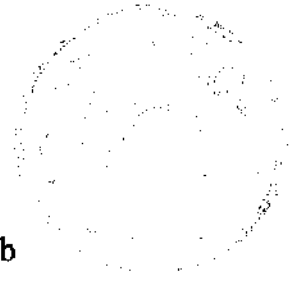
383(b) yolu : boyı M

384(a) dehān : zebān M

387(b) görünür : görüptür SÖ ,gözine : gözi ile SÖ

388(a) terler : birler M

389(b) hilāl : mişāl SÖ

390. Cāmi'-i hüsne kaşları mihrab
Secde kılmāk içün ülu'l-elbāb
- M 15a. 'Arızı kim leṭāfet ābı idi
Zeḳamı gūyiyā habābı idi
- Cevher-i ferd idi dehānı anuñ
Yoğ idi zerrece nişānı anuñ
- Deheni baḫr-ı hüsni içinde şādef
Dişleri ol şādefde dürr-i Necef
- Cebhesi olmuş idi şafḫa-i nūr
Şekl-i nun anda müşg ile mestūr
395. Kaddi olmuşdı şem'-i kāfūrī
'Aks-i ruhsānı şu'le-i nūrī
- SÖ 78a. Serve ḫayret reşākat-ı kaddi
Mihre ḡayret şabāhat-ı ḫaddi
- Her ki mūy-i miyānı ide ḫayāl
Yok yire eyler ol ḫayāl-i muḫāl
- Göricek ruḫlanı bedr-i temām
Oldı bir alnı tuğlş ana ḡulām
- 'Anberin ḫāli rüy-ı zibādā
Miske beñzerdi āl-i velāda
400. Ḥande itse kaçan o ḡonca dehān
Zāhir olur nice sitāre hemān

393(b) ol : oldı M,şādefde : safde M

394(b) mestūr : manzūr M

395(b) nūrī : enverī M

Vaşf-ı enguştini idince rakam
Hayretinden şikeste oldu kalem

Çeşm-i ebrûsı gibi ol fettân
Elde dâyim tutardı tîr u kemân

Qavs burcuna tîr olup gâhi
Menzil-i mâh idi nişân-gâhi

Nice şâh u nice melik-zâde
Bende idi o serv-i âzâde

405. Tâli'i Sa'd u Müşteri kevkeb
Mâh-rûlar içinde şâh-lağab

M 15b. Mihr-i hâver gibi o burc-ı kemâl
Eyleyince gedâya 'arz-ı cemâl

Âh idip hâke düştü sâye gibi
Ferş-i kaşra yüz urdu pâye gibi

SÖ 78b. Câme-i şabrı çekdi çâk itdi
Çehresin şâh önünde hâk itdi

Oldı endâmı bîdveş lertzân
Gülşen içre niteki berg-i hâzân

410. 'Aşk pertev salup reğ-i câna
Düştü ateş gibi bustâna

Şahn-ı dilde belâ u seng u sitem
'Aşk bünyâdın eyledi muhkem

403(a) olup : atup M
406(a) Mihr-i : Mihr u M
408,409 yer değiştirmiş SÖ

‘Aşk bir dilde kim idindi maķar
Oldı vārlık bināsı z̄ir u zeber

‘Aşk bir dilde kim şala bünyād
Hirmen-i neng ü nām olur ber-bād

‘Aşk cāmından ol ki mest oldı
K̄alb-i āyinesi şikest oldı

415. Kilk-i müjgānla hemān ol dem
‘Aşk harfin gönülde itdi raķam

‘Aşkı cānāne eyleyüp ta’zīm
Varlığın yāre eyledi teslīm

‘Aşk hālātin eyleyüp idrāk
Mā-sivādan derūmn eyledi pāk

Şāh çün gördi hayretin ānuū
Bildı ol demde hāletın ānuū

Sūz-ı ‘aşkı idüp diline eşer
Merhametle gedāya itdi nazār

420. Nāz ile didi ey huceste-ħişāl
Müşkilüū var ise ger eyle su’āl

M 16a. Her ne ise muraduū eyle taleb
Hayretine ‘aceb ne ola sebeb

Bu diyār içre ger misafir iseñ
Derd u ğamdan şikeste-ħatır iseñ

412,413 yer deĝiřtirmiş SÖ
416(b):Mā-sivādan derūmn SÖ
417: -SÖ
419(b) itdi : kıldı SÖ

SÖ 79a. Luṭf u iḥsānum ile yād ideyin
Ḥāşılı vāsıl-ı murād ideyin

Ceyble dāmenüñi dīde-mişāl
İdeyin sim u zerle māl-ā-māl

425. Bî-ḳarār olmayuben āb gibi
Pür-bevāsın neden ḥabāb gibi

Seng-i ğam cismüñi fiġār itmiş
Çehreñi eşk-i lāle-zār itmiş

Kim şalıpdur derunuña āteş
Dud-ı āhuñ nedendür ser-keş

Gül gibi ḥırkını kim eyledi çāk
Lāleveş çehreñi kim eyledi ḥāk

Zülf-i dilber gibi perişan-ḥāl
Neden oldu bu resme zār u ḥayāl

430. Derd ü ğam ḳaddüñi kemān itmiş
Tir-i ḥayret seni nişān itmiş

Ne periden irişdi saña füsün
Vādi-i ğamda eylemiş Mecnūn

Ġoncaveş olayın küşāde-dehān
Can u dil 'uḳdesini eyle beyān

Şāh her vech ile ki itdi ḥitāb
Virmedi ḥayretinden aña cevāb

425(a) Bî : Ber M

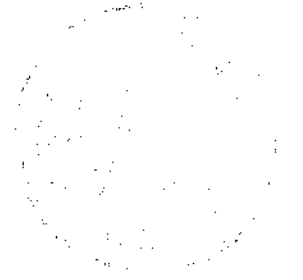
425(b) Pür : Ber M

429(b) oldu : olduñ M, zār u ḥayāl : zār-ı vişāl M

431(a) füsün : fūñ M

432(a) olayın : oluban SÖ

432(b) 'uḳdesini : ğuşşasını M

Tiğ-i 'aşk ile oldı şad-pāre
Kadir olmadı şāha güftāre

435. Şāh ol hālūn oldı hayrānı
Halk-ı 'ālem iderdi seyrānı

M 16b. Ba'zılar didi añā cinnetidür
SÖ 79b. Böyle hayret anuñ 'alāmtidür

Ba'zı dir rāh-ı 'aşka sālīkdür
Zevk u vicdān-ı hāle malīkdür

Tiğ-ı lāyiyle gayri kat' itmiş
Rāh-ı 'aşk içre kurbine yitmiş

Ġālib oldukda vecd ü hālātı
Böyle olur anuñ 'alāmātı

440. Suver-i 'aşka zātı mazhar olur
Manzarı cümle 'ayn-ı dilber olur

'Arif oldur ki ehl-i gayret ola
Kesret içinde vahdetini bula

Pāk idup kalbini olan hāzır
Ola 'ibretle 'āleme nāzır

Cümle eşyada göre kudretini
Seyride 'ibret ile hikmetini

436(a) Ba'zılar : Ba'zısı SÖ

437(b) Zevk ü vicdān-ı : Zevk-ı vicdān u SÖ

439(a) oldukda : oldukça SÖ

440(b) Manzarı : Mazharı SÖ

442(a) hāzır : nāzır SÖ, olan : ola SÖ

Ref idüp can gözinde h^vab-ı hayāle
Hakkı her şeyde ide istidlāl

445. Her biri böyle bir hayāl itdi
Bunuñ emsali kıl u kāl itdi

‘Aşk dervişi eyleyüp bī-hūş
Anlaruñ kıl u kālın itmedi gūş

Olup esrār-ı ‘aşk ile hayrān
Kıldı ol kaşra nice dem nigerān

Bāde-i ‘aşk ile olup ser-mest
Şiše-i neng ü nāmı itdi şikest

SÖ 80a. Çünkü halkın sema‘ın itdi kıyās
Bildı ahvālī şāh-ı nükte-şinās

450. Vakıf-ı hāl ola diyu ağyar
Gün gibi menziline itdi karar

M 17a. Kaşr-ı şahiye ‘azm idüp ol dem
Başdı i‘şret seriri üzre kadem

Kıldı tenhā gedā-yı bī ser u pā
Kūy-i şāh içre vāle vü şeydā

Bir gice kim bu şahid-i gerdūn
İtdi kāküllerini ğāliye gün

Kevkeb-i eşk idüp ruḡm seyyār
Çarḥ kılmuş idi dīdesin hūn-bār

444(a) idüp : olup SÖ.gözinde : gözinden M , b^vab-ı : çü M

448(b) neng ü nāmı : nām ü nengi SÖ

453(a) Bir : Bu SÖ

454,455 yer deġiştirilmiş SÖ

455. 'Azm-i ḥalvet-serāy idup Ḥūrşid
Dehr vaşlından oluban nevmid

Dehr geymişdi bir siyeh şalı
Nitekim Rūm iliniin abdāl

Bakdı mirāt-ı çarḥa zengi şām
Düşdi aksi bu kargāhe tamām

Şahn-ı ğabrāda bitdi sünbüller
Yer yer açup sitāre bu güller

Sebzezār-ı sipihr olup gülşen
'Alem olmuş idi gün gibi rüşen

460. Ḥalk olmuşdı ğamdan asūde
Ḥvāb-ı ğafletde olup alūde

Kimi yārām ile 'işret idüp
Kimi cānām ile sohbet idüp

SÖ 80b. Ḥoş-dem olmuş kimi ḥayālī ile
Ḥurrem olmuş kimi vişālī ile

Manzar-ı şāha karşı līk gedā
Kalmış idi bürehne vü şeydā

Ḳalbi mecrūḥ u sinesi şad-çāk
Çeşmi efgār u didesi nemnāk

M 17b. 'Aşk cāmını sākī-i devrān

465. Şunub itmişdi 'aklı ser-gerdān

457(a) çarḥa : şama SÖ

458(b) açup : cevap M

459(a) sipihr olup : olup sipihr M

460(a) olmuşdı ğamdan asūde : olup çü ğamdan azāde SÖ

460(b) ğafletde : ğafletle SÖ

Olmuş idi vücudı zâr u nizâr
Ki gören şana sāye-i divâr

‘Aklı başına geldi bir päre
Eyledi ‘kaşr-ı şāha nezzāre

Hāli kalmışdı tāk-ı manzara şāh
Menzilinden tūlū idup ol māh

Ḳafes-i ābnūs-ı miskīn-reng
İtdi murğ diline ‘ālemi neng

470. Gördi dil hānesini bi-ağyār
لیسی فی الدار خاد یار

Ḳaşr-ı cānām kıblegāh itdi
Āsitāmın secde gāh itdi

Eşki evtār oldı kāmēti çeng
Eyler idi bu nağmede āheng

Ey beni kūy-i ğamda rāha şālan
Bi-resen miḥnet ile cāha şālan

Lāleveş didem oldı toptolu kân
Bāğ-ı ‘aşk içre olmuşum nālân

SÖ 81a. Bencileyin olur mu ‘aşık-ı zār
475. Ne dili vār katında ne dildār

Ḡoncaveş çāk olup ğinbānım
Hār-ı miḥnetde kıldı dāmāmın

468(a) Hāli : canı M ,manzara : manzar SÖ

469(a) ābnūs -ı : ābnūs u SÖ

472(b) nağmede : nimete SÖ

Güş idüp nâliş-i dil-i zârûñ
Şıklığı diñdi bülbül-i zârûñ

Görmeyelden cemâl-i cânânı
Cânumuñ cismim oldu zindâmı

Döndüm ol şem'e bezm-i ğamda hemân
Dilini od yakar dağı ğandân

M 18a. 'Arz iderdüm belâlarum yâre
480. Tâkatüm olsa idi güiftâre

Vâr mıdır bir benim gibi şeydâ
Bî-nevâ bî-sitâre bî-ser u pâ

Bâşım elde elim bâşımda müdâm
Olmışam bir habâb-ı bî-ârâm

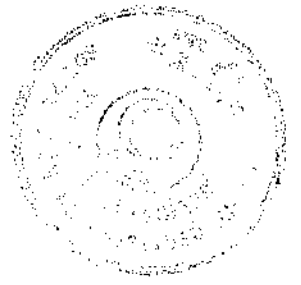
Bister-i ğamda ğasta-dil bimâr
Kalbi mecrûhu sinesi efkâr

Ey tabîbim n'ola himayet idüp
Nazar itseñ baña inayet idüp

485. Nâ-murâdum muradum eyle revâ
Nâ-ümidüm ümidim eyle revâ

Beni ser-geşte itdi bu devrân
Beni dil-ğaste eyledi hicrân

Āsumân vâkıf oluben ğamma
Bir siyeh câme giydi mâtemime

SÖ 81b. Kūs-ı gerdun iderdi āh-ı enīn
 Āb-ı çeşmimden olmasa nemgīn

Sūzla derd-i dilden āh itdüm
 Tārem-i gıceyi siyāh itdüm

490. Eyle tıldı felek duḡān-ı siyāh
 Dūd-ı dilden kim oldı meş'āle māh

Oldı pür dūd künbed-i gerdün
 Revzeni yoḡdurur ki ola birün

Māh-ı nev gibi 'arz-ı ruḡsār it
 Dil şebistamnı pür-envār it

Can atam nūr-ı ḡisne merdane
 Nitekim şem'e karşı pervāne

Ḥār zār-ı belāyı gülşen kıl
 Tıre şāmümü rüz-ı rüşen kıl

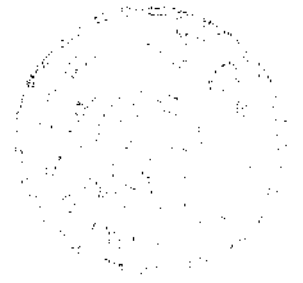
M 18b. Ol zemān pür şafā olur dil u can
 495. Ka'be-i kūyuña ola ḡurbān

Olsa sinem 'acep midür şad-çāk
 Derd u miḡnet-serā durur ey pāk

Ḥāne-i dil der-i serāyuñdur
 Naḡd-i canum nişar-ı pāyuñdür

Ger ḡaramı ise serāçe-i dil
 Manzar-ı çeşmüm eylegil menzil

Eşigin la'l-i ābdār itsiñ
 Pāyına cevherin nişār itsiñ

500. 'Aşık-ı derd-mende dermān it
Müstmend ü ğaribe ihsān it
- SÖ 82a. Çak çak itdi cismi hançer u tîğ
Hāk olursam ğam ile hayf u dirîğ
- Nice bir sīne pāre kılām
وای من وای من چه چاره کنم
- İrmez isem vişāl-i cānāna
Kāyıl oldum hayāl-i hicrāna
- Buncılāym hezār-ı sūz u güdāz
'Arz iderdi gedā yı ehl-i niyaz
505. Şāh olup 'ālem-i ferāğatde
Māh-rūlarla 'ays u 'işretde
- Cümle lāle-'izār u miskīn-mūy
Cümle ğamze-zenān u nesrīn-būy
- Cümle ğonce-dehān 'aşık-ı dost
Cümle 'Azrā-'izār Vāmīk dost
- Her biri hüsn içinde ferzāne
Ruḥı şem'ine karşı pervāne
- Ĝamze-i sākiyān teşne-i mey
Nağme-i muṭribān u nāle-i ney
- M 19a. Laḥn-ı hinnā-girān-ı zühre-cebin
510. Cümle aşüb-ı 'aql u āfet-i din

500(b) ü : - SÖ

506(a) mūy : mūyı M

506(b) būy : būyı M

510 (a) Laḥn-ı : cümle SÖ

Bādeler şāf sākiler sāde
Cümle esbāb-ı 'ayş āmāde

Şāh eşhābı ile 'işret ider
Derd u ğamdan gedā şikāyet ider

Şāh tutar elinde şāfi ayāğ
Menzil olmuş gedāya kūy-i ferāğ

Şāh nūş-eyler idi zerrin-cām
Ol gedā telh-kām u her aşām

SÖ 82b. Şāh nūş eylerdi cām-i şarāb
515. Ol gedā bī-şarāb-ı mest u ħarāb

Şāh kim bāde-i şebāne çeker
Ol gedā āh-ı 'āşıkāne çeker

Mehlikālarla itdi 'ayş u şafā
Gūş-i şāha irişdi āh-ı gedā

Mest-i nāz iken ol gözi bimār
Sūziş-i nāle itdi cāmına kār

O melek manzarına itdi güzer
Eyledi cānib-i gedāya nazar

520. Gördi itmiş yüzüni yoluna ħāk
Dili ğamnāk u dīdesi nemnāk

512(a) eşhābı : abbabı SÖ

513(a) elinde : elde M

514 : -SÖ

515(a) nūş eylerdi : eylerdi nūş M

518(b) sūziş-i : sūz ile SÖ

519(a) o : ol SÖ

Nâz ile ol ğaribe itdi hıtâb
Virdi ol dem gedâya böyle cevâb

Didi ğam yiyüb ıztırab itme
Rûz-ı ferdâ içün şitâb itme

Mâhveş olduĝunca şubhla şâm
Eyleyem menzilumi ğuşe-i bâm

Vaqt-i şubh olsa 'azm-ı manzar idem
Tâ ki nezzâre-i kebûter idem

M 19b. Gâh ruhsârımı temâşâ it
525. Kâlbûn âyinesin mücellâ it

Va'de-i şâhı ğuş idince hemîn
İztırâb-ı gedâ olur teskîn

Yâr odur mâyil ola tâlibine
Cân ile râĝbet ide râĝıbına

SÖ 83a. Mihribân ola 'âşık-ı zâre
Raĝm ide görse cân-ı ğam-hVâre

İhtiyâr eyleyüp hemân bir post
Diye budur zamâne de bir dost

DER SIFAT-I SUBH *

530. Bir seher geh ki mâh-ı pür envâr
Künbed-i şâha gitti şeb-perevâr

523(a) olduĝunca : olduĝuna SÖ
527 (b) ile : gibi SÖ râĝıbına : tâlibine M
529(b) budur : besdür SÖ
* Başlık SÖ

Murğ-i zemin beden mülemma' per
 Aşiyân-ı sipihri itdi maqar

Geldi bām-ı kebüter üstüne şah
 Kubbe-i taq-ı çarha nitelki mäh

Sakfi 'ala nitelki taq-ı felek
 Anda hayl-i kebüter idi melek

Kadeh-i abı idi kase-i mihr
 Erzen olmuş aña nücum-ı sipihr

535. Tarı tamı olursa şaha ne vār
 Kehkeşān ile kiinbed-i devvār

Bāşı üzre hamāmeler anuñ
 Şāye salmışdı sān Süleymān'ın

Şem'-i ruhsārına kebüterler
 Yaqdı pervāne gibi bāl ile per

Her biri bir kebuter-i mevzūn
 Nakş olunmuş nitelki bükalemūn

M 20a. Zağveş müşk-i 'anber-fām büy
 Kakül-i yār gibi rengin-müy

SÖ 83b. Kimisi kebk gibi hoş-reftār
 540- Kimi tütü gibi şeker-güftār

Çarh-ı gerdūn gibi kimisi dü reng
 Pür münakkaş nitelki şekl-i peleng

537(b) bāl ile : tab ile M
 538(b) olunmuş : olmuş SÖ
 539(a) Zağveş : Rağveş SÖ

Kimi evc-i havāda taqla atar
Bād-ı şubh ile nitekim gül-i ter

Seyr iderler sipihri tavf-künān
Bādveş tiz-tāb u çarḥ-zenān

Çarḥ-ı gerdūn mişāli hāneleri
Hāle olmuşdı aşiyāneleri

545. Sūretā her biri ferişte misāl
Māh-ı nev āyāğında zer ḥalḥāl

Her biriniün makāmı ʿilliyyīn
Āsımān üzre nitekim pervīn

Şāh ol dem olup kebūter-bāz
Ele nāy aldı eyleyüp āvāz

Şāhun olmuş kamu senāḥvānı
Sanki kerrūbiyānı rūḥānı

ʿArz-ı ḥidmet iderdi şāha meger
Bağlamış ney beline nice kemer

550. Çün şadā itdi şāh-ı nik-endīş
Vakıf oldu bu ḥālete derviş

Eyledi şāh remz u imāyı
İtdi derviş-i nā-şekībāyı

SÖ 84a. Nażar idup o serv-i āzāde
Sāyeveş anda kıldı üftāde

443(b) tiz : çarḥ M

547(b) Ele nāy aldı : Eline aldı nāy SÖ

548 : -M

Can u dilden du'a idüp şaha
Hâk itdi yüzini dergâha

Didi ey evc-i hüsne bedr-i tamâm
Murğ-i cânım sana kebüter-i bâm

M 20b. Murğ-ı dil olmuş idi avâre
555. Bir hevâda uçar o bî-çâre

Düşdi dâm- belâya şayd oldu
Rişte-i mibnet ile kayd oldu

Kâşki dil kebüter olsa idi
Mûlarum bâl ile per olsa idi

Kaşruñ etrafın ey perî-ruhsâr
Devr iderdüm felek gibi tekrar

N'ola çeşmüm kebuter olsa sefid
Hâlimi gördi dökdi eşk-i ümîd

560. N'ola gül-gün olursa çeşm-i peri
Reng-i pây olursa ger ciğeri

Hâlimi gördi oldu dâdesi hün
Eşki pâyinî eyledi gül-gün

N'ola ey şeh-mişin-i 'izzet u nâz
Şâhlar içre hüsn ile mümtâz

Güşe-i bâmdan niteki hilal
Dâim itsen hakire 'arz-ı cemâl

553(b) yüzini : yüzün M
555(b) o : dı SÖ
559(b) Hâlimi : Canumı SÖ
563(b) itsen hakire : hakire itsen M

Ol bu hal üzere şah-ı nik ahter
Gün gibi eylemişdi bām-i maḳar

SÖ 84b. Dehre şālmişdi ruḫları pertev
565. Āsımān üzere nitekim meh-i nev

Şubḫehden olınca ‘ālem-i şām
Eyler idi gedā nezzare-i bām

Şāhı seyreyleyüp gedā-miskīn
Sūz-ı derd-i dili ider teskīn

Māh-ı nev gibi şāh-zāde-i ‘aṣr
Menzlīlm eylemişdi guṣe-i ḳaṣr

Ġayra bir laḫza itmez idi nazar
Dehr meh-pārelerle talsa eger

M 21a. Şāh oldu şu resme vāle vü mest
570. Ḥalk āna didi āfitāb-perest

Ehl-i ‘aṣḳuñ maḳāmı ḫāk-ı niyāz
Dilberüñ muḳtezası şive vü nāz

‘Aṣḳuñ pişesi niyāz oldu
Kār-ı ma‘şūḳ ‘izze u nāz oldu

Gizlemez ‘aṣḳı ‘aṣḳī ḳālāk
Ateşi nitekim ḫas u ḫāṣak

Dilde ‘aṣḳı aceb mi ola ‘ayan
Cām-ı şāfide mey olur mi nihān

567(b)ider: olur M
569(b)Dehr :Dehre SÖ
573 , 574 yer deġiştirmiş SÖ

575. Güli pinhān ider egerçi ki hār
Aşikār ider am faşl-ı bahār

Ateşi hānedur egerçi mihān
Revzeninden olur duḡām ‘ayān

*

SÖ 85a. ‘Ālem içinde bir ḡabīb olmaz
Ki anuñ ardınca hiç rakīb olmaz

Ehl-i diller ne dem ki dise ḡabīb
Dirler anuñ beraberinde rakīb

Var mı ‘ālemde yār-ı bī-agyār
Rūzuñ ardınca nitelim şeb-i tār

580. Var mı bir gül ki olmaya ḡārī
Kānı bir genc olmaya mānı

Ḥoş demişdür bu sözi ehl-i mişāl
Ki cihanda belāsız olmaz bāl

M 21b. Böyle dir rāvi-i suḡan-perver
Var idi bir rakīb-i tīre-naẓar

Gāh gāhi olurdu mahrem-i şāh
Nitekim ebr ola muḡārin-i māh

Ḥānde itmiş degildi ruḡsārı
Ebrveş tīre idi dīdārı

585. Zışt rūy idi ādemi āzār
Div-i bed-sīret idi merdum ḡVār

* Başlık okunmuyor SÖ
577(b) hiç : bir SÖ

Sözi bārid yüzi kış aḥşāmı
Şekli yağ-pāre kend-özi 'āmī

Vācibül-kaṭl küşteni mel'ün
Her sözi ḳaddi gibi nā-mevzün

Çeşm-i hūnbārı şanki şişe-i zehr
Mir-i bāzār idi vü şaḥne-i şehr

SÖ 85b. Halkı āzurde kılmağa müştī
Şekli kejdum gibiydi engüştī

590. Hāşılı didiler o bed-kīşe
Şāh meyl itdügini dervīşe

Didiler bir gedā-yı ser u pā
Kūy-i şāh içre vāle vü şeydā

Māhveş gün yüzine 'aşıkdur
Şubh gibi yolunda şādıkdur

Cāmma tîğ-ı 'aşk kār itmiş
Sinesin şevk ile figār itmiş

Devr ilinden felekde ne ḡamı vār
'Ayš-ı yār ile özge 'ālemi vār

595. Yağsa tir-i ḳaza felekden eger
Ḡam yemez 'alem içre zerre ḳadar

Bāşım ḳat'iderse tîğ-ı cefā
Kūy-ı şehden kesilmeye ḳat'ā

593(b) sinesin : sinesine M, şevk ile : şevk M

594(b) 'Ayş : 'Aşk M

595(a) Yağsa : Yağa SÖ

596(a) cefā : kazā SÖ

M 22a. Her gedāya olursa böyle nazār
Halk-ı ʿālem gedā olur ekser

Çün bu hāle raķip vāķıf olur
Ṭabʿ-ı nā-sāzına muḥalif olur

Tende kāmı ğazabdan eyledi cūş
Ḥum-ı mey gibi itdi cūş u ḥurūş

600. Tır-i ḥayret ciğerden itdi güzer
Ḥatırın ğayret itdi zir u zeber

Didi tıgum egerçi kim pinhān
Tenden eylerdi cānım ʿuryān

SÖ 86a. Lik vāķıf olursa ḥazret-i şāh
Eylemez bir daḥi yüzüme niğāh

Ḥāşılı rāy añā olup miincer
İtdi etfāl-ı şehre cümle ḥaber

Didi anlara eyleyüp taʿlīm
Her birisine eyledi tefhīm

605. Varmış bir gedā-yı şifte -merd
Māh-ı nev gibi cismi lāğar u zerd

Nazar-ı şāhdan idüp anı dūr
Çeşm-i maķşūdun eylenüz bī-nūr

Şāha her giz gedā karīn olmaz
Rütbe-i āsmān zemīn olmaz

Ol ki 'alemde ehli nekbetdür
Menzili gūşe-i mezelletdür

Seng hāk ile töludur dāmān
Her tarafda niteki küh-i girān

610. Cem' olup ānı sengsār eyleñ
Çeşmine dehri teng ü tār eyleñ

Seng-i ta'ne tenin figār itsün
Eşki kühsārī lāle-zār itsün

M 22b. Ol kadar irsun ki çarbet-i seng
Goncaveş cismi tā ola gül-reng

Lāleveş eyleyüp derūmn hūn
Kahr ile şehrdēn idüñ birūn

Tīgıma tā bulaşmadın kāmı
Kaṭ' eyledi bu rāz-ı pinhām

SÖ 86b. Virmek için o nā-murāda ta'ab
615. Cüstü cū eyleyüp ider zevk taleb

Lik tıflān-ı kūçe vü bāzār
Ele seng aldı eyleyüp āzār

Dir idi her tarafda ayağ u mest
Kanda gitdi ol āftāb-perest

Çün bu ahvāle vākıf oldu gedā
İtdi bir ğār gūşesin me'vā

613(a) hūn : için M, derūmn : derūmn SÖ

614(b) eyledi : olaydı SÖ

618(b) ğār gūşesin : ğar gūşe-i SÖ

'Aşk-ı pāk idi aña yār-ı kādīm
Rūz-ı firqatde oldı yine nedīm

620. Hāşıl olmağa hāzz-ı revhānī
Fikr iderdi hayāl-i cānānı

Menzili oldı gūşe-i hayret
Derd u ğam oldı aña hem-sohbet

Yad idicek visāl-i cānānı
Derd-i dilden iderdi efgām

Çarh-ı dūn-pervere iderdi hitāb
Ahterine iderdi gāh 'itāb

Goncaveş çāk idup giribānın
Eşk-i pür hūn iderdi dāmānın

625. Çāk itse 'aceb mi pirāhen
Çünkü olmaz şehīd-i 'aşka kefen

Nāhūn-ı ğam tenini itdi hırāş
Yār-ı ğayrın gönülden itdi tırāş

SÖ 87a. Eylese 'azm-ı cānib bustān
M 23a. Gülşen olurdu aña hārīstan

Κafesi bülbüül eylese mesken
Aña zindān olur hārīm-i çemen

620(b) hayāl-i : hayālī M

621(a) oldı : olsa SÖ

621(b) derd u : derd-i M

626(b) itdi : itse SÖ

628(a) bülbüül : bülbüli M

629(b) baħr-ı : ebħur-ı M

631(b) itdi : eyler SÖ

* Başlık SÖ

Ol ki hicrânla müşevveş olur
Lâlezâr aña baħr-ı âteş olur

630. Kadr ile immiş iken eflake
Düşdi zilletle merkez-i hâke

Küy-i dilberden itdiler maħrûm
Neler itdi gedâya tãli'-i şûm

KEBUTER-i ŞAH DERVİŞİN BAŞINA KONUP DERVİŞ
KEBUTERİN KANADINA BİR MEKTUP BAĞLAYUP ARZ-I
HAL İTDİGÜDÜR*

Bâğ-ı nazmuñ olan senâ h^vanı
Bu gülistândan itdi elhânı

Var idi bir kebūteri şahuñ
Olmış idi enīsi ol māhuñ

Devr idelden hezâr dīde felek
Ne peñ gördi mişlini ne melek

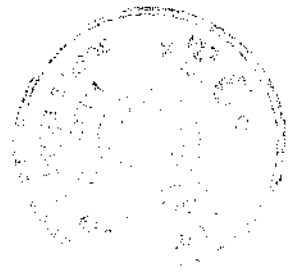
635. Halka-i bendegī ile kumrı
Dirdi aña cihānda sürr^e ömri

Beden-i yār gibi simīnber
Vaz'-ı hey'etde bir melek manzar

Bāl u perine eyleyen nazarı
Anı şanurdu āsmān-ı peri

636(b) Vaz'-ı: Vaz'u SÖ

637(b) āsmān-ı: esmā-yı M

SÖ 87b. Tıynetî vaḥşî mūnis-âdem
Zîr-i bâlinde 'arşa-i 'âlem

Bir gün ol hüdhüd-i hümayūn fer
Geşt iderdi cihānı ser-tā-ser

M 23b. Evc-i gerdūnda eyleyüp pervāz
640. Menzilin eyleyüp neşib u firāz

Seyr iderken hevāda müsta'cil
Ḥāke konmağa olıcak māyil

Ser-i dervīşî aşiyān itdi
Mūy-i jūlidesin mekān itdi

İtmedin cem'-i ḥār u ḥāşakı
Oldı ol mūy ḥāne-i pākı

Gören ol ḥāl ile o maḥzūnı
Yād ider aşiyān-ı Mecnūn'ı

645. Oldı dervīşken sa'adet-mend
Başı üzre hüma-yı sāye-figend

Başına kondı nāgehān devlet
Üstüne düştü saye-i 'izzet

Bülbul-i bāğ-ı ḡam mişāli gedā
Eyledi vaşf ḥālini inşā

Didi kim farkum aşiyānuñdur
Kaṭre-i eşkim āb-ı revāñdur

640(b) Menzilin : Menzili M, neşib u : neşib SÖ

643(a) itmedin : itmedi SÖ

646(a) kondı : geydi SÖ, nāgehān : nāgah M

Süz ile bir kez âh ideydiüm eger
Sen de pervâneveş yakarduñ per

650. Sineñ içinde varsa teb u táb
Çeşmimiñ kâsesinde ol sir-âb
- SÖ 88a. Emr idersen bu çeşm-i giryâna
Ola pâyunda iki şeş-ğâne
- Didesiñ eyledi devât ol dem
Eyleye hasb-ı hâli tâ ki raqam
- Cigerin surh-eşkle ezdi
Yâre derd-i derûnum yazdı
- Qıl kalem oldu nûk-ı müjgâni
Yazmağa mâcera-yı hicrâm
- M 24a. Şerh-i hicrâm eyleyüb tahtır
655. Mihnet elfâzın eyledi tahtır
- Kıssa-i güşsesin hikâyet idüp
Ta'n-ı âgyardan şikâyet idüp
- Eyledi derd-i iştiyâkım şerh
Mihnet-i hasret-i firâkı şerh
- Yâd idicek rakıbden ol hâme
Piç u táb itdi süretin nâme

649(a) eger : ger M, (b) yakarduñ / yakayduñ SÖ

652(b) hasb-ı : hasb u M

654(a) nûk-ı : çeşm SÖ

655(b) tahtır : tasdır M

657(b) : Mihnet u hasb u firâkı şerh M

658(a) rakıbden : rakıb M, ol: -SÖ

Cümle aḥvālin eyledi i'lām
Nāme-i ḥasret oldu çünki temām

660. Per u bāl-i kebūtere ol dem
Rište-i şevk ile ider muhkem

Bāzdan ire diyū çeşm-i gezend
Rıķ'a-i dilden itdi bāzū-bend

Murg-ı rūḥı anuñla oldu ravān
Eyleye tā teferruc-ı cānān

Nāme-i 'ömri gibi pey-der-pey
İtdi bir anda nice menzili tay

SÖ 88b. 'Azm-i şāh itdi ol cihān peymā
Gün gibi manzarım eyledi cā

665. Çin-i sährden o peyk-i ferruḥ-fāl
Nāme-i şāhı eyledi irsāl

Nazar idince aña ḥazret-i şāh
Ḥāl-i dervīşe oldu pes-āgāh

Nāmeniñ fehm olıdı mefhumı
Oldı mazmūnı cümle ma'lūmı

Şāh itdi hezār endīşe
'Arz-ı dīdār itdi devīşe

Var idi ol kazāda bir meydan
Devr-i gerdün misāli çār-erkān

659,660 yer deġiştürmüŝ SÖ

659(b) ḥasret : ḥayret M

661(a) Bāzdan : Yārdan SÖ, çeşm-i : ḥıŝmı M

664(b) manzarım : münirini M

M 24b. Cennetāsā idi kazası anuñ
670. Cān-fezā mürdeye hevāsı anuñ

Müntehā servler sipihrāsā
Kimisi Sidre vü kimi Tuba

Olmuş idi o māha gāh-gāhi
Menzil itmeğiçün nişāngāhi

Eyledi emr o şāh-ı dehr-ārā
‘Arşa-i şehri içinde ola nidā

Bir münādi didi nidā itsün
Cānib-i şehride şalā itsün

675. Anda cem‘ ola tā ki pīr u cevān
İdeler cümle seyr tūr u kemān

Her taraftan idiip temāşāyı
Olalar lāle gibi şahrayı

SÖ 89a. Çeşm-i ebrūsü gibi ol fettān
Tākımüp sağlu şollu tūr u kemān

Ney-şeker gibi kaddi ‘ar‘arlar
Zinet idup miyāna hañçerler

Çarh kaddin kemāne eyleyeler
Kavs burcun nişāne eyleyeler

670(b) fezā : feza SÖ

672(a) gāh : geh SÖ

673(a) o : -M, -ārā : -asā SÖ, (b) şehri içinde ola : şehride olundu SÖ

677(a) ol : her M

677(b) Tākımüp : Dakımüp SÖ

679(a,b) eyleyeler : eyleyler SÖ

680. Kim ki eylerse hükm-i şâha taksir
Kahr ile eyleyem nişâne-i tîr

Zecrle kâmetin kemân ideyin
Üstühvan u serin nişan ideyin

Bu nidâyı işitdi çünki gedâ
Şevkle camn itdi anda fedâ

Dil-i mecruha irdi dermânı
Derd ü gamdan halâs için cânı

Kılmağ için teferruc-i dîdâr
Geldi meydân içinde tutdı karar

M 25a. Şevkle rakşa girdi şâd oldu
685. Bâd-ı aşk ile gird-bâd oldu

Damen-i aşka kona deyu gubâr
Oldı firâş-ı şahın-ı aşık-zâr

Şuladı şahın-ı çeşm giryânı
Oldı cârüb nevek-i müjgâm

Her kederden o ferşi pâk itdi
Dil gibi anı tâb-nâk itdi

Çeşmi pür-hün u bağı pür-pâre
Muntazır oldu makdem-i yâre

SÖ 89b. Derd u gamla olan za'îfî'l-hâl
690. Nüş ider âkîbet şarâb-ı vişâl

680(a) hükm-i şâha : hükmüme SÖ

685(a) şâd : şah M

689(a) u :-M ,pür-pâre : pâre pâre M

° Aşıkā daimā şınar devrān
Geh mey-i vaşl geh sem-i hicrān

ŞĀH CEMİYET-İ TİR U KEMĀN İDÜP DERVİŞE
ARZ-I HĀL Ü LÜTF U İHSĀN İTDİGÜDÜR *

Bir seher-geh ki guiruh-i hurşid
Geydi nāz ile pemiyāni sefid

Pertev-i hur olup elinde kemān
Pendi hınk-ı semende oldu revān

Ḳavs burcundan aftāb-ı münir
İtdi ḥāki seher nişāne-i tır

695. Çin-i sihrden o müşteri tal'at
Gün gibi kendüye virdi zinet

Başına geydi la'l-gün efser
Meh gibi dehre virmege ziver

Zeyn iden şanma ām gevher idi
Belki burc-ı şerefde aḥter idi

M 25b. Güşma taḳdı bir dürr-i şāfi
Gün gibi rüşen itdi etrafı

Ruḥına ol güber olunca ḳarın
Şan ḳırān itdi māh ile pervin

691(a) şınar : şu M

691(b) sem-i : sitem M

* Başlık SÖ

693(b) semend : sipihr M ,pend : bend SÖ

696(a) la'l-gün : la'lden SÖ

696(b) ziver : zinet SÖ

699(a) olunca : o gence M

700. Kaşları n'ola kılsa cāna girih
Māh-ı nev ol kemāna olmuş zih

SÖ 90a. Anberin -turra iki duşında
Gül gibi dürr-i şāfi gūşında

Halka -i kākūlin idüp pür-tāb
Viridi zülf-i kemendine kullāb

Dilleri kılmağa perişān -hal
Kākūlin itdi her yana pā-māl

Saldı gül üstine küllālerin
Tāb-ı hürdan şakındı lālerin

705. Geç küllāhı küşāde pişānī
Eylemiş kākūlin perişānī

Ğabğabı kuy-i zülfī çevgān-bāz
Sineye terk-i çeşmi tūr-endāz

Geydi ol bāğ-ı hūsne tāze nihāl
Ğonca gibi içine cāme-i āl

Anuñ üzre geyüp müzerkeşler
Çarh-ı gerdun gibi munakkaşlar

Ol kabalarla göricek ām
Ğonca çāk eyledi girībām

710. Ol girībānda tükmeler lü'lü
Encüm idi hilāle hem pehlü

700(a) kılsa : şalsa

704 : -M

707(a) Geydi : Geçdi M

707(b) cāme : nāme M

710(a) tükmeler : tükme-i SÖ

Ney-şeker gibi ol gözi hūn-rīz
Zer kemer üzre taqdı hançer-i tīz

Tirkeşinde kemān-ı pür zer-kār
Dilde gūya hayāl-i ebrū-yi yār

Emr kıldı hemān o şāh-ı güzīn
Ola hāzır bir esb-i zerrīn-zīn

M 26a. Egeri zer licāmı pür-cevher
SÖ 90b. Māh-ı nev na'lı mīhı lāl u güber

715. Esb şanman ki berķ-i bād idi ol
Mihr-i sür'at felek-nihād idi ol

Ebrveş tīz kām u gerdūn seyr
‘Alemler geşt iderdi niteliler tayr

Eşk-i ‘aşık gibi revān inişe
Ah-ı hasret gibi devān yokuşa

İtse keşt-i mişāl bahre güzer
Bādveş olmayaydı dāmen-i ter

Kāf tā kāf devr-i heft-iķlīm
Nazarında degildi halka-i mīm

720. Tīz-rev olmuşdı ‘ömr-mişāl
Sür'ati fehm olunmaq emr-i muhāl

Rākib olmasa ger keşide inān
Bir kadem menzil idi iki cihān

Verd-i sūri gibi o lāle 'izar
Ol dem ol bād-pāye oldu suvār

Çün suvār oldu şāh-ı ferruh-fāl
Bende olup rikābın öpdi hilāl

Oldılar her taraf niteki hüma
Şîr diller suvār-ı ejderha

725. Gözi ala kaşı karalar ile
Altun üsküfli mehlikālar ile

Āl cāmeyle kimi lāle -mişāl
Kimi zerrin kemerle hāle-mişāl

SÖ 91a. Ortaya aldılar kamu şāhı
Gökde seyyare nitekim māhı

Kimi geymişdi perniyānī kabā
Kimi urmuş başına lāl-külā

M 26b. Nāzla tutar idi her fettān
Ebruvānı gibi elinde kemān

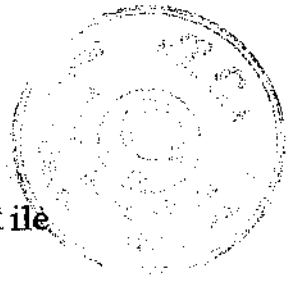
730. Ğamzesi gibi her gözi hun-riz
Eline almış idi nāvek-i tiz

Gün gibi her biri idüp cevlan
İtdiler 'azm-i cānib-i meydān

At seğürdirdi her gül-i ra'nā
Sanki gül yaprağın kapardı şabā

726(b) misāl : gibi M

732(a) :Esb ile ger seğirde her ra'nā SÖ

Ol kamer-ruh bu resme ziynet ile
Yürüdi şehri içinde şöhret ile

Ol Elif kâmetini eyleyu lâm
‘İzzet ile virirdi halka selâm

735. Cem’ olup her tarafda mîr u sipâh
Didiler cümle yarıcuñ Allâh

Oldı pür âdem ile tāk u revāk
Her şecer oldı şanki serv u kavāk

Görmek için o serv-i bälâyı
Läleves halk olurdu şahrâyı

Cilve-i nâz idince meh-rûlar
Çarha çıkdı şadâ-yı yâ hûlar

Berk-i hâtıf gibi o demde hemân
Esb-i şâh eyleyüp o dem cevân

SÖ 91b. At şalınca şâh-ı dehr-ârâ
Nâleler oldı her taraf peydâ

Eyledi her tarafda cilve-i nâz
Seyr iderlerdi cümle ehl-i niyâz

Ġarazı bu idi o demde hemîn
Kandedür tâ göreydi ol miskîn

‘Alemler seyr iderdi şâh-ı cihân
Güşe-i çeşm ile olup nigerân

736(b) şanki : sanasın SÖ

737(b) halk : -SÖ

739(b) eyleyüp : itdi M

M 27a. Eyley iken bu hâlet ile niğâh
Oldı derviş manzârı nâğâh

745. Gördi bir gūşe(y)i vaţan tutmuş
Ġoncaveş çāk-ı pirāhen itmiş

Āhı ok kâmeti kemān olmuş
Tîr-i ‘aşka teni nişân olmuş

Vadî-i ġamda başı kulle-i küh
Çeşm-i hūn-bârı çeşme-i endüh

Müjesin eşki eylemiş nem-nâk
Leb-i deryâda nitekim haşâk

Ķân dökelden sirişki hūn-bârı
Cigeri itdi reng-i ruhsârı

750. Dem-be-dem ki kim çekerdî derd ile âh
Keser idi sipihr evcine râh

‘Aşk-ı cânân olup muşahib aña
Olmuş idi vücudı cümle fenâ

Ġam -güsârı hayâl-i dilber idi
Zikri dâyim dilinde ezber idi

SÖ 92a. Ġayriye itmeyüp hevâ vü heves
İki ‘âlemde yâri ‘aşk idi bes

Āhdan gayri hemdemi yoġidi
Eşkden özge mahremi yoġidi

745(a) tutmuş : itmiş M

749(b) itdi : idi SÖ

753(b) ‘âlemde yari ‘aşk idi : ‘âlem bari ‘aşkdan M

755. Seyr iderken bu resme hâletle
Hemdem iken belâ-yı hâsret ile

Nazar itdi cemâl-i şâh üzre
Âh idüp düşdi hâk-ı râh üzre

Sûzla âh-ı derd-nâk itdi
Yakasın çekdi çâk çâk itdi

Hâlet-i 'aşk ile olup muhtarr
Lâleveş yine yakdı cân u ciger

M 27b. Seyr idüben cemâl-i cânânı
Oldı esrâr-ı hüsni hayrânı

760. Bâde-i aşk ile olup pür-cüş
Kaldı dem-beste vâle u medhüş

Nâleler eyleyüp nihâdından
Gitdi bildügi cümle yâdından

'Aynına eyleyuben âgyânı
Yâri gözlerdi ol mahall-i yâri

'Aşık oldur irüp bu bâzâra
Şata iki cihâm bir yâre

Gâh olur kişi görse dildârın
Unudur dilde cümle-i varın

765. Evvelâ dir iken görüp yâri
'Arz idem hâlet-i dil-i zârı

755(b) belâ-yı : belâ vü M

756 : -SÖ

759(a) idüben : idelden SÖ

760(a) 'aşk : şevk M , pür-cüş : bi-hüş M

Nāgahān görse dilberi yüzünü
Unudur hayret ile kend'özini

SÖ 92b. Sür'at ile hemān o tāze nihāl
Giçer ol ān içinde 'ömr-i mişāl

Hayret ile kılup ol üftāde
'Arz-ı hāl idemez ol ešnāda

Ol kimesne bilur bu esrān
Ola bir serv-i kad hevādārān

770. Şāh dervişi göricek nālān
Döndi ol cānibe olup nigerān

Tīr atar gibi oluben hedefe
Meyl kıldı hem-ān-dem ol tarafa

Ru-be-ru oldu şāh ile çu gedā
Şevkden itdi 'aqlım yağmā

Çünkü bir oldu şahid u meşhūd
Maḥv idüp varın itdi tarḥ-ı vücūd

M28a. Varlığından yoğ idi gerçi eşer
Cān göziyle iderdi şāha nazār

775. Atdı tūr ol kadar hevādārān
Yağdı ḥāk üzre nitekim bārān

Her ḥadeng eyler idi ḥāki figār
Dil-i 'aşıkda şanki gamze-i yār

766(b) Unudur : öldürür M. hayret : hasret M

772(b) şevkden : şevk ile SÖ

774(a) gerçi : çünkü SÖ

Ehl-i derdin du'ası gibi seher
Her taraftan iderdi tır-i güzer

Oldı mezra' kenāre-i meydān
Hüşesi tır u dānesi peykān

ŞAH-I CİHĀN NİŞAN İTMEĞİÇÜN ELİNE TİR U
KEMĀN ALUP BİÇĀRE GEDĀ KAMETİN REŞK İDŪP
TİR-İ ĀHİN HEVAYA ATTIĞIDUR *

SÖ 93a. Eline aldı şah-zāde revān
Bir gümüş kabzalı kemānı bemān

780. Yār ebrusı gibi kāmeti ham
Ana kurbān idi kamū 'ālem

Zāhiren görünürdi ham-kāmet
Bātımında yoğ idi hiç 'illet

Rastı gösterici toğruya yol
Mahrem olmuş degildi egriye ol

Āteşi táb' idi ve ser-keş idi
Eller ile işi keşā-keş idi

Her hilāl ebrūya olup māyil
Haşıl itmiş cihānda 'ukde-i dil

785. Başı kātı gam ile dil-ħaste
Devr elinden şikeste vü beste

778(a) mezra' : murg M

778(b) Hüşe :-M

* Başlık SÖ

779(b) kemānı : kemān M

785(a) kātı : kayı SÖ

Görse bir serv-kaç ü gonca dehān
Kara bağnna şarar idi hemān

M 28b. Germ olırdı o ũre olsa kaşın
Dũr olsa ider fiđān u anĭn

Tũnd-đu dilrubālara benzer
Gũç ile ħalk am kenāra çeker

Nice bĭ-ser anuĭla server olur
Kime yār olsa ol dilāver olur

790. Beglere n'ola virse ziynet u zeyn
Oldurur milk-i rezme zũ'l-karneyn

SÖ 93b. Alıcağ destine kemānım şāh
Burc-ı kavş oldu şanki menzil-i māh

Kağza kımında şāh-ı kāmil idi
Serv gibi hevāya māyil idi

Meyli kaşı gibi kemane idi
Table-i āh anā nişāne idi

Atsa nāvek o şāh-ı tĭr-endāz
Eyler idi hũmā gibi pervāz

795. Mũr eger gelse idi tĭrine rāst
Çeşmine zağm ururđı bĭ-kem ü kāst

Tĭr-i mũjđanı gibi itse nişān
Ĥalka-i māhdan geçerdi revān

786(b) şarar : şara M

790(a) n'ola virse : virse n'ola SÖ

792(b) :- SÖ

793(a) :- SÖ

794(a) şāh-ı : Tũrk M

796(b) māh : māhi M

Şāh kaşd itdi kim nişāna ata
Çamzesi tiri gibi cāna ata

Reşkden kāmētini itdi dü tā
Çekdi bir aşıkāne āh gedā

Didi şāhā tenum nişānuñ ola
Rek-i cānum zih-i kemānuñ ola

800. Halkā-i didem olsa zihgirüñ
Tā aña irse gāh geh tūrūñ

Tirüne üstüh^vān nişān oldu
Reşkden cismüm üstüh^vān oldu

M 29a. Nāveküñ cismümi nişān kılsün
Murgveş sinem āşiyān kılsün

Tenüme irdügince her nāvek
Ney-şekerden baña gelür yigrek

Emr idersen eger ki şāhāne
Yolına cān virem hakirāne

SÖ 94a. Kılmasun yārab aña kimse hāsed

805. Nazar itmeye tā kim dīde-i bed

Kuvveti dāimā ziyāde ola
Māh-ı nev şāha bir kepāde ola

798(a) Reşk :Eşk SÖ jtdi : ide M

799(a) şāha :şāh M

799(b) Rek : Tek M , zih-i : zirihi-i SÖ

803(a) irdügince : irdükçe M

804(a) ki :-M

TİR U KEMÂNUN BİRBİRİNE BAHS-I SUAL U
CEVAP İTDÜRÜP MÜBAHASE EYLEDİĞÜDÜR *

Tir-i dil-düz-i âhenin peykân
Oldı evc-i hevâda çün perrân

Tir gördi kemân ki zür itdi
Şâhdan kend'özini dūr itdi

Derd-i dilden idüp enin u hunin
İtdi ol dem kemâne çün nefrin

810. Çarğdan kendin eyleyüp pür-tâb
Düşicek hâk-ı râha pür teb u tâb

Murğ-i bismil gibi kanat şaldı
Kenduyi ya'ni yerlere çaldı

Çünkü tîre bu resme zağm irdi
Açdı ağızını acı dil virdi

Didi ey kec-nihâd u nâ-hemvâr
Baña senden niçün irer âzâr

İstinâdım senüñle dâyim iken
Sen dağı hem benümle kıyım iken

M 29b. Adıñ amlur iken adım ile
815. Sen uçarken benim kanadım ile

* Başlık SÖ

809(a) hunin : ħin M

809(b) çün : çok M

810(a) çarğdan : çarğundan M

810(b) hâk : çâk M

812(a) irdi : urdı M

813(a) nihâd u nâ-hemvâr : nihâde nâm-ver M

Dest-i zulmiyle baña zür itdüñ
Elim alup yabanlara atdüñ

SÖ 94b . Gâh destine alup beni şâh
Güşe-i çeşmiyle iderdi nigâh

Her hevâya beni şalarsa eger
İltür idüm bir anda toğrı haber

Çarh-ı gerdüm gibi idüp nice zür
Dest-büsında eyledün beni dūr

820. Dest-i kabzında sen visâl içre
Ben uzaklarda özge hal içre

Şahdan şamma sen ki ben dūrüm
Bî-dil u bî-çarâr u mehcūrüm

Haşıl itdüm anuñla kurbet-i dil
Dūr olursam ne ğam nice menzil

Yine pâyım cihanda balâdur
Menzilüm şeh katında a'lâdur

Şâh meylin baña ziyâde ider
Seni âhîr diler kepâde ider

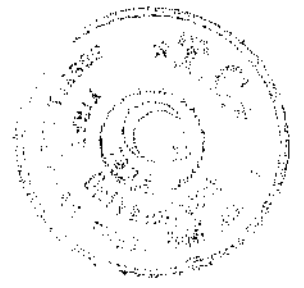
825. Gerçi düşdük seniñle cümle dile
Bensiz almaz seni kimsne ele

Saña bensiz cihanda yok rağbet
Olmuşam ben zuhuruna ki 'illet

818(b) bir anda : yarana M

820(a) kabzında : destinde M , visâl : şafa M

826(b) zuhuruna : zutuluna M

Pirlikden ki kıddün oldu dü tã
Rãstî olmuşam elüñde 'ãřã

Dest-girim seniñle hem yãrum
Dönerim üstüne hevãdãrum

Ser-keş olduğun için ikide bir
Geçürürler boğazına zencir

SÖ 95a /M 30a.
830. Kıatı bağırılışm sen ey ser-keş
Yeridir olsa menziliñ ãteř

Çün kemãn-güş idince bu suğeni
Didi tîre ki ey hevãyi deni

Bañã ta'n eyleme şikeste diyüp
Pirlik kıaydı ile beste diyüp

Ol kıadar çekmişem buyolda belã
Kãmetüm miñnet ile oldu dü -tã

Kãmetüm bir hilãle döndi hemãn
Derd u ğamla ğayãle döndi hemãn

835. Hãk-ı azurde kılmadur cihetiñ
Ok yılanına var müřãbehetiñ

Đarb-ı muřtuñla hãkã kejdümvar
Zãhm urursın niteki ef-i-i mãr

Kimi ğüni ğibi harãmi iřüñ
Peyki sensin cihãnda her řer iřüñ

832(a) eyleme : eylemese M,(a,b)diyüp : diyu SÖ
837(a) ğibi : kimi M

Nice billerde kân idersin sen
Câmî tenden revân idersin sen

İtdüğün kâna ger gerekse nişân
İki şâhid durur lebündeki kân

840. Dime 'âlemde devletüm vardur
Şâh yanında 'izzetüm vardur

Doğrı bakmaz yüzüne bir kez şâh
Saña egri nigâh ider her gâh

Şâh-ı 'âlem beni yanında tutar
Seni alsa ele yabana atar

SÖ 95b. Nice kez öpmüşüm elin ey yâr
Seni almazdı destine tekrâr

M 30b. 'İletüm ben bekâyı 'izzetüne
Şâh-ı 'âlem yanında rütbetüne

845. Geçünür şâha 'âşık-ı bî-dil
Nice var sencileyin ağzı kızıl

Gerçi dîrsün baña hevârârum
Ben daği hem saña kafâdarum

Yâr-ı gâruz seniñle 'âlemde
Ġâm-güsâruz seniñle her demde

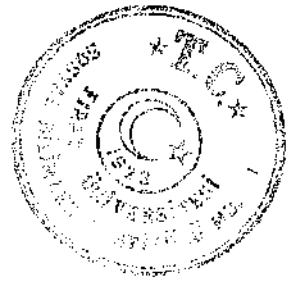
Dest-i devrânun itdi kaddümi yâ
Sen de bir yaña ta'n itme baña

838(a,b) idersin sen : iden sensin SÖ

839(a) ger :-SÖ

847(b) güsâruz : güsârum M

848(b) ta'n : ta'ne SÖ

Bir daği ger baña 'itâb idesin
Serzemişler idüp hıttâp idesin

850. 'Âkibet menziliñ kubbür olısar
Deheniñ hâk-i râh ile tölısar

Yeter güş idicek bu ta'nı hemân
Ağzını açdı kıldı nice zamân

Aradan ref idup kudret-i gâm
Oldı 'âk-d-i muvâfaqat muhkem

Terk olundu arada ceng u cidâl
Şaha yüz tutdılar o dem fi'l-hâl

Şulh olupdur şalah ehl-i felâh
Ânın içün denildi şulh u şalah

VASF-I HAL-İ DERVİŞ *

SÖ 96a. Nice gün pâdişâh-ı bende-nevâz
855. İtdi dervişe karşı cilve vü nâz

Her yaña kim şalardı atım şâh
Eyler idi gedâ fiğân ile âh

Esb-i şâh eyleyince cevâm
Devr iderdi gedâ o meydâm

M31a. Yel gibi her taraf yelerdi müdâm
Eşki ile şalardı şahını temâm

849(b) idüp : kılup SÖ

852(a) idup : olup SÖ

853(a) olındı : oldu SÖ

* Başlık SÖ

855(a) gün : kez SÖ

857(a) eyleyince : eyledikçe SÖ

Rahm iderdi gören o hâletini
Bilmediler egerçi hayretini

860. Kimi dirdi yemiş durur efyün
Kimi dir bengi dur yemiş ma'cün

Kimi dir mest u bi-ķarar ancak
Kimi dir 'aşık -ı nizâr ancak

Kimi dirdi gedâ-yı dîvane
'Aşık ancak bu şâh-ı devrâne

Kimi dirdi derûni hâlete var
Kimi dirdi 'acep ne hasreti var

Kimi dir bir nigâra 'aşıkdur
Kimi dir 'aşk aña ne lâyıkdur

865. Kimi ta'n eyleyüp didi şâha
Niye meyl eyledi bu bed-ķvâha

Kimidir bu ki şâha 'aşık ola
Bu kadar iltifâta lâyıķ ola

Şâh-ı dehr ola mı gedâ ile bir
Afitâb ola mı Sühâ ile bir

SÖ 96b. Zağ ile 'andelib ider mi ķarâr
Peşşe 'ankâyı hiç ider mi şikâr

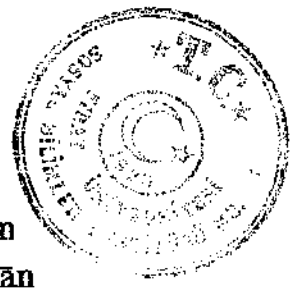
Zerre ķurşide ola mı hemser
Mâh ile hiç bir ola mı aķter

864(a) nigâr : cevân M

866(a) bu ki şâha : bu gedâ ki SÖ

868(b) şikâr : figar SÖ

869(b) mâh : mâh-ı nev SÖ , hiç : -SÖ

870. Şahdan halk vehm idup pinhān
Eylediler bu resme zann u gümān

Çünkü oldu bu resme kıl ile kāl
Oldı ahir rakīb vākıf -ı hāl

Hışm u kīn eyleyüp o maḥzūna
Dīdesi döndi ṭas-ı pūr-hūna

M 31b. Dīdi tīgum egerçi kim pinhān
Tenden eylerdi cāmın uryān

Bī-günāh ger helāk idem ānı
Beni şāyed anuñ ṭuta kāmı

875. Līk vākıf olursa ḥazreti şāh
Eylemez bir daḡı yüzüme nigāh

Baḥa kanlu demile her yerde
Dād-ḡvāh ola rüz-i maḥşerde

Her kişi idine bunu ma'lūm
Baḥa zālīm dine aña mazlūm

Pes hemān yek durur ki ḡile idem
Anı maḡşuduma vesīle idem

Şāhı dervīşden cüdā ideyin
Yine hicrāna mübtelā ideyin

880. Bir iki gün ki görmeye şāhı
Ġāyet i ide nāle vii āhı

873(a) tigum : bi-gam SÖ

874(a) günah : güneh SÖ

879(a,b) ideyin : ideyim M

SÖ 97a. Şöñra görmezse şāhı şabr ider ol
Şabr idüp belki cāna cebr ider ol

Tiğ-ı cihānda yürüye sīnesi çāk
Ya cihānda yürüye sīnesi çāk

Olur āhır bu nüktedür meşhūr
Dideden dūr olan gönülden dūr

RAKİB-İ BED-FİTAL ŞĀH-I CİHĀNA MEDĤ-I ŞİKĀR
İDÜP SEYR Ü ŞİKĀR OLUP GİTDÜKDE*

Bir sebergeh meger şeh-devrān
Eyledi ‘azm-i cānib-i meydān

885. Gördi hāli rakīb meydānı
Eyledi şāha karşı cevlām

M 32a. Bādveş irdi virdi ya‘ni selām
Şāh da serv gibi itdi kıyām

Düşdi pāyine hem-‘inān oldu
Güft-gu itdi hem-zebān oldu

Didi şāhā irişdi vaqt-i bahār
Mu‘tedildür hevā-yı leyl ü nebār

Bīşe vü deşt ü bāğ u bustāndur
Tāğ u şāhra kamu gülistāndur

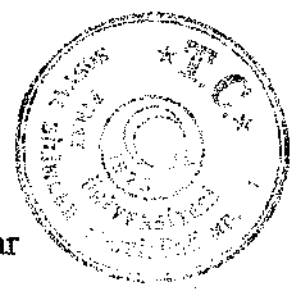
890. Berfden sebzeler ‘ayān oldu
‘Ālem-i pīr nev-nigūn ejdervār

882(b) cihānda yürüye : cihān içre gire M

* Başlık SÖ

886(a) irdi ...ya‘ni : ya‘ni ...virdi M

887(a) pāyine : yanına SÖ

Kulleden zâhir oldu seyl-i bahar
Sürinur ser-nigün ejdervâr

Bülbül eyler çemende cûş u hurûş
Gül kulak urdı kılmağa anı gûş

SÖ 97b. 'Arz-ı hüsn idicek çün ebr-i bahâr
Tıfl-ı gül esb-i cûya oldu suvâr

Kılmağa nâzikane bağa nazâr
Bürku'nın rûy-i küşâde ider

895. Yürü seyr eyle şahn-ı gülzân
Oldı bağ-ı cinân numüdân

Sevr-i şimşâda irse bād-ı seher
Sanlup cân gibi ider derber

Hân Hâkister itdi ateş-i gül
Yakdı ol nâza bâl u per bülbül

Mağdem-i nev-bahâra nergis-ter
Bir tabak hazır itdi diir u giher

Götürür bîd hancer-i bürrân
Erguvândan diler ki tâ döke kan

900. Şekl-i nârenc kûy-i pür zerdür
Üsti zer içi tolı 'anberdür

891(a) seyl : sünbül M
892(a) çemende : çemenden M
895(b) cinân : cibân SÖ
896(b) sanlup : sanlur SÖ
897(a) Hân : Am M
899(b) Erguvândan : Erguvan SÖ

Kuralum lâleveş cemende otâğ
İdelüm bād gibi cilve-i bāğ

Ol kadar şāha itdi medh-i şikār
Arzu itdi şeh daği nā-çār

Hātır-ı şeh şikāra meyl itdi
Şayd içün kuhsāra meyl itdi

915. Ol kadar itdi hilevü efsün
Şayd ile şām eyledi meftün

M 33a. Şāh emr itdi çün ola nevrüz
‘Azm-ı şayd-ı şikār olā ol rüz

Ya‘ni gül-gešt-i nevbahār ideliüm
Gāh meclis gehi şikār ideliüm

Vakıf oldı gedā bu rāza yine
Oldı hicrān dilinde taze yine

SÖ 98b. Şāh ‘azm-i şikār itmekde
Ol gedā āh u zār itmekde

920. Düşdi şahrāya ebrveş nālān
Dide pür-āb u sīnesi biryān

Dāğ-dar oldı yine lāle gibi
Didesi yāş dökerdi jāle gibi

Ne ‘ulüvv-i şeref ne devlet u baht
Çekdi ol dem bir özge ‘āleme raht

912(b) bād : bā M

917(b) gehi : gibi SÖ

919(b) ol : o SÖ

920(b) u : -M ,biryān : ‘üryān SÖ

Sūziş-i aşkı oldu dilde füzūn
Düşdi şahrāya oluben Mecnūn

Eyleyem diyu ol ğazālī şikār
Vardı āhūlar ile itdi karār

ŞĀH-I CĪHĀNIN KŪHSARA GĪDECEĒİN DERVĪŞ İŞĪDŪP
KŪHSARDA MEKAN İDŪP OLDUĒUDUR*

925. Söyle ey ‘aşka yār olan gönliim
Derd u miñnetle zār olan gönliim

Rāz-ı ‘aşkı tūr-i nihān eyle
Kışsa-ı hicruñi beyān eyle

Şem‘veş yana yana yahñ var
Bir ayāĒ üzre tā seher nāçār

‘Aşikār eyle ‘aşkumı bi-bāk
Şu‘le-i nārı şaklamaz hāşāk

M 33b. Mā-i cārī ki ber-ķarār olmaz
Dil-i ‘āşıkda ihtiyār olmaz

930. Gil ile hiç nihān olur mı güneş
Şu‘lesiz ola mı yanan āteş

SÖ 99a. Ķande mevcūd olursa hırķat-ı nār
Lāzım olur āña duñān u şirār

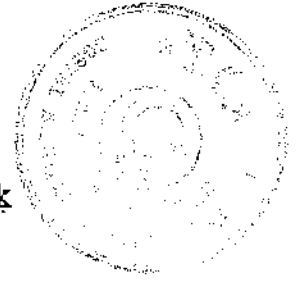
Ķışsa-ı hicri eyleyüp takrİR
Şūret-i hāli eylegil taşvİR

* Başlık SÖ

926(a) tūr-i : nite M

931(b) duñān u : duñān-ı M

932(b) eylegil : eyleyüp SÖ

Râh-ı 'aşkuñ eger çi ğāyeti yok
Tavr-ı 'aşkun veli ri'āyeti yok

'Aşk bir bahır-ı bî- girân ancak
Bir habâbı nüh-âsımân ancak

935. Nâle-i aşkı kim ki eyleye gūş
Çarhveş rakş urup ola bî-hūş

Bezm-i 'aşk içre egilsek çü rubâb
Nâlişîñden cigerler ola kebâb

Hakden cibânda cün bülbul
Künbed-i âsımâna şal gul gul

Derdüñi ehl-i hâl olân añlar
Sözlerüñ ehl-i kâl olan añlar

Hicr-i dervişden rivāyet kıl
Kıssa vü ğuşşadan hikāyet kıl

940. Vaşf-ı hâli idüp 'ayân u beyân
Neyledi gör gedâ ile hicrân

Gülşen-i nazma bülbul-i gūyâ
A'ni destân serây u şâh u gedâ

Bâĝ-ı nazm içre eyleyüp elhân
Hâl-i dervişi itdi böyle beyân

939 (b) vü : -M

944(b) Tellesi : Kullesi SÖ

946 (b) yedine : eline SÖ

M 34a. Var idi anda bir 'aceb kuhsâr
Nice kuhsâr-ı asımân-girdâr

SÖ 99b. Kullesi asımâna irmiş idi
Tellesi kehkeşâna irmiş idi

945. Tolanur çarh-ı nitekim pergâr
Sur çekmiş sipihre dâyirevâr

Kılmağa şîşe-i sipihr-i şikest
Seng almış yedine nitteki mest

Çekuben başı üzre tîğ-ı 'azîm
Fark-ı mâhı diler ki ide dü nîm

Her taraf oluben şikâf şikâf
Gullâr tutmuş idi anda maşâff

Ağız açmışdı yer yerin her ğâr
Yutmağa asımâm ejdervâr

950. Başı üzre anuñ bu çarh-ı kebûd
Piç piç olmuş idi nitteki dūd

Kılmağ için peleng ebr-ile ceng
Eylemiş dâmenin meger pür-seng

Halkı tîğ ile eyleyüp küşte
Küşteden eylemiş nice piüşte

Anda şanma bütiim şakâyık idi
Dökülen hâke hûn-i 'aşık idi

Lālesi kanlu pīreben olmuş
Küşte-i 'aşk için kefen olmuş

955. Anda her sebze hañçer-i hūn-bār
'Āşıkun kāmın eylemiş zengār

'Āşık olmuş meger ki bir yāre
Sinesi şerha şerha pūr-yāra

SÖ 100a. Hicr-i yār ile eyleyüp efgān
Her dem eksik degil başında duhān

M 34b. Seng diller ğamiyle ol nā-şād
Bağrına taş başüp idüp feryād

Var durur nice bağrınun başı
Çeşme çeşme olup akar yaşı

960. Ehl-i diller gibi bulup temkin
Çekmiş el pāyine şarup etegīn

Seyl-i gül-gün akardı vakt-i bahār
Nitekim eşk-i dide-i hūn-bār

Her ki seyr ide kullerin anuñ
Āşiyānın şanurdu 'anқанuñ

Nice ferhād gibi ferzāne
Taş keserdi o tağda merdāne

Anda mecnun çeküp riyāzetler
Halkdan eylemişdi 'uzletler

955(b) kāmın : kām SÖ

958(b) idüp : ider SÖ

960(a) bulup : olup SÖ

965. Hāşılı bu ki ol esir-i belā
Peyk-i 'aşk olan ol cihān-peymā

Ġam-ı yār ile haste vü dil-rīş
Seng-i ğamla şikeste dil-i derviş

Yıl gibi bi-ķarār olmuş idi
Şöhre-i rüzgār olmuş idi

Bir yaña cevr u mihmet gerdün
Bir yañadan da ta'ne-i herdün

Bir yaña cevr-i hasret-i cānān
Bir yaña derd-i mihnet-i devrān

SÖ 100b. Bir yañadan 'azab-ı firķat-ı yār
970. Bir yaña rüzgār-ı nā-hemvār

Bir yaña eşk-i dide-i nemnāk
Bir yaña sūz-ı sine-i şad çāk

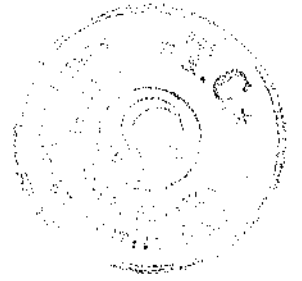
Bir yaña firķati likā-yı habīb
Bir yaña hasret-i ezā-yı raķīb

Bir yañadan dil ızdırāp eyler
Bir yaña nār-ı ğam 'azab eyler

Bir yaña gayret ile firķat-ı şāh
Bir yañadan adu-yı cāme-siyāh

M 35a. Nice dem hāşılı fiġān itdi
975. Dīdeden cuy-i hūn revan itdi

965(b) olan : ola M
966(a) dil-rīş : derviş SÖ
969 : -M
971(b) sūz : serv M
972 : -M
974(b) : 975(a) M

Kalmış idi arada hayret ile
Sine-küb idi seng-i hasret ile

Sine pür-yara ĩurka şad-päre
Düşdi Ferhäd gibi kuhsäre

Raht u bahtım tär u mâr itdi
Vardı ol kühda karar itdi

Ser-i küh üzre ebrveş nälân
Ra' dveş âh idüp iderdi fiğân

980. Derd-i dilden nidem ki itse midâ
Kühdan nâleler olur peydâ

Âh idup kılsa derd ile efgân
Zâhir olurdu berķ ile bārân

Nâle eylerdi atıla her seng
İrişürdü o nâle yüz ferseng

SÖ 101a. Kande kim şaçdı ise didesi âb
Bitdi ol yerde lâle-i sır-âb

Oldı Mecnûn vâle vü şeydâ
Ülfet itdi vuĥuş ile tenhâ

985. Cem' olup ol arada cümle sibâ'
Emrine her birisi oldu muţâ'

Hem-demi olmuş idi âhûlar
Maĥremi olmuş idi tihûlar

978(a) bahtım : bahtı M

979(a) üzre : içre SÖ

980(b) olur : ider M

982(a) atıla : iflese M

Cem' olup âbûlar taraf-be-taraf
Tutdı dervişe karşı cümlesi saf

Küh-i peyker kamûsı deşt-neverd
Bâd-ı şâhra-mişâl şâhrâ gerd

Gergedânvâr cümle mirumend
Pilveş herbirisi tünd u bülend

990. Kırdı cümle vuhûş dîvânı
Oldı ol vâdiniñ Süleymânı

M 35b. 'Aşk âhîr gedâ yı şâh itdi
Cümle vahşileri sipâh itdi

Var idi ol şaf içre bir âhû
Ki 'aceb nâzenin cemâl idi o

Nefesi müşkbâr idi ânuñ
Buyi andan gelürdi cânânuñ

Deşt-i Çin olmuş idi yaylağı
Sünbüle burci idi otağı

995. Gözleri çeşm-i şâha benzer idi
Ol belâyı siyâha beñzer idi

SÖ 101b. Her kime kılsa âhuvâne nazâr
Dile müjgânları çeker hançer

Zülf-i dilber misâl muy-i harîr
Yil tokınsa tozardı misk-i 'abîr

989 : -M

991(b) vahşileri : vuhuşları M

995(a) benzer idi : tekrar idi M

997(b) 'abîr : harîr M

Nāfesi 'ālemi mu'attar ider
Nitekim hāl-i 'arız-ı dilber

Bir nefes içre ol cihān-peymā
Geşt iderdi o deştü hem çü şabā

1000. Cilvegāhı idi hıttā u hoten
Sünbül otlār idi o kuh-ı beden

Bāşı üstünde şāh-ı servāsā
Pençe āçup iderdi añā du'ā

Görse sekler düşerdi ardına zār
Yār ardınca nitekim ağıyār

Cümlesinin olup idi mümtāzı
Eyler idi gedā ile bāzi

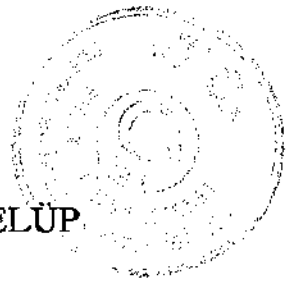
Gāh geh düşüna alup anı
Götürüp eyler idi seyramı

1005. Yadına gelse çeşmi cānānuñ
Nazar eyler idi çeşmine anuñ

M 36a. Kılmağ içüm ol ahūyı sīr-āb
Kāse-i çeşmini iderdi pür-āb

Ḳānde 'azm eyler ise geh gāhi
Olmuş idi yanınca hemrāhı

Deşt-i ğamda enīsi olmuş idi
Ḳānde gitse celīsi olmuş idi

ŞAH-I 'ALEM ŞIKARDA DERVİŞE RAST GELÜP
MUSAHABET İDÜP DU'A İTDÜKDÜR*

SÖ 102a. Bir seher 'aleme bahar İrdi
Seyr-i şaħra vü lāle-zār İrdi

1010. Kılmağ için neşāt-ı nev-rūzı
Şaldı gülşen bisāt-ı firūzı

Cāme-i sebz u surħ ile güller
Miski atlas ile karanfiller

Her biri döndi bir dīl-ārāya
Geldiler bāğ için temāşāya

Geydi her lāle bir Firengī kabā
Geydi gülzār bir yeşil kemħā

Dikmege atlas gülistām
Riştelerdür bahār yaranı

1015. Nengis alupele piyāle-i zer
Bāde-i erguvām nūş eyler

Tāc-dāryıdı milket-i çemenüñ
Tācını bād kapdı yāsemenüñ

Ġonca pirāhenini itdi kabā
Kılmağa bāğ içinde kesb-i hevā

Olıcak böyle sā'at-i ferruħ
Ol şeh-i serv-kāmet u gül-ruħ

* Başlık SÖ

1009(b) şaħra vü : şaħra-yı SÖ

1011(b) atlas : atlaslar SÖ, karanfiller : sünbüller SÖ

M 36b. Şol gözi kanlu şāhbāz -misāl
Altun üsküf urundu bāz misāl

1020. Ğamzesi gibi dökmege kāmı
Yanına aşdı tığ-ı bürrāmı

SÖ 102b. Kılmağ için hizibr u bebrle bend
Yanma zülfi gibi tağdı kemend

Aldı bir şāhbāzı destine şāh
Jeng idi ayağında beyze-i mäh

Heybetin görse mākīyān-ı seher
Ha^vf idüben peri gibi döge per

İtse pervāz o murğ-ı bī-pervā
Kemterin şayd idi aña 'ankā

1025. Deşt-i şehde ki ol mekān itdi
Şāh-ı servi şan āşiyān itdi

Leşker-i bī-şumāra oldı haber
Ya'ni şāh-ı cihān şikāra gider

Hıdmet-i şāha cem^o olup derhāl
Eyledi her birisi istikbāl

Altun üsküfli kūr kuşaklı nigār
Her biri bir perende üzre suvār

Efser-i zerle her melik manzar
Eylemiş cāmesin zer ender zer

1030. Her biri bir nigār-ı h^vün-h^vare
Dilber u dil-firib u 'ayyāre

Her birinüñ yâmnca bir seg-i zâr
Yalar idi yâmnca hün ağıyar

Şîr-i heybet peleng u bebr-misâl
Tavķ-ı zer gerdemle şekl-i hilâl

Çarķ-ı atlas misâl-i çultân
Gün gibi zer-resenle yultân

SÖ 103a. Önlerince yedildi tazîler
M 37a. Heybet ile pür oldu yazılar

1035. Cem' oldu dilir u şîr-efken
Cümle cevşen-dirân-ı pençe-şiken

Cümle gerden-keşan u tığ-güzâr
Cümle ejder-hurüş Rüstemvâr

Çün bu âyîn ile o şâh-ı cihân
‘Azm-i şayd eyledi o demde hemân

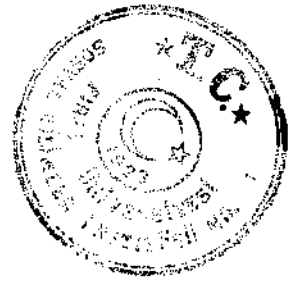
Düşdi kuhsâr içine zelzeleler
Tâķ-ı ‘ayyuķa irdi velveleler

İrdi vahşet vuhuş-ı kuhsâra
Ejder u bebr girdiler ğâra

1040. Vâr idi anda bir acep şahrâ
Rûh-efzâ idi behiştâsâ

Hâķ-i râhı idi ‘abîr-âmiz
Şahn-ı şahraları neşât-engiz

1031(b) hün : çüm M
1035(a) oldu : olındı SÖ
1036(b) hurüş : -veş M
1041(a) ‘abîr : anber M

Sünbül ü susemi idi hoş-reng
Lâlesi âbdâr u âteş-reng

‘İtr-sa yilleri çü turra-i yâr
Cân-fezâ cûlanı çü lâl-i nigâr

Sûret-i vahş u tayr o şahrâda
Nakş olunmuş niteki dünyâda

1045. Cem’ olup anda cimle pîr u cevân
Aldılar ellerine tîr u kemân

‘Tutmağ için gazâl-i ra'nâyı
Ortaya aldılar o şahrâyı

SÖ 103b. Nîzeler başı irdi keyvâna
Döndi şahra içi neyistâna

Tîrler nâle eyleyüp çün ney
İşidüp rakş urur gazâle-i hay

M 37b. Şîre irdi şu resme şerr ile şur
Ağzım açdı kaldı niteki kûr

1050. Oldı tire nişâne dâğ-ı peleng
Dâğı için fetîli oldı hadeng

Kaçsa ahû no'la niteki perî
Pür-türâb olmuş idi bâl u peri

İrdi rûbâha çünki bu aşûb
Seglerle itdi kuyruğun cârûb

1044(a) o: -SÖ

1051(b) Pür türâb : Pür tîr M

Ḥavf-i bāz ile kebg kūha gidiip
 Kahkaha itmez idi ḥande idiip

Dil-rubālar meger aparmağa cān
 Ālmuş idi eline tîr u kemān

1055. Tîrler her tarafda niteki serv
 Görüp üstine can virirdi tezerv

Ṭutmağa gör küşteye mâtem
 Oldı ‘ayn-ı ğazallar pür-nem

Her peleng üzre ḥāl-i ‘anber-bār
 Segleri kılmuş idi vāle vü zār

Tîgını çekdi her peri peyker
 Her yañadan şalup tekāverler

Kılmağ için peleng u bebrî helāk
 Herbiri çekdi tîg-i âteş-nāk

SÖ 104a. Tîgler kan içinde māl-ā-māl
 1060. Her biri şan şafağda şekli hilāl

Pāy-ı āhūları niteki kâlem
 Kaf idiip kām itdi ḥake raqam

Baḥr-i ḥun içre şāḥ-ı āhu hemān
 Oldı gūyā ki pençe-i mercān

Ol bir āhu ki kūb-sār içre
 Maḥrem idi gedāya ğār içre

1055(b) can : -M
 1061(b) ḥake : ḥaki SÖ
 1062(b) ki : hemān M

M 38a. Kande 'azm itse ğam-küsân idi
Deşt-i tenhâda yâr-ı ğân idi

1065. Rûh ile ten misâli ol âhû
Andan olmazdı bir nefes ayrû

Lik gâhi niteki bād-ı seher
Geşt iderdi o deşti ser-tâ-ser

Gâh kuhsarı kâh şahrayı
Geşt iderdi gezüp her arâyı

Kullelerden niteki şekli hilâl
'Arz iderdi cihâna gâhi cemâl

Bir sehergeh meger ğazâl-ı cihân
Sünbüle burcına irince bemân

1070. Turdı ol âhû-yi cihân-peymâ
Ta ki otlâya sünbül-i ra'nâ

İttifâkı irer o şahrâya
Rast geldi 'acep temâşâya

Halk şaf tutup eylemişdi kemîn
Yügrüşür her tarafda âhû-yi Çîn

SÖ 104b. Şâh-ı 'âlem vuhûşa nâzır iken
Ol kemîngâh içinde hazır iken

Güzer itdi ögine çün o ğazâl
Sur'at ile niteki bād-ı şimâl

1075. Amı kaşd eyledi kemende çeke
Dil-i 'aşık misâli bende çeke

Şaldı şah üstüne tekâverni
Çekûben tîr u tîğ u hânçerini

Ol kemendden ğazâli pür-teb u tâb
İtdi gün gibi kendüyi pür tâb

Çünkü tutdı ğazâle râh-güriz
Düşdi ardınca ol şeh-i hün-riz

M 38b. Ol ğazâli dilerdi eyleye kayd
Bu 'aceb eyledi ğazâl âm şayd

1080. Şâh ardınca ol önince revân
Bâd-ı şarşar gibi giderdi revân

Nâle-i ehl gibi dil-i pür-tâb
Geh iderdi kemendini pür-nâb

Şu'le-i âh-ı 'aşıkâne gibi
Tîğim çekdi geh zebâne gibi

Şöyle çabük giderdi önce ğazâl
Seyrine irmez idi peyk-i hayâl

Geçdiler nice vâdi vü mişe
Tâ vârinca makâm-ı dervişe

1085. Vâr idi anda bir makâm u mekân
Her yerin çeşmeler dırahtistân

1075(a) kemende : kemane M

1079 : -SÖ

1080 : --SÖ

1081 : --SÖ

1083(a) önce : önünce M

1085(a) makâm : şerif SÖ

Şahlarda tuyūr el hāmı
Okur idi hezār destām

Her darehtuñ libası hıızrāsā
Basduğı yer gibi idi hağra

Ol mekānda gedā-yı vāle vü zār
Olmuş idi vuhuş -ı deşt ile yār

Anda halvet güzin-i 'uzlet idi
Kārı Mecnūn mişāli halvet idi

1090. Geçer iken bu resme aḥvālī
SÖ 105a. Şeb u rūzi ve māh ile sālī

Velvele düşdi küh-sār içre
Zelzele irdi bīşe-zār içre

Tā ki etrafa eyleyince nazar
Gördi kim ol gazāl ejder-i ser

Ġark olup toza bī-karār olmuş
Başdan ayağa ḥāk-sār olmuş

M 39a. Çıkarup bir kañş zebānımı ol
Ġar gibi açup dehānımı ol

1095. Anuñ ardınca bir şeh-i ḥūn-riz
Kamın ister ki kara yerlere tüz

Sür'at ile gelüp ol ahu-yi Çin
Zir-i dāmānımı idindi kemīn

İtdi ol dem zebān-ı hālle rāst
Tīğ-ı şehden hālāşımı der-h^vast

Çün gedā iş bu hāleti gördi
Rağş-ı pāy-ı şehe yüzüm süirdi

Kāmetin halka itdi şanki riķāb
İtdi na'l-i tekāverin mihrāb

1100. Geh kıyām u gehi ku'ūd itdi
Kıble -i hüsnüne sücud itdi

Secdeden geh götürmeyüp başın
Hayretinden dökerdi ki yaşın

Çünki irdi tecelli-i dīdār
Hayretinden yıkıldı Mūsivār

Ġark oldu vücudı envāra
Tūrveş kalbi oldu şad pāre

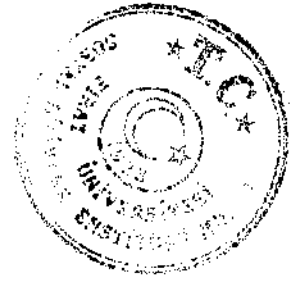
SÖ 105. Gördi çünkim bu hāli ol nevmīd
Toğdı şandı o vādiye hūrşīd

1105. Didi kim düşmege bu hāl baña
Hiç gelmezdi bu hayāl saña

Vādi-i derd u miñnet içre iken
Tālī'imde felāket içre iken

Lillah il hāmd āftāb-misāl
Üstüme toğdı neyyir-i iķbāl

1098(a) hālet : haller M
1099(a) Kāmetin : Kāddini SÖ
1103(b) kalbi oldu : oldu kalbi SÖ
1105(a) baña : saña M
1105(b) saña : baña M
1106(b) içre : ehli SÖ

Geldi şāh ögine piyade olup
Eşk-i çeşmi gibi fitāde olup

M 39b. Gah bülbüül gibi terennüm idüp
Gonca gibī gehi tebessüm idüp

1110. Geldi yanına şāh-ı nükte-güzār
İtdi hāl-i gedā-yı istifsār

Didi hālin ne ey esir-i belā
Didi derd ehliniün ne hāli ola

Didi ey yār saña 'aşk olsun
Didi cānā cefāna 'aşk olsun

Didi kām kabā vü pirāhen
Didi olmaz şehid-i 'aşka kefen

SÖ 106a. Didi kimdir saña bu yerde qarır
Didi derd u belā vü āh u enīn

1115. Didi cismin neden figār oldı
Didi ceş-i gāma hisār oldı

Didi kāmı yā cübbe vü destār
Didi bunlar oluptur 'aşka yār

Didi 'aşıklıgūña var mı nişān
Didi kanlı yaşumdur bürhān

1111(a) esir : siper M

1113(a) kām : katı SÖ

1116 : - M

1117(a) 'aşıklıgūna : aşkına M, var mı : katı SÖ, nişān : bār-ı nişān M

Didi bulduñ mı vasl-ı yāre vusūl
Didi kim bir hayāl-i hVābmuş ol

Didi a'dā çekerse tūğ-ı cefā
Didi döndürmezem yüzüm kaç'a

1120. Didi irsen visāl-i cānāna
Didi cān virem aña şükranē

Didi hālūñ neden ki zārīdür
Didi 'aşıklarn bu kāndür

Didi itdūñ mi iş bu hāle nazār
Didi 'aqlım başımda olsa eger

Didi 'aklūñ neden perişāndur
Didi her gördigine hayrāndur

Didi kimdir bu yerde saña refīk
Didi yārim cihānda 'aşk-ı şadık

M 40a. Didi saña bu ıztırāp neden
1125. Didi bu derd ezelden 'aşıkā fen

Didi cismūñ neden durur bī-tab
Didi derd ehline ne hVord u ne hVāb

Didi kārūñ neden ki 'uzletdür
Didi 'aşıklığā bu 'illetdür

SÖ 106b. Didi kimdür iden seni Mecnūn
Didi cānā bu zūlf-i ğāliye-gūn

1118(b) bir : bu SÖ

1121(a) hālūñ : kārın M

1124(a) bu...sana : sana ...bu SÖ,refik : kārın SÖ

1125(b) derd ezelden : budur cihānda SÖ

Didi olma ögünde rüsvāyi
Didi mümkün değil şekibāyi

1130. Her ne dir-ise şāh-ı nükte-güzār
Viridi añā cevābımı tekrār

Her ne söz kim didi feşāhat ile
Didi ol nükte yi belāgat ile

Didi āhır gedāya şeh-zāde
Ey ezelden belāya üftāde

Da'vetüñ müstecāb imiş bildüm
Miḥnetüñ bi-hisāb imiş bildüm

Luṭf idüp baña bir du'a eyle
Cümle ḥacātumī revā eyle

1135. Tā ki oldum serīr-i 'izzete şāh
Olayın ḥāşş u 'amme püşt u penāh

Zīr-i destimde oluben yer yer
Rām ola ḥükümüme şeh-i ḥāver

Bende fermānum ola şāh-ı 'Acem
Naşb idem tā 'Arab iline 'alem

Terk idüp taht u tacı ḥākanlar
Çāker ola ḫapumda sultanlar

M 40b. Nice Afrasyāb ile Dārā
Asyābān ola ḫapumda baña

1133(a) imiş : eylemiş M

1133 , 1134 yer deġiştirmiş SÖ

1135(a) oldum : olam M

1136(a) olben : olayın M

1136(b) ḥükümüme : ḥükümüme M

1140. Gâh-i yaylağum ola kühistân
 'Askerim ola Türk u Türkistân

SÖ 107a. Tevsen-i çarha bir ulağum ola
 Mülk-i Tatar bir konağum ola

Seyr idüp zer-'alemle âfâkı
 Feth idem cümle deşt-i Kıpçak'ı

Bu recâyı ki guş itdi gedâ
 Baħr-ı dilden ħurûş itdi gedâ

Didi mağbul olaydı hâcâtum
 El virirdi kamu murâdâtum

1145. Dur olmayayın kapundañ ben
 Çekmez idim belâ vü derd ü mihen

Sürinüp ħıdmetüñde sâye gibi
 Yüz ururdum kapuñda pâyeye gibi

Âh elinden nidem ki tâli'-i şüm
 Ĥıdmetüñden beni ider maħrûm

Güş iderseñ ger âh ile zârı
 Lik şâhum işit bu güftârı

Benden olsun nice beşâretler
 Açıla sâña bâb-ı 'izzetler

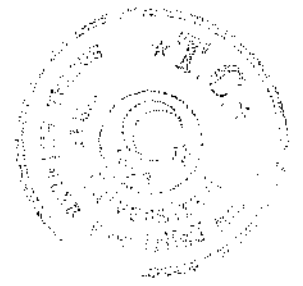
1150. Tâ serir-i server-i şâh olasin
 Dâver-i dehr olup şafâ süresin

1141 : -M

1145(b) belâ vü : belâyı M

1147(b) beni ider : ider beni M

1150(b) süresin : bulasin SÖ

Nice şehden kapuına ire belek
Döne kutb-ı muraduñ üzre felek

Bezm-i 'âlemde olasin meşhür
Çini-i bezmüni çeke fağfür

Ola ey pâdişâh-ı tîğ-güzâr
'Askerün bi-şumâr-ı encümvâr

SÖ 107b. Nice Dārā vü Tūr u Efrīdūn
Nice Dahhāk ola kapuında zebūn

M 41a. Şalasin 'aleme 'adālet-i nev
1155. Bende ola kapunda Keyhüsrev

İricek şark u ğarba fermānuñ
Bendeñe pes ne ola ihsanun

Güş idecek bum şeh-i 'alem
Barmağından çıkardı bir hātem

Nice hātem göreydi anı hilāl
Reşkden kāmētini eyleye dāl

Ol nigīn üzre gevher-i aşfer
Pertev-i mihri eyledi bī-fer

1160. Dest-i şehde o hātem-i pür-hāl
Āfitāba qarīn şekl-i hilāl

1152(a) 'âlem : gam M

1154(a) Dārā vü : Süleymānla M

1159(a) aşfer : hātem SÖ

1159(b) Pertev-i mihri eyledi : Pertevi eyledi mihri M

1160(b) şekl-i : sanki SÖ

Görse nā -geh ānı ulu'l-ebşār
Isıra barmağımı Hâtemvar

Şunda dervīşe didi şāh-ı cihān
Eyle sineñde cān gibi pinhān

And içüp eyledi ğılāz u şidād
Vācibüñ pāk nāmın eyledi yād

Kevkeb-i bahtum olıcağ mes'ūd
Baña el vire şāhid u meşhūd

1165. Mesnedüm olsa taht-ı sultānı
Olıcağ 'ālemüñ Süleymān'ı

Bu nigini getir nişāne baña
Pes durur bu kadar bahāne baña

SÖ 108a. Baht yāver ola o dem saña yār
Devlete iresin Süleymānvār

İrdi dervīşe çün o la'l-i nigīn
Şan hilāl oldu Müşteriye karīn

Nice bunun gibi su'al u cevāb
İtdi dervīş ile ol 'alī cenāb

M 41b. Gerçi isterdi şāh-ı bende-nevāz
1170. Ki ola müddet-i vişāl dırāz

1164(b) meşhūd : maksūd M

1165(a) olsa : ola SÖ

1166(b) Pes durur bu kadar : Peder yok durur M

Lîk vehm eyledi ki hayl-ı sipâh
Olalar bu kazıyyeye ağâh

Pes hemândem aña vedâ' itdi
Ol zemân içre hayline yitdi

Kaldı dervîş anda cânânsız
Ya'ni bülbül gibi gülistânsız

Gidicek cân gibi o rûh revân
Kaldı ardınca ten gibi nigerân

1175. Döndi şol bâğa ki bahâr gide
Benzer ol deşte lâlezârı gide

Göricek derd u hasretin anuñ
Vâ'di-yi gamda hayretin anuñ

Ağladı anuñ ile ebr-i bahâr
Nâleler itdi yeryerin kuhsâr

İde yüreğın fiğân ile âhı
Gördi destinde hâtem-i şâhı

Didi bu hâtem-i Süleymândur
Hükmine cümle halk fermândur

1180. Kankı dervîşe kim ire bu nigân
SÖ 108b. Zîr-i destinde ola ruy-i zemîn

Ğam degil gitdi ise cânânım
Eldedur hâtem-i Süleymân'um

1171(a) hayl-ı : hayl u M

1171(b) olalar : olalardı SÖ

1175(a) şol : şu M

1176(b) gamda : ahde M

1177(b) yer yerin : bir yerden M

Ḥalkasıdur niteki ḥalka-i cīm
Şekl-i devri misāl-i çeşme-i mīm

Bu iki ḥarf ile olup bi-ḡam
Olmuşam derd-i yār-ı mihnete ḥam

Şūreta şanma anı ḥatemdür
Cām-ı Cemşid u ḥātem-i Cemdür

M 42a. Gündüzin mihri bi-zevālimdür
1185. Şeb-i ḥasretde hem hilālimdür

Kevkeb-i baḥtum itse n'ola rüçü'
Menzilümden o mäh itdi tulü'

Bakmayam 'arz olursa cām-ı Cem'e
Mühr uraldan amūla bāb-ı ḡāma

Umarın şāh-ı Müşteri-pāye
Şala bir gün hümā gibi sāye

Söyler idi bunun mişāli sürüd
Deşt-i ḡamda idüp sirişkini zūd

1190. Eglenüp v'ade-i nigān ile
Kaldı ḥayretde intizarı ile

Kime olsa naşib vuşlat-ı yār
Çeker ardınca miḥneti her bār

1182(a) niteki : nitekim M , cīm : çin M

1183 : - SÖ

1184(b) cām-ı : çeşm-i M

1187(a) olursa : oluna M , cām : mülk SÖ

1188(a) Umarın : Umaram SÖ

1189(a) Söyler idi bunun : itdi derviş bu nāb SÖ

1191(b) miḥneti her : miḥnet-i şad M

‘Aşık olan gehi firāk iledür
Gah vuşlat geh ifürāk iledür

Gösterür bu sipihr-i piir lu‘bet
Günde biñ dürlü ademe süret

SÖ 109a. Vuslatı hasreti ile biledür
Raħatı mihneti ile biledür

1195. Şadmān olsa her kişi bir dem
Anuñ ardınca irişür biñ ğam

ŞAH-I CİHAN AHBABIYLA SEYRANDA ‘AYŞ U
‘İŞRET İTDÜGİDÜR *

Bir gice kim meger bu çarḫ-ı berīn
Oldı reşk-i nigār-ḫāne-i Çin

Çekdi nā-geh sipihr-i firūze
‘Anberin zār-ı revzen rūze

Māh-ı nev yaqdı şem‘-i nūrām
Rüşen oldı felek şebistām

M 42b. Bezm-i gerdūnda kılmağa āheng
Rāsū zühre oldı çengine çeng

1200. Şahn-ı ‘anber ziyā ile taldı
Hāle bir sufre-māh çerāğ oldı

1194 : -M

1195(a) her : bir M

* Başlık SÖ

1197(a) sipihr-i : sipihre SÖ

1198(a) nūrām : envān SÖ

1200(b) māh : meh SÖ

Yakdı bir nice şem'ler pervin
Bezm-i eflâkı itmege tezyin

İtmege makiyân mihri kebâb
Oldı aþker nücum-ı sîh-i şihâb

Bir tabakdan felek zümürüd-gün
Anda nakl itdi encüm-i gerdün

Çarþ bir şişe idi nîl-reng
Anda 'aks-i şafaq mey-i gül-reng

1205. Kılmağ için bu bezmgâha nazâr
Hâleden açdı mah-ı nev manzar

Şah-ı gîtisitân-ı leşker-keş
İricek 'askerine hurremveş

Emr kıldı ki rûsi mehterler
Kurular kahramani çâderler

Ol kazâda nitteki lâle-i bağ
Aña hârgâh salup kuruldı otâğ

Sâyebânlar irişdi eflâka
İrdi evtân merkez-i hâke

1210. Çetr-i şahide şemse-i zemîn
Güyyâ âftâb-ı çerh-i berîn

1201 :-SÖ

1202 :-SÖ

1203 :-SÖ

1204 :-SÖ

1205 :-SÖ

1206(b) hurremveş : hoş hurrem M

1208(b) Aña : al SÖ

1209(b) İrdi : urdu M, merkez-i : her giz M

SÖ 109b. Hüsrev-î bezm kıлмаğa şehler
Kurdılar Keykubâdı hârgeler

Kılmağa bezm-i sâye sultânı
Kurdılar anda çetr-i hâkânı

M 43a. Kurdılar şâha bir 'acep evreng
Çarh-ı gerdun gibi zümürrüd-reng

Ânuñ üzre karar eyledi şah
Pes hemân dem bezendi 'işret-gâh

1215. Emr idüp pâdişâh-ı Cem-rütbet
İde yer yer yegâneler 'işret

Mâh-rular virup o bezme şeref
İki cânibde turdılar şaf şaf

Her biri gül-ruh idi meh-sîmâ
Hâl u hattıyla çehresi zîbâ

İtdi yer yer karar meh-rûlar
Nice meh-rû gazâl-ı hoşbûlar

Kimi Rumi kimisi Tâtâr
Her biri itdi bir but-i Ferhâr

1220. Şâha olmışdı bir perî çâker
Cümle serir-i zemin idi şâhlar

Sığayup sâki sâ'id-i simîn
Beglere şundi bâde-i rengîn

1213(b) gibi zümürrüd-reng : zümürrüd gibi reng M

1214(b) bezendi : kuruldı SÖ

1215 :-SÖ

1217(b) Hâl u hattıyla : Hatt u hâliyle SÖ

1220(b) idi şâhlar : u serverler SÖ

Ꞑulzüm-i Őevke Őalmaęa leŐger
Baĥr-ı yâkuta saldı zevrak-ı zer

Bâdeden rûy-i sâki gül gül idi
ĖulĖul-i Şişe Şavt-ı bülbül idi

Câm-ı zer içre bâde-i aĥmer
Gül-i ra'nâ Őanûr kim itse nazâr

SÖ 110a. No'la rûŐen olursa meclis-i Şâh
1225. Şem'-i bezm olmiŐ idi zühre vü mâh

Geldi Şâha Őuraĥi-i bi'-ad
Her sehî kad ile olup hem-kad

Kadleri bâğ-ı 'ayş ŐimŐadı
Serve virmiŐdi ĥatt-ı âzâdı

M 43b. Zer surâĥide bâde-i pür ĥâl
Guyya kim kafesde tûti-i âl

Her kim aña qarın ola yekbâr
Olur ol tûti-i Şeker Ėüftâr

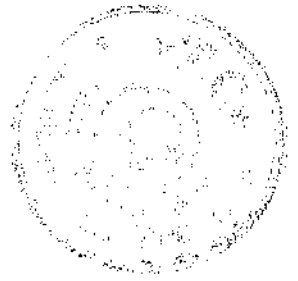
1230. Mey-i aŐferle kehribâyî câm
ĖahveŐ diller itdi bi'-arâm

Şişe-i mey ki Őâf u dil-keş idi
Dil-i 'âşık misâli bi-ĖıŐŐ idi

EĞüp ağzım piyâle her Ėüzele
Lâle gibi varırdı elden ele

1230(b) diller : dilleri M

1231(a) Őâf u : Őâf-ı M

Şeh-siivārān 'arşa-i mey-i nāb
Olmağa her birisi mest u ħarāb

Nūş iderlerdi dūr idüp ayığı
Gāh 'aşkar gözi geh at kulağı

1235. Nāz u 'işveyle her lebi mey-gün
Nūş iderlerdi bāde-i gül-gün

Şanma anlar iĉer piyāleleri
Lale otlar Ĥuten ğazāleleri

Her peri-rū yaċardı micmerler
Dütüzüp zülfi gibi 'anberler

SÖ 110b. Almağa büy-i şevċ-i küt-i meşām
Puĥte diller yaċardı 'anber-i ĥām

Nūş-ı lebler iderdi cilveleri
Gülşen iĉre nitteki kebg-i deri

1240. Cem' olup gelür ĥān-ı ĥūr-sirişt
Oldı her ĥayme bir ĥarīm-i behişt

Bādeden ĉeşm-i sāki mest oldı
Terk-i maĥmur u mey-perest oldı

Başladı mutrib-i huĉeste-nevā
Salmağa künbed-i sipihre şadā

M 44a. Evvelā geldi ĉeng meydāna
Başladı devr elinden efĝāna

1235(a) 'işve : şive M

1237(b) gibi 'anberler : misk u 'anberler SÖ

1239(b) nitteki : nitelim M

1243(a) geldi ĉeng : ĉeng geldi SÖ

Postdan regleri 'ayan olmuş
Her kılı tende bir zebān olmuş

1245. Sūretā gerçi kendi pīrāne
Kelimat ı veli civānāne

Her şadā kim iderdi nāy ile 'ūd
İşidiüp çeng aña iderdi sücūd

Ele almış kemañçe tir u kemān
Kılmağa ūr-i şevka halkı nişān

Nāle eylerdi nāy hayret ile
Sinesin def dögerdi hayret ile

El ucuyla kim aña degse hemān
Tıfl-ı nev-res gibi iderdi figān

1250. Ruy-i zerd ile 'aşıkā benzer
Gösterür ağızı ile dilbere zer

SÖ 111a. Post-pūş u gedā-yı germ-mizāc
Bir iki fūls-i aḥmere muhtāc

Çeng u nāy-ile oluben mūnīs
'Azm ider kande kim ola meclis

İrdi çünkim dimağa neş'e-i mey
Kızdı çengüm 'urūkı pey-der-pey

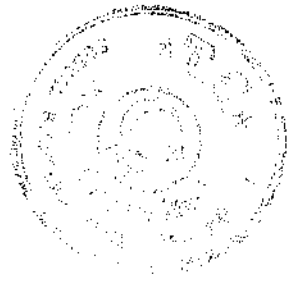
Şah-ı zerrin-serir u gülgün-pūş
İtmedi 'ayş u nūş u cūş u hurūş

1244(a,b) olmuş : oldu SÖ

1247(b) şevka : şevkim M

1249(b) : 1247(b) SÖ

1252(a) nāy : tar SÖ ,oluben : olmağa SÖ

1255. Geldik imdi gedā-yı nā-şāda
Şāh- rāb-ı belāda üftāde

Ġama hem-dem belāyla hem-rāh
Hicr-i cānāne ile ḡāli tebāh

Merd-i ser-geşte-ḡāl u āvāre
Derd u ḡamla za'if u bi-çāre

M 44b. Gördi yoḡ cānda şabr dilde karar
İtdi oldem hemān 'azm-i şikār

Yār ardınca düştü saye-misāl
Rāh-ı hasretde oluben pā-māl

1260. Kānde gördiyse raḡş-ı şāhuñ izin
'İzzet idüp ana süzerdi yüzün

Dāmen-i 'aşka el urup bi-bāk
Eyledi ḡabib şabrım şad çāk

Gāh giryān u gāh nāle-kunān
'Azm-i gül-geşt eyledi nalān

Bu havayla 'azm idup çü şabā
Tutdı ol ḡalle reh-i şahrā

SÖ 111b. Anda bir yer mi kaldı kim o ḡazm
Sürmemiş ola ol mekāna yüzün

1265. Dud-ı āhı ile şerāreleri
Oldı evc-i ḡamuñ sitāreleri

1255(a) imdi : amma SÖ
1257(b) Derd u : Derd-i M
1263(b) Tutdı : Toldı M
1264(b) ol : o M

Didi yok çäre görmege şahı
Görüben bâri hayl u hargâhı

Ebrveş çıkdı evc-i kuhsâra
Eyledi girye ile nezzâre

Gördi bir hayme-i sipihrâsâ
Çarh-ı atlas-misâl gibi bâla

Ehl-i meclis şükufte vü hurrem
Anda seyr itdi bir 'aceb 'âlem

1270. Beyt-i zibâlar ile pür-ziynet
Deyr-i Ferhâr gibi pür-şüret

Nazar iden o bezm-i zibâya
Bakmaz idi behişt-i ra'nâya

Didi ol bezm-i seyr idem mebhût
Hayme-i şâha 'âlem-i melekût

M 45a. Şâh-ı 'âlem iderdi sohbet-i hâs
Zühre çeng idi mâh-ı nev rakkâs

Lu'bet-engiz dil-rubâlar ile
Hayret-âmiz mehlikâlar ile

1275. Kimisi birbirine nâz eyler
Bu aña ol buña niyâz eyler

Kimi nûş eyler idi peymâne
Kimi rakş eyler idi mestâne

1266(b) Görüben : Göreyin SÖ
1269(b) Anda : eyle SÖ
1271(a) o : bu M
1274(b) amiz : engiz M
1276(b) mestâne : rindâne SÖ

SÖ 112a. İdilür her tarafda sözle sâz
Gâh iş'âr u gâh sūz u güdâz

Kimi el bâşa kor elinde ayâğ
Nūş ider cāmî pür furūğ-ferâğ

Birbirine içürdi kimi tolu
Şevkle añâ dir kimi yâhū

1280. Kimi birbirine tekellüf ider
Kimi nâz eyleyüp tevakkuf ider

Merhabâ eylemiş kimi hoş-hâl
Sarılır birbirine iki nihâl

Bâş koyup pây-ı tahta meh-rûlar
Şâha karşı içerdî tolılar

Birbirine dir sürüp demler
Varduğı yere varmasun ğamlar

Şevkle geldikçe şâh-ı Cem miqdâr
Bezme eylerdi sîm u zer iş'âr

1285. Bahşış eylerdi beğlere gâhî
Kemer-i key libâçe-i şâhî

Nazar idince bezm-i şâha gedâ
Kaldı hayretde bî-dil u şeydâ

M 45b. Bîm idüp küh-ken gibi pür-tâb
Kühden kenduyi ide pertâb

1279(a) içürdi kimi ; kimi içürdi M

1281(a) eylemiş : eyleyüp SÖ

1282(b) Şâha : Şevk-i şâha SÖ ,karşı : -SÖ

1287(b) kenduyi ide : ide kenduyi SÖ

Kūh gibi olup nice pāre
Can-ı şirin revān ide yāre

Kenduyi virdi līk ğayretle
Kıldı kūha tayandı ğasretle

SÖ 112b. Seyridiüp bezm-i şevk-i cānāmı
1290. İtdi derd ile āh u efgānı

Şāh-ı ʿālem piyāle nūş eyler
Ol gedā mey gibi ğurūş eyler

Şāh-ı maġrūr ğüsnüne bī-bāk
Ol gedā pā-bürehne sinesi çāk

Şāh dilberler ile ʿālemde
Ol gedā zār vādi-i ğamda

Şāh ʿiştetde lālezār içre
Ol gedā āh-ı pür şerār içre

1295. Şāh ider bezme sīm u zer işār
Ol gedā döker eşk-i gevher-bār

Şāh nūş eyler idi zerrin-cām
Ol gedā telġ-kām u zehr-āşām

Şāh gül gibi ğurrem u ğandān
Ol gedā ebr-i ğam gibi giryān

Şāh bālīn-i zer-nigār üzre
Ol gedā ğār u ğār u zār üzre

1289(a) līk : çünki SÖ
1289(b) ğasretle : ğayretle SÖ
1290(b) İtdi : İtdirdi M
1298 :-SÖ

Şāh mesrūr evc-i ʿizzetde
Ol gedā bī-ḥuzūr zilletde

1300. Ḥaşılı tā olunca āḥir şeb
Meclis-i ʿayş idi vü zevk u tarab

Bādeden şāh oldu mest u ḥarāb
Külleler germ oldu hem çü ḥabāb

M 46a. Söyleyüp her biri bir efsāne
ḤṼab irup gitdiler şebistāne

Şāh çün ḥṼab-ı nāza meyl itdi
Süzülüp nergisi yükün tutdı

SÖ 113a. ḤṼab-ı nāz içre her peri ruḥsār
Şemʿden ğayr kalmadı bīdār

1305. Müteferriḳ olup o cemʿiyyet
İrdi ol kesrete yine vaḥdet

Gördi çünkim gedā-yı dīvāne
Şoḥbet-i şāh İrişdi pāyāna

Eyleyüp derdle enīn u ḥumīn
Gitdi eski maḳāmuna ğamgīn

Yine vahşiler ile yār oldı
Meskeni ğār u kuhsār oldı

1300(b) u : -M
1301(a) oldu : olup çü SÖ
1303(b) yükün : yüki SÖ , tutdı : yetdi SÖ
1304(a) içre : itdi M
1305(b) ol : o SÖ
1306(a) çünkim : kim çün SÖ
1306(b) pāyāna : yārāna M
1307(a) ḥumīn : ḥazīn SÖ

Vādi-i ğam olup turağı anuñ
Lāleveş tazelendi dāğı anuñ

1310. Kulleden şāhı eyleyüp seyrān
Geçdi bu hālet ile nice zamān

PEDER-İ ŞĀH DİYAR-I AHİRETE SEFER U ŞĀH-I
‘ALEME PİYADE İLE İRSĀL-İ HABER İTDİĞİDÜR *

Söyle ey bülbül-i hazān dīde
Tīr ol hār-ı ğamla rencīde

Münkesir-bālsüñ niteki hezār
Şevk ile derd-i dilden it güftār

Lāl ider ‘andelibi gerçi hazān
‘Āşıkı nitekim ğam-ı hicrān

Sen o bülbülmüsüñ ki lāl olasın
Hār-ı miñnetle pāy-māl olasın

M 46b. Sensin ol ‘andelib-i ‘alem-i ins
1315. Cilvegābuñ riyāz-ı ravza-ı kuds

SÖ 113b. Cümle kerrübiyān-ı ‘alem rāz
Saña zahirdür neşib u firāz

Vākıf olduñ rumüz-ı eşyaya
Saña bir pāre çarḫ ne pāye

* Başlık SÖ

1312(b) Şevk ile derd-i : Derd ile şevk-i M

1313(b) ‘Āşıkı : ‘Āşıkın SÖ ,hicrān : canān M

1317(a) olduñ : oldum SÖ

1317(b) pāre : pāye SÖ , pāye : pāre M

Bize dehrüñ fenâsın it taqrır
Şafha-ı dilde ne ola taqrır

Bî-bekâdur bu kârgâh-ı fenâ
Ya'ni lâ-şey durur kamu eşya

1320. Geh bahâr olduğı vü gâhi hâzân
Oldı dehrüñ hudûşına bürhân

Eyleyen ibtidâda başt-ı kelâm
İntihâsın bu resme itdi temâm

Bir seher bâğa irdi berk-i hâzân
Raht u bahtmı eyledi tâlân

Bâğda gül yerine yitdi diken
Oldı bülbül mahalli zağ u zağan

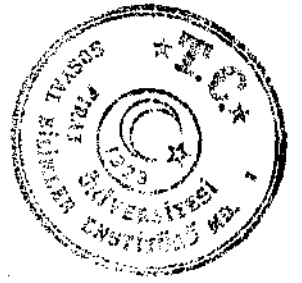
Her nihâl üzre hâne-i bülbül
Oldı rihtlet deminde hevdec-i gül

1325. Gördi yumdı gözini nergis-i bâğ
Karalar geydi matem eyledi zağ

Leb-i cüy ditreyüp ider nâle
Çıkdı yer yer lebinde tebğale

Çözdi başdan külälesin simbül
Kararup geçdi kendüden fülful

1318(b) ne : ta SÖ
1320(a) gahi : gah M
1321(a) ibtidâda : ibtidâ-i SÖ
1322(a) berk-i : derdi SÖ
1323(a) yitdi : bitdi SÖ
1325(b) karalar : kara M
1327(b) kararup : kızarup SÖ

Kande kim arz ide hemān ditrer
Oldı meflūc bāğ içinde semer

- SÖ114a. Bādden kim enāre dest irdi
Hokka-ı lā'line ŧikest irdi
1330. Bī-melāhāt görüp gülistām
Erguvān dökdi dīdeden kanı
- M 47a. Ser-nigūn beste üstüh^vanından
Gelse mağzı n'ola dehānından
- Şayrefiyi hazān-ı hurde-şinās
Kullanur cevheri mişāli kıyās
- Kāmil olsun deyū 'ayār içre
Şaldı yakūt-i nān nār içre
- Bāğa irdi hazāndan āsīb
Kararuben şararsa ger n'ola sīb
1335. İtdi dehrūñ fenāsım idrāk
Lāle la'lin kabāsım eyledi çāk
- Dögdi seng ile sīnesin kuhsār
Kenduden getdi inleyüp enhār
- Levh-i gülzāra hāme-i taqdir
İtdi dehrūñ fenāsım taħrīr
- Bāğa devrān fenāmeyin şundi
Beñzi ol dem levn levn döndi

1328 : -M

1329(a) irdi : urdı M

1332 : -M

1334(a) hazāndan : zemāneden SÖ

Olmayacak bu kâr-ı müşkil hal
Yoldı sünbül külâlesin tel tel

1340. Lâl olursa 'acebmîdür bülbül
Cavidâmî degül melâhat-ı gül

Bağda bûmlar karar itdi
Gördi bülbül âm firâr itdi

SÖ 114b. İhtiyâr itdi vardı bir gûşe
Döndi şol 'arif nemed-pûşa

Aña dehrüñ fenâsı hâlini
Dinle bu kışşanuñ meâlini

Râvi-i nükte senc şî'r-şî'âr
Söze bu yüzden oldı kışşa güzâr

1345. Deşt-i Çîn içre var idi bir şah
Hâveristana âstâni penâh

Va'di-i nazma 'âzm iden reh-rev
Didi nâm u şerîfine Hüsrev

M 47b. Bendesi idi şah-ı milket-i Tûs
Alm tuğlu gulâmı Keykävüs

Şahcağ kus-ı 'adli dehre şadâ
Oldı bir boymı bağı kul Dārâ

Önce leşker-keş itdi server-i Hind
Râyla bendesi dilâver-i Sind

1350. Başda tacı Keyani idi anuñ
‘Alemi gaviyâni idi anuñ

Leşkeri bî-şumâr idi anuñ
Āsitāni medāni her hanuñ

Oldı devrinde kesb idup her zen
Beyze-i makiyāni dürr-i ‘Aden

Oldı devrinde sîm u zer pā-māl
N'ola her dilber eylese halhal

Keñi olmışdı ebr-i gevher-bār
Dāimā dehre zer ider işār

SÖ 115a. Şahibiyken bu ‘izzet u cāhuñ
1355. Pederi idi hazret-i şāhuñ

Hāşılı şeh idince ‘azm-i şikār
Kılmış idi ğam ile vāle vü zār

Yūsuf'ından cüdā düşüp Ya'kub
Olmuş idi derun pür aşüb

Kişiniñ oğlu nev-resīdesidür
Şadef içre nitteki dāne-i dürr

Pederine olup püser mergüb
Ki eger zişt ola eger maḥbüb

1360. Her püserdür çerağ-ı çeşm-i peder
Ansız itmez cihān yüzine nazar

1350(b):1351(b) M

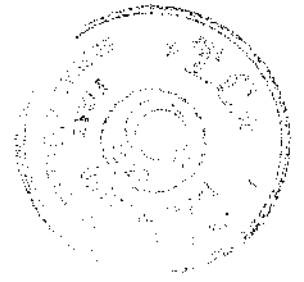
1351 : -M

1354(b) Daima : Giden M , ider : ide M

1356(a) şeh : şah SÖ

1358(a) nev-resīdesidür : nūr-ı dīdesidür SÖ

1358(b) dāne-i dürr : dānesidür M

Neylesün bāgbān gülzārı
Olmayınca nihāl-i pür-bārı

Gülşeniün revnākı bahār iledür
Zinet-i deşt lāle-zār iledür

M 48a. Gördi kim bî-bekā durur bu vücūd
Tengna-yı fenā durur bu vücūd

Diledi ide rûhum niteki bāz
Aşiyān-ı kadimîne pervāz

1365. Çak idüp 'akîbet yaqasını
Çıkara 'ariyet libāsım

Āh elinden sipihr-i 'ayyārūn
Kapdı təcın nice külehdārūn

SÖ 115b. Nice Dahhākuñ ejderi diünyā
Mağzını mār u mür itdi ğidā

Nice Dārānuñ itdi yerini dar
Nice Efrāsyābı eyledi zār

Emr idüp pes o müşteri tedbîr
Şāha bir riķ'a itdiler taħrîr

1370. Hāşılı nāme bu ki hazret-i şāh
Ġayret-i aftāb u hayret-i māh

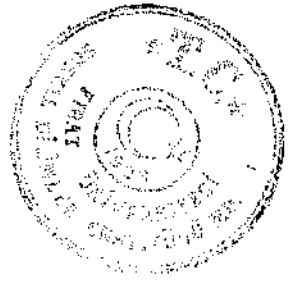
1363(a) bu : çü SÖ

1365(a) Çak : Hāk SÖ

1367 ,1368 yer deĝiştimiş SÖ

1367(b) mār u mūra : mür u māra SÖ

1370(b) u : -M , hayret : hayretā M

Ey gül-i bağ u rāğ-ı āb u gilem
Gonce-i şahsār-ı bağ-ı dilem

Ey sipihri-i serire şah-nişān
‘Arşā-i saltanatda ‘alī şān

Hāsılı bağ -ı zinde-gānum olan
Nā-tüvān cismüm içre canum olan

Kalmadı derd u iştiyāka mecāl
Tende yok miñnet u firāka mecāl

1375. Sen gidelden beri göziim nūru
Nār-ı ğam yaqdı cān-ı mehcūru

Çekdüm el cümle hānumānumdan
Bir ramak kaldı şimdi cānumdan

Hurrem olup hıramun ile harem
Gözlerim nūn baş yüzüme kadem

M 48b. Gözlerim yolda tāb-ḥāne misāl
Rūşen it ey meh sipihre cemāl

Hānumān terkin ihtiyār ideyin
Naqd-i cānum saña nişār ideyin

1380. Hāzır itdi revān bu dīde-i ter
La'l'den bir tabaḳda dürr u güher

SÖ 116a. Çekuben intizān leyl u nehār
Maḳdemüñe diler ki ide nişār

1374(a) derd u : derd-i M,
1374(b) u : -SÖ
1376(b) canumdan : hanumdan M
1378(b) sipihre : sipihri-i SÖ
1381(b) Maḳdemüñe : Kademüñe SÖ

Saltanat resmini bî-küll tamām
Hıdmete bir bir idelüm i'lām

Çün tamam oldu nāme-i hicrān
Viridiler bir huçeste-peyk'e revān

Tek u pū eylese şabā refţār
Teberi elde māh-ı nev güftār

1385. Kerkesiler geyerdı gūnā gūn
İki reng āna beyze-i gerdūn

Şakızım 'arus şubhuñ eger
Rişte-i mihr ile dilerse çeker

'Ömrveş kaşd iderse ol çalāk
Şıçraya çarç-çenberin bî-bāk

Kuḥlini yıldızun gözinden eger
Dāmeniyle sile dilerse seher

Nāme-i aldı ol şabā refţār
Öpdi tācma şoḳdı hüdhüdvār

1390. Ol dem içinde 'azm-i şāh itdi
Mihr girdār-ı tayyı rāh itdi

Şöyle giderdi ol cihān-peymā
Girdine irmez idi peyk-i şabā

M 49a. Nice derbend u kuhsār geçüp
Nice şahra vü mişe-zār geçüp

1382(b) Hıdmete : Hıdmetde SÖ

1383(b) revān : hemān M

1388(a) Kuḥlini : Kūhli M

1388(b) seher : eger SÖ

Yildi şahralar içre bād gibi
Bir ğubār oldu ğird-bād gibi

SÖ 116b. Bir seher ki o kāsıd-ı ikbāl
Nāme-i şahı eyledi irsāl

1395. Şāh gördükde nāme-i pederin
Eşk-i ḥasret pür itdi çeşm-terin

Emr idüp ol güzelleriñ şahı
Derdiler cümle bār u bengāhı

Dil-rubālarla ol kamer çehre
Eyledi 'azm-i cānib-i şehre

Devlet u 'izzet ile şahāne
Yūsuf-ı Mısr irişdi Ken'āna

Şehre irdikde şah-ı ferruh-fāl
Eyledi cümle ḥalk istikbāl

1400. Nāzeninler çıkup şehre karşı
Herbinisiydi 'anberin ğisū

Kimi geymiş kabā-yı gül-gūni
Kana ğirmiş boyınca ol ḥūm

Kimi geymiş kabā-yı sebze-i ter
Ğonceveş berg-i sebz idüpdür ber

1394(b) şahı : şaha M

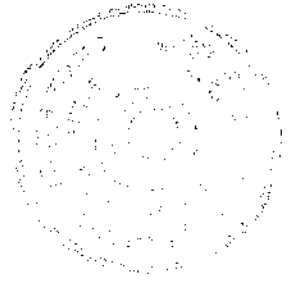
1396(b) Dardiler : Virdiler SÖ , bengāhı : pengāhı M

1399(b) cümle ḥalk : ḥalk cümle M

1400(b) 'anberin : 'anber M

1401(b) : 1404 (b) SÖ

1402 : --SÖ

Kimi geymiş kabā-yı anber-fām
Şanki ebr-i siyehde bedr-i temām

Kimi geymiş kabā-yı gülnarı
Gül gül olmuşdı verd-i ruhsarı

1405. Kimi geymiş idi kabā-yı sefid
Hemçü şah-ı şukūfe-rāz-ı ümid

Kimi geymiş āl anda dilberler
Zeyn idüp zer kemerde hañçerler

M 49b. Cümle kalmışlar intizār içre
Māhveş gark olup ğubār içre

Ki ne vaktin irişe maqdem-i şah
Tā ki burcın müşerref ide o māh

Oldı nāgāh çetr-i şah peydā
Künbed-i çarha irdi şayt u sadā

SÖ 117a. İricek anda şah-ı heft iklim
1410. Her biri itdiler aña ta'zīm

Gördiler şahı çün hilālāsā
Kāmetin her birisi itdi dü tā

Didiler yancuñ hudā olsun
İzz u ikbāl reh-nümā olsun

1403 :-SÖ

1404(a) gül nār: gül-güm SÖ

1405(b) rāz : zār SÖ

1406(a) : Şaf tutup itdi hayli dilberler SÖ

1408(a) vaktin : vakdın M

1409(a) şah : şeh SÖ

1411(a) şah-ı çün : çün şehi M

Yüz sürüp hâk pâyına 'âlem
İrdi devlet serâyına hurrem

Çünkü toğdı o mäh-i nurâni
Pür ziyâ oldu tāk-ı eyvâm

1415. Pederine irişdi çün bu haber
İrdi 'izzetle şâh-ı ferruh fer

Hasta canna irmege rāhat
Eyledi şâh-ı yanına da'vet

Dehen-i luṭf ile öpüp elini
Eline aldı sib-i gabgabını

Elin aldı eline 'izzet idüp
Ah u zâr eyledi vasiyyet idüp

Didi ey câne māye-i şâdi
Bağ-ı hüsnüñ nihâl-i azadı

1420. Ğam beni eyledi za'ifü'l hâl
Âhîret hâkım eyle baña helâl

Nāgehāni irişdi şarşar-ı ğam
İtdi şāhum nihâl-i kaddumi ham

M 50a. 'Ömrüñ hırmenini bād-ı fenā
Şoldurup yile virdi itdi hebā

SÖ 117b. Ağarup ebruvānum irdi hâlel
Zāhir oldu hilâl şām-ı ecel

Küştigir-i felek beni başdı
Okum atdı yayımı yaşdı

1425. Lik ey âfitâb-ı çehr-i cebin
Olcağ devlet ile taht-mişin

Ref-i zulm eyle 'adl ile yâd ol
Ehl-i kibr olma dâimâ şâd ol

Şâh-ı dehr olana yaraşmaz ğam
Lâyık oldur ki olasın hurrem

'Adl ile kankı şâh ki yâd oldı
İki 'alem sa'âdetin buldı

Bir gedâyı görünce zillet ile
Bakma şâhum aña hâkâret ile

1430. Hır bakma şâkın her âzâde
Ne bilürsün ki ola şehzâde

Taht u câha mayil olma mudâm
Fukaraya ri'ayet eyle mudâm

Kimin olsa fakirden âgâhı
Eylemez meyl-i şevket-i şâhı

Didi erbâb-ı fuqarâ ki dervîş
Dâimâ ola 'âkıbet -endîş

Olma dâyim şu devlete mağrur
Senden âhır o devlet ide ubür

1435. Bî-ķarār oldı gerdiş-i gerdün
Böyle olmazdı olmasa gerdün

Dāmen-i şî'rüme yapışup muķkem
Rast-rev ol başub bu yolda ķadem

M 50b. Gevher-i 'ālem eyleyüp rağbet
Dāmiş ehline eylegil 'izzet

Ķoma elden kitāb-ı Ma'rifeti
Dilde zıkr eyle bāb-ı ma'rifeti

Ehl-i dil aña didiler ğafil
Virme dehrün her ħirfetine dil

1440. Bir iki gün sipihr-i lu'bet bāz
Bizi oynatdı evvelin demsāz

Şimdi nevbetsiz gider ey şāh
Āsiyāb-ı felek elinden āh

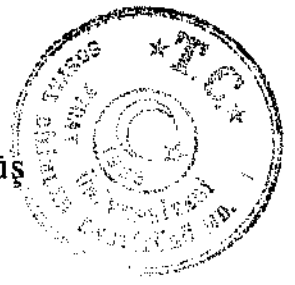
Sifle perver durur sipihr-i deni
Tār u mār itdi nice encümeni

Ķaķ-ı gerdüna 'itimād itme
Pāyidar olmaz istinād itme

'İbret al 'ālemün gedāsından
Serfürü eyleme nżāsından

1445. Ķaderünle deyr-i ķazāya nżā
Seni şāh itdi ol ğaribi gedā

Çün şehe döndi bu naşihatler
Pederāne idüp vaşiyyetler

Çün şadef tütup ol güherlere güş
İtdi her dânesin dürr-i mengüş

İtdi dil safhasında söyle eşer
Sâbit oldu o dem kenefş-i hâcer

Bu naşihatleri idince tamam
Câmî cân efserine oldu revân

1450. Terk idüp bu fenâ gülistâm
Gülşen-i cennet oldu seyrâm

M 51a. Guş idup " اَرْجُو " nidâsın ol
Lâ-mekân milketine buldı vuşul

Gördiler gitdi râh-ı muhâbbetde
Dâr'ül-üns'e diyârı vahşetde

Şu'le-i âh irişdi gerdûna
Dicle-i eşk irişdi ceyhûna

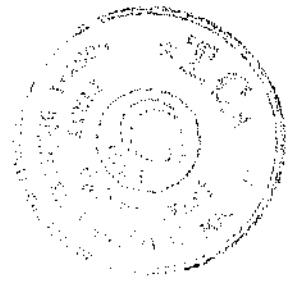
Anı her ğonce -leb gördi 'ayân
Çâk idüp yaqasım itdi figân

1455. Gül gibi kimi câme çâk itdi
Kimesi âh-ı derd-nâk itdi

Gök şarundu kimi benefşe mişâl
Geydi simbül kimi kimi qara şâl

Tuğlar çehresini çözdü hemîn
Nây bağrın delüp iderdi enîn

Bir yana şâh iderdi nâle vü âh
Baht-ı 'âşık mişâl câme siyâh

Nergisi lāle gibi kan oldu
Gözleri gibi nā-tüvān oldu

1460. Zaḥm-ı nāḥun ile ol ḥuceste ḥiṣāl
Şafḥa-i māha çekdi iki hilāl

Oldı gül-ruḥlarına eşk-i revān
Kırş-ı ḥurşīd olup sitāre feşān

Gözlerinden akardı herdem dem
Berg-i gül üzre nitekim şebnem

Baḥr-ı hüsnünde çeşmi şan gavvas
Dökdi çok çok kenanna dürr-ḥāş

Her siyeh pūş iderdi nāle vü āh
Kūh-ı ḡamda niteki ebr-i siyāh

1465. Dūd-ı āh-ı siyāh ile beḡler
Ḥıttā-i Hinde döndi ol kişver

M 51b. Mā-i verd ile yūdılar bedenin
İtdiler aña ḥulleden kefenin

SÖ 118a. Nakşını itdi her sehi kāmēt
Götürüp başda itdiler izzet

Sürinüb sāyeveş kamu ʿayan
Oldı tābütünüñ ögince revān

Çekūben şad hezār hasret u renc
Ḥāke defn oldu akibet ol genc

1461(a) -ruḥlarına : -ruḥlarını SÖ

1463(a) san : çün SÖ

1467(a) itdi : anda M

1468(b) tābütünüñ : tābut-ı teng M

1470. Çünkü ahır vücuda ire fenā
Bir durur pādişehle hāl-i gedā

Dār-ı dünya ki hāne-i ğamdur
Şādisi ğuşşa sūr mātemdur

Ferraḥīdür teraḥ sūr-i ğurūr
Devleti let-durur anūn meşhūr

Ḳulzum-i dehr pūr şarāb ancak
Zevk-i ʿālem ḥayāl-i ḥvāb ancak

Meşʿal-i pādişahla şemʿ-i gedā
Soyunur olsa subhgeh-i peydā

1475. Tār u mār itmege ten-i zār
Zāğ-ı dehrūn hilāl-i münkār

Ey nice taḥt u tāk-ı āferidūn
Zir-i ḥāk içre oldılar medfūn

Lāle vü gül ki gūna gūna durur
Tāk-ı Keyhusrev'e nişāne durur

Ol ki geymişdi lʿāl-gūn efser
Başma efser oldu seng-i meder

Ḥāk olupdur nice ḳadd-i bāla
Ḥākden servler bitürse n'ola

SÖ 118b. Gül fenā menzilinden eyle güzer
1480. Bir yaña ibret ile eyle nazār

1471(b) sūr : ʿurs M

1473(a) şarāb : serāb SÖ

1476(b) içre : üzre M

1477(b) nişāne : numūne M

1479 : -M, 1479, 1480 den sonra temrar yazılmış SÖ

1480 : -M

Hāk olupdur nice ser-i Cemşīd
Tāc-ı şāhīden oluben nevmīd

Hār-ı zār-ı ecel elinden āh
Dāmen-i ömri çāk ider her gāh

M 52a. Nazar it her nihāl-i gülzān
Oldı bir serv-i kadd-nümūdān

Hāk olupdur hezār simīn-ten
N'ola gülşen bitürse serv ü semen

1485. Kim ki bu köhne deyre başsa kadem
Ābir anuñ vücudı oldı 'adem

Her ki kuhvāre itdi menzilini
Şoñra tābut kıldı maħmilini

Her ki kāh-ı semāda itdi vaṭan
Āķibet hākı eyledi mesken

Her ki oldı 'arus-ı dehre karīn
Naķd-i ömrün virir aña kābīn

Her ki gül gibi pirahen geydi
'Āķibet hāk olup kefen geydi

1490. Her benefşe ki ğaliye bũ-dur
Girih-i zũlf-i 'anberīn mũ-dur

1485(a) bassa : basdı M

1486(a) kıldı : itdi SÖ

1487(b) hākı eyledi mesken : hāk olup kefen geydi SÖ

1488 : -SÖ

1489(b) : 1487(b) tekrar yazılmış SÖ

Servler kim çemende ra'nâdur
Kadd-i mevzûn serv-i bâlâdur

Lâle kim hâkden biter her sâl
Şafha-i 'ânz üzre nokta -mişâl

Eyler iken fenâda baş-ı suhan
Hoş demişdür bu beyti pir-i kuhen

SÖ 119a. جاودان نیت عالمی فانی
تو درد جاودان کجا مانی

1495. Bakma bu dehr-i köhne fâniye
'Azm idüp mülk-i cavidâniye

Şanma du deyr-i köhne fâni degil
Hiç kes bunda cavidânî degil

Didi gevher-şinâs u gevher-senc
Naḫ-ı gerdûna arşa-i şatrence

ŞÂH-I 'ALEM-PENAH-I EVRENG SALTANATDA
KARAR İDÜP REAYA VÜHAL OLDUĞUDUR *

M 52b. Bir sehergeh ki Husrev-i hâver
İtdi firuze-gün seray-ı maḫar

Dâver-i dehre nitekim huşeng
Mesned oldu sipihr-i heft evreng

1500. Çarḫ-ı çâriimde Husrev-i Hurşid
Geydi zer efser u kabâ-yı sefid

1491(b) mevzûn : mevzûnm M

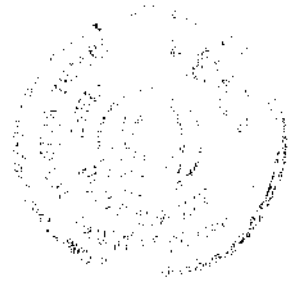
1492(a) hâkden : hâkde M

1492(b) mişâl : -i hâl M

1495(a) dehr : deyr M

1497(a) u : -M

* Başlık SÖ

Şubh-dem milk-i häverun şahı
İtdi mesken kebūd-ı hargāhı

Şubh-dem şah-ı Keykubād külah
Tāc-ı Keyhüsrev ile niteki mäh

Geçdi zerrin serire şah oldu
Saltanat burcı üzre mäh oldu

Geldi hep hüsrevān-ı heft-iqlīm
Dest-bus idüp itdiler ta'zīm

1505. Buldı ziynet anımla tāc u serir
Tāc dār oldu vü şüküh-pezir

SÖ 119b. Taht-ı zerrine geçicek ol şah
Lācuverdi serire niteki mäh

Çaldılar anda kūs-ı sultānı
Urdılar nevbet-i cihānbānı

Güzer itmege şah-ı bende nevāz
Atlas-ı çarhı oldu pāy-endāz

Şandeliler konup felek miğdar
Miğ u mismān heb dürr-i şehvār

1510. Anda yer yer qarār idüp begler
Bir birinden zemāne de yegler

1503(b) Saltanat burcı : saltanat-ı burc M

1505(a) u :-M

1505(b) Tācdār : Tācver M ,şüküh : şüküfe SÖ

1506(a) şah : mäh M

1507(b) Urdılar nevbet : uruhr devlet SÖ

M 53a. Feylesof-ı zemāne nice vezīr
Rāyle cümle müşteri-tedbir

Zü-fünūnlar füsūn-ı hikmetde
Bülegā idiler feşāhatde

Elde şeşper tütup nice çāvuş
Çarha irdi sadā-yı cūş u hurūş

Çüb-ı zemīn ile nice derbān
Efser-i zerle sanki mihr-i cihān

1515. Her birisiydi bir sehī-kāmet
Āsitānında eyleyüp hıdmet

Zer kabālarla mir mirzālar
Altun üsküfli hūb ra'nālar

Nice hāver zemīni dilberler
Çin u māçin iline serverler

Cem' olup nice pehlivān-ı cihān
Kurdılar anda bir 'aceb dīvān

SÖ 120a. Nice şāha eşigi oldu penāh
Cānla bende oldu mir u sipāh

1520. Nice hākan eşigine derbān
Erdevānlar önince oldu revān

Kul idüp nice Zāl u Destānı
Pay-i taht itdi Zavilistām

1512(b) idiler : pīrler SÖ

1513(b) sadāyı :: dua'yı M

1515(b) Āsitānında : İstikāmetle SÖ

Nazm-ı 'âlem anuñla buldı nizâm
 apūsı oldu kıblegah-ı enâm

Emr ile açılıp hazāyin-i şāh
 Māla müstağrak oldu mir u sipāh

Beglere viridi şāh-ı feru-fer
 Māh-ı nev gibi zer-nişānı kemer

1525. Mir-i mirāne viridi zer hil'at
 ar-ı atlas mişāli bi-kıymet

M 53b. Yed-i isān mihr u meh girdār
 'Aleme itdi sim u zer isār

Oldı devrinde her kii ho-hāl
 Nitelim bezm-i meyde ehli maāl

almadı kimse hātırında ğubār
 Ehl-i dilde mükerrrem-i ha-ı yār

Kimse ekmezdi kimseye haer
 'Aıka lik ğamze-i dilber

1530. Dökmedi hi kes dem-i nāhak
 Dāmen-i arda meger ki şafak

Erzene malik olmayan her zen
 Kile ile öler oldu dürr-i 'Aden

SÖ 120b. Kef-i ka'side yer yer abileler
 Oldı 'ahd-i 'adāletinde dürer

Kimse devrinde olmamıdı nizār
 Ki meger ola idi 'aık-ı zār

Açdı şehbâz-ı felek çün per u bâl
Zir-i bâl itdi dehri beyze mişâl

1535. Çin u mâçin ile hıttâ u हुten
Toldı 'adl ile gitdi zülm-i fiten

Cümle asude hâl idi 'âlem
Cây-ı rahâtda halk olup bi-ğam

Şad bezâr efser neyler ol pedere
Kodı tahtın amn gibi püsere

Ebr-i rahîmet nisâr ol şadefe
Virdi fer böyle efser şerefe

Hâk olursa dıraht köhneye ne ğam
Ola dayim nihâl-i nev hurrem

1540. Tahta geçtikde şah-ı nik-endiş
Vakıf oldı bu hâlete derviş

M 54a. Şah oldukda ol 'ata-yı pişe
Müjdegâmı irişdi dervişe

Çünkü peyğam-ı yâr-ı cân geldi
Güyyâ mürde cisme cân geldi

Eyledi 'azm şedde-i şâha
'Arz-ı hâl eylemege dergâha

1536(b) Cay :-M

1537(b) püsere : pedere M

1540(b) hâlete : hâlet M

1541(b) Müjdegam : Müjgâni M

Didi ey mäh-ı burc-ı hüsn ü bahā
Eylemişdi benümle ‘ahde vefā

SÖ 121a. Kaşr-ı şāha ırakdan itdi nazar
1545. Didi ey mihr u mähla hemser

Kāşki zerreveş ğubār olsam
Başdan ayāğa haksār olsam

Ta varup eşigine rindāne
Yüz süreydim o pāk-ı dāmāne

İrse destim o damen-i pāka
Kadr ile başum ire eflāka

İrse hāküm kapuña niteki gāh
Kör olā cümle dide-i bed-h^vah

1550. Her ne cevri irse dil yarasından
Yeg durur ol baña lutf-ı düşmenden

Seng-i ğam irse baña dilberden
Yeg durur ol baña efser-i zerden

Yār için şaklarım bu canı ben
Yārsız neyleyem cihānı ben

Yārdan kim iderse cānı dirīĝ
Cānına tır ire başına tīĝ

Lik vehmüm bu kavlı-i düşmenden
Ola şāh-ı cihānum ‘ahd-şiken

1544(a) ey : ol M , ü : -SÖ

1544(b) ‘ahde : ‘and-i M

1499(a) gāh : seĝāh M

1551 : -SÖ

1552(b) neyleyem : neyleyem SÖ

1555. Eyleyip şad bezâr hîle rakib
Baña hırman-ı yar ola naşib

M 54b. Böyle diyup gedâyı ehl-i niyâz
‘Arz iderdi hezâr süz u güdâz

Hayret ile gedâ-yı bî-çâre
İrdi ol dem harim-i dildâra

Anda seyr itdi bir nice bevvâb
Altun üsküfli mihr-i ‘âlem-tâb

SÖ 121b. Gördi çün hâciyân-ı dergâhı
Anda ‘arz itdi hatem-i şâhı

1560. Deşt-i ğamda gedâya şâh-ı cibân
Eylemiş idi ‘ahd idüp ihsân

Hatemi virdi birine derhâl
Didi kim şâha ey huceste-hışâl

Bir gedâ geldi hıdmete ey şâh
Kılmak ister kapunda şey'lillâh

Var imiş mâbeynde ‘ahd-i kadîm
N'ola ‘ahdine çursa şâh-ı kerîm

N'ola ey şâh ol fîrümâye
İrse sāyeñde kadr-i ‘alâya

1565. Hatemi aldı çünki mahrem-i şâh
İtdi şâhı bu kışşadan âġâh

1557(b) harim : harir M
1561((a) derhal : hal M
1561(b) kim : idi M
1563(b) kerim : kadim M

Nazar idince şah hâtemine
Didi nâzeñlik ile mahremine

Yüri var eyle gözle rāh-ı edeb
Hâtemi kim götürdi ise taleb

Gördi hâcib çü himmet-i şahı
Didi dervîşe da'vet-i şahı

Çün kadem başdı kaşr-ı şāha gedā
Cām tenden rakībūñ oldu cüdā

1570. Gördi bir şahn-ı dil-küşā ferruḥ
Taḡlar her tarafda kavş-ı kuzah

M 55a. Kaşr-ı cennet-mişāl nice kuşūr
Hur u ḡilmān ile maḡam-ı huḡūr

SÖ 122a. Nīl-gün taḡ-ı küñbed-i devvar
Māh-ı nev anda raḡne-i dīvār

Kubbesi çarḡveş mu'allādur
Gün gibi cāmı pür mücellādur

Hāle mānend anda her revzen
Seyre açmışdı dide-i rüşen

1575. Taḡt-ı zerrīne şah-ı devletle
Geçüp oturmuş idi 'izzetle

Husrevāne bāşında zer efser
Kuşanūr beline keyāni kemer

Kaddi m̄anend-i naḥl-i nevr̄uzi
Ser be ser hep kab̄ası fir̄uzi

B̄aşı üstünde çetr-i sult̄ani
Çerḫ-i atlas gibi zer efs̄anı

M̄ah-rular ṭurur iki ḫ̄acib
Ḥıdmet-i ṣ̄aha her biri r̄aḡib

1580. Her biri bir reȳan-ı zib̄a ḫ̄ihr
Altun üsküfli afitab-ı sipihr

Elde ṭutardı ṭiḡ-ı zerk̄arı
Ṣ̄ah-ı dehr̄iñ olup silahḫ̄arı

Ṣ̄ah-ı düşmen-güz̄ar u dost-nev̄az
Oldı oldem ged̄aya ʿizzet u n̄az

Söze aḡaz kıldı ḫ̄ande küñan
Didi ey ʿaşḫ ile fer̄id-i cihan

Ḡam-ı hicr̄anla nedir ḫ̄al̄iñ
Devr elinden ne oldı aḫv̄al̄iñ

1585. Ḥ̄ar-ı ḡam p̄aȳiñ itdi mi ifḡar
SÖ 122b. Bülbül̄as̄a ider misin dil-i z̄ar

M 55b. ʿAḫl u fikriñ ḡam ile ṣ̄eyd̄a mı
ʿĀṣıḫ-ı z̄ar u n̄a-ṣ̄ek̄ib̄a mı

Ḥalkḫ̄dan daḫi vahṣ̄et̄iñ var mı
V̄adi-i ḡamda ḫ̄ayret̄iñ var mı

1581(b) olup : -M
1582(b) oldu : itdi SÖ
1585(b) dil-i : diye M
1586(b) u : -M

Ġam-ı hicran ile nedir halün
Devr elinden ne oldu abvālün

Nāz u işveyle şāh-ı nükte güzār
İtdi hāl-i gedāyı istifsār

1590. Hayret ile gedā-yı dil-dāde
Baş koyup pāy-ı taht-ı şehzāde

Didi ey server-i mülük-i Acem
Hāk-ı rāhuñ hezār efser-i Cem

Evc-i izzetde serbülend olasın
Şāhlar içre ercümend olasın

Taht-ı devletde ber karar olasın
Raht u baht ile kām-kār olasın

Haşmetiñ dāima ziyāde ola
Der-i devlet saña küşāde ola

1595. Yüz sürelden işigüñe ben hāk
Oldı gün gibi menzilüm eflāk

Ben ne hākem ki ey melek-manzar
Ki olam āfitab ile hemser

Pertev-i luţfuñ ile mihr-mişāl
Oldı yirüm ulüvv-i cāh u celāl

SÖ 123a. Ben o bīmār idüm belā ile zār
Hār hār-ı ğam ile sine-fiġār

1588 : --M

1589(a) u : -M

1591(b) rāhuñ : rehuñ SÖ , Cem : ğam M

1597(b) yirüm : bir dem M

Çeküben hasret u girân cām
Menzil-i tengnāyı hayrām

1600. Tā ki irdi ṭabīb 'İsi-dem
Dil-i bīmāre eyledi merbem

Hāk-i rāhuñ ki kuḥl-i 'izzetdür
Başuma efser-i sa'adetdür

M 56a. Yedi iklīme olmadan sultān
Yegdür olam kapuñda bir derbān

Bir kez itmek şehā yüzüñe nazar
İki 'ālem sa'adetine deger

İşigün'den fakīri eyleme red
Tā ki yaqsun hasūdı nār-ı hased

1605. Ber-murād eyledüñ beni ey şāh
Vire dāim murādımı Allāh

Nice gün şāh-ı dehrle derviş
Eyler idi bu resme 'işret u 'ayş

Zevk idüp gāh kaşr-ı zibāda
Geşt idüp gāh deşt u şahrāda

Tiğ-i hayretle lik cān-ı rakīb
Olmuş idi dem-i helāka qarīb

Nār-ı gamla hasūd yānmış idi
Dud-ı hasretlere boyanmış idi

1599(a) u :-SÖ
1600(b) bīmāre : bīmār M
1602(b) bir : ben SÖ
1604(b) hasūd rakīb SÖ
1608(b) idi : idüm M

1610. Lik gerdūn ki ber-ķarār degül
Hālet-i zevķi pāyidār degül

SÖ 123b. Daima bu sipihr-i cev̄r-āyin
Eyler erbāb-ı ʿaşka h̄ile vü k̄in

Her kimi k̄ılsa lah̄za-i h̄andān
ʿAķabince ider anı giryān

Her ki vaşl-ı nigārla ola şād
Dağ urur āna zah̄m-ı hier ziyād

Böyledür böyle h̄ali devrānuñ
Luţfi ķahrına degmeye ānuñ

1615. Reh-rev-i rāvi-i suh̄anārā
Bir ʿaceb kışsa eylemiş peydā

Şāh ile hem ʿ-ınān iken derviş
Hem-dem u hem-zebān iken derviş

M 56b. Bir nice dād h̄yah irdi revān
Yārālardan açup o demde dehān

Didiler şāhā ey feridun-fer
İrdi serh̄adde bir ʿaceb leşker

Nice leşker ki leşker-i dūşmen
Bāşdan ayāğa cevşen-i āhen

1610(a) ki :-M

1610(b) zevki : zevk SÖ

1615(a) Reh-rev-i rāvi-i : Rāvi-i reh-rev-i M

1615(b) eylemiş : eyledi SÖ

1618(a) şāhā : şāh M

1618(b) serh̄adde : bir h̄adde

1620. Çāre itmezse ŧāh-ı ferruḥ-fal
Eylar a' dā ra'iyeti pā-māl

Oldı bu kıŧŧaya rakīb āgāh
İrdi ŧehzāde didi kim ey ŧāh

Olur erbāb-ı 'ākla bu m'alūm
Nazar-ı nā-kesān olupdur ŧūm

Ehl-i nekbet ki her geh ūlfet ider
Nekebātı aña sirāyet ider

SÖ 124a. Maḥrem olmasa ḥıdmete bu gedā
Gelmez idi bize bu resme belā

1625. Sifle-perverle yār olma ŧehā
Hem-dem-i ḥārzār olma ŧehā

Böyle diyüp rakīb-i ziŧt-liķā
ŧāhdan eyledi gedāyı cüdü

ŧāh-ı kiŧver-küŧā yı ma'reke-gir
Vüzerāy ile eyledi tedbīr

Cem' idüp leŧkerini itmege ceng
Katl-i a'dāya eyledi aheng

Berķveŧ bir gemiye oldı suvār
Nīzesin aldı ejdehā girdār

1630. ŧaf çeküben kaṭār dilberler
Hind u Sind iline dilāverler

1620(a) ŧāh-ı : ŧeh-i M

1623(b) Nekebātı : Nekebāt M

1625(a) yār : yāre M

1626(a) ziŧt : bed SÖ

1629(b) : Nize elde ala ejderhā girdār M

Tiğ-zen her biri çü ğamze-i yâr
Şaf-şiken nâmdâr u kâr-güzâr

M 57a. Cümle cūbuñ suvâr-ı çevgan-bâz
Cümle nîze güzâr-ı tîr-endâz

Çeşm-i dilber-misâl hep hûn-nîz
Terk-i hûni kamûsı şûr-engîz

Tîr-keş her biri bizibr gibi
Kimi derende idi bebr gibi

1635. Geydi her merd âhenin miğfer
Zeyn idiüp anuñ üstüne yükler

Şâh-ı kişver-küşâ Ferîdün-fer
İrdi a`dâya `arz idiüp leşker

Mâh-peyker `alemleri yürüdi
Âlbayrak şafağ yüzün bürüdi

SÖ 124b. Ağız açup livâ-yı ejder-ser
Âh-ı `âşık-mişâl saçdı şerer

Şaf çeküben pilân-ı âhen ten
Yürüdi şanki kulle-i âhen

1640. Tîr u tiğ oldu her taraf peydâ
Fitne-i rüstehiz irup gūyâ

1631(b) u -M

1632 :-SÖ

1633(a) mişâl : mişâli SÖ

1633(b) şûr : sûr M

1635(a) merd : mürde M

1638(b) mişâl : mişâli SÖ

1639(a) pilân : liva SÖ

Senc urup el ele idüp efsüs
Sinesin döger idi müşt ile kūs

Tīg-i ser-tiz ile dil-averler
Oldı her biri ejderhā-yı dü-ser

Dem-i a'dāyıla olup hun-bār
Oldı şemşir-i merg pür-zerkār

Zār idüp tūr bulaşup kana
Merg peygāmın eyledüp cāna

1645. Kulle-i küh idi ser-i a'dā
Gerdanuñ üzre ebr idi gūyā

Düş-ı a'dada her Sinan-ı 'azim
Ser-i Tūr üzre şan 'asā-yı Kelīm

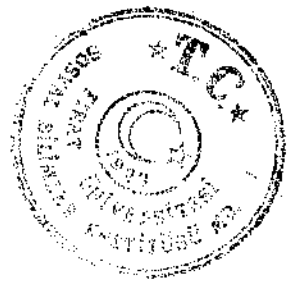
M 57b. Oldı pür-müy-ı kelle-i a'dā
Deşt-i rezm içre çār-şeb āsā

Mār-ı Dahhāk gibi tūre müdām
Rüz-i heycāda oldı mağz-āşām

Hāne-i derd idi dil-i düşmen
N'ola tūr açsa yer yerin revzen

1650. Merg-i cān kaşrına revān oldı
Nizeler aña nerdbān oldı

1641(a) idüp : ider SÖ
1643(b) zerkār : jengār SÖ
1644(a) idüp : ider SÖ
1647(b) çār : hār M
1648(a) tūre : mize SÖ
1648(b) rüz-i : rüze
1649(a) derd : der M

SÖ 125a. Murğ-ı rûh olmağa sipihre revân
Bâl u per oldı tîrle peykân

Zahm-ı pür hûnla ser-i a'dâ
Şakğ olunmuş enâr idi güyâ

Tîr urup na'râlar öter güm güm
Sür urulup düşerdi şan encüm

Döndi gerdün baır-ı pür-hûna
Kanlu yaşlar habâb-ı gül-gûna

1655. Şanma reng-i şafakdur irse seher
Kalmış ol kandan anda daği eser

Câme-i cismi kılmağa şad-çâk
Oldı mikrâş tîğ-ı ateşnâk

Şâh iderken 'aduyla peykâr
İrdi anda gedâ-yı vâle vü zâr

Götürüb el gedâ didi ya Râb
Fırşat-ı şâhı Hâk'dan itdi taleb

Menziline irişdi tîr-i du'â
Fırşatı şâha virdi 'avn-ı hüdâ

1660. Şandı ol dem 'adūyı baht-ı siyâh
Târ mâr oldı mâl u mülk ü sipâh

Ṭurfe hâl oldı çün olunca berd
Tutmuş iken fezâ-yı 'âlemi gerd

1656 :-SÖ

1659 :-SÖ

1660(a) 'adūyı : gedâyı SÖ

M 58a. Ol arada rakıp oldı helāk
Ger helāk oldı ise rakıp çı bāk

Küştēniydi rakīb-i bed-girdār
Küştēni ger helāk olursa ne var

Gördi bu hālī çün şeh-i devrān
Oldı gül gibi hürrem-i hāndān

1665. Şāh ger şādmān olursa n'ola
Bir dem içinde oldı iki ğazā

SÖ 125b. Çünki bu resme oldı güft u şinev
Gūş it yine bir fesāne-i nev

Ol gice māhtāb-ı dehr-efrūz
Oldı şahn-ı felekde meş'ale-sūz

Şāh-ı gerdūn itmege hūvābı
Şaldı gerdūna na't-ı şehābı

Ol gice hūvāb gördi dide-i şāh
Gördi bir merd-i 'ārifi nāgāh

1670. Geymiş ol pīr-i merd dānāyī
Hızrāsā libās-ı hađrāyī

Başda destān sebz u rişī sefīd
Gūyiyā āfitāb-ı subh-ı ümīd

Gördi çün şāhı ol şeker-pāsuh
Geldi luftiyle didi ey gülrūh

1666(a) bu resme oldı : oldı bu resme SÖ
1669(a) gördi : içinde SÖ

Ol gedānuñ du'āsı ile şehā
Oldı mağlūb 'asker-i a'dā

Derd-i ğamdan anı ħalās eyle
Meclisiñde nedim-i ħāş eyle

1675. Nazar-ı luḡfuña ḡarīn olsun
Zāt-ı pākūnle hem-nişīn olsun

Eylegil her umuruñ hem-ḡāl
Hem-dem u hem-zebān her meh u sāl

M 58b. Zatiña lāyık ey nigu-fer cām
Aña lāyık durur ri'āyet-i tām

Şāh ḡvābımdan olıcaḡ bīdār
Dīde-i baḡt-ı 'āşıkān girdār

SÖ 126a. İtdi ol dem gedāyı mahrem-i ħāş
Bend ü ğamdan idüp o demde ħalās

1680. Her ki çekdi firāḡ-ı cānāmı
Buldı şon demde rāḡat-ı cāmı

Şeb-i hicrāmı çekmese 'āşık
Rūz-i vaşla ḡaçan olur lāyık

Kim ki bu yolda itdi bezl-i vücūd
Aña el virdi şāhid-i meşhūd

Çekmeseydi belā-yı zindāmı
Yūsuf olmazdı Mısr sultāmı

1675(a) lutfuña : lutf ile SÖ

1679(b) Bend ü : Bend-i SÖ

1680(b) demde :-M

1682(a) bu yolda itdi : itdi bu yolda SÖ

1682(b) meşhūd : maksūd M

Kar-ı hicrām çekmese bülbül
Girmez idi eline dāmen-i gül

1685. Rāst rev olmasa bu yolda gedā
Kām-ı dil hāşıl olmaz idi aña

Rāstlık 'aşka lāzım olmuşdur
Dil murādın anūñla bulmuşdur

Rāst rev ol reh-i talebde dilā
Tā ki matlūb el virince saña

Tir-i geç olsa olmayup ger rāst
Menzilin almaz idi bī-kem u kāst

Olma geç-bin nitekim ahvel
Oldı geçlik gönül gözinde sebel

1690. Rāst rev olsa çarḥ-ı geç-reftār
İrmez idi fenāya ahir kār

M 59a. Rāst olgıl yūri Elif gibi tā
Menziliñ ola cümleden a'la

SÖ 126b. Rāstlık sözlerini anma dilā
Söyle ahir ne oldı hāl-i gedā

Cism u cān gibi şāh ile dervīş
İtdiler birbiriyle 'işret u 'iyy

Şāh-ı dehr eyledikce şive vü nāz
Cān u dilden gedā iderdi niyāz

1687(b) matlūb : maksūd SÖ

1688(b) Menzilin almaz idi : Elimiz menzilini M

1694(a) eyledikçe : itdügince SÖ

SÖ 127a. Lillāh'ül ḥamd bu ḥüceste-kelām
Oldı mäh dü hefte gibi temām

Pertevinden iriṣḍi dehre ziyā
Oldı engüşt-nümā hilālāsā

Gün gibi dehre şöhreti tıldı
Meclis-ārāy-ı ḥās u 'ām oldı

Oldı nazmum bülend-āvāze
Eyledi cān-ı 'ālemi tāze

1710. Benzer ol bikre bu risāle-i hūb
Ola miskin hicāb ile mahcūb

Ḥacle-i gaybdan 'arūs-miṣāl
İtdi dāmād 'akla 'arż-ı cemāl

Çihresinden alup niķābım ben
Çāk itdüm anuñ hicābım ben

Şahidi dehr iken bu beyne'n-nās
Āna lāyıkımdür ki köhne pelās

Cāme-i köhnedden olup 'arī
Geydi bir ḥoş kabā-yı zerkārī

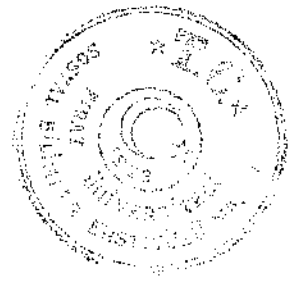
1715. Gül gibi geydi Rūmiyāne kabā
Oldı bir dilber-i cihanāra

Her Elif aña ḳadd-i bālādur
Cā-be-cā nokta ḥāl-i zibādur

1707(a) dehre : dehr u M

1711 :-SÖ

1713(b) lāyıkımdür : lāyıkımydı SÖ ,pelās : libas SÖ

Ray-i miskīn ūkt-i ebrūsı
 Halka-i cīm iki giysūsı

Hāleni ‘ayn-ı dilbere benzer
 Aña kühl-i ūhūd ehl-i baūar

M 60a. Lāmlar zūlf-i yār emūālī
 SÖ 127b. Halka-i nūn ūavk-ı ħalħālī

1720. Lafz-ı pāk arasında tāze ħayāl
 Oldı gūya miyān-ı yār misāl

‘Arz-ı ħüsn eyleyüp bu ūāhid-i gayb
 Hıdmet-i ūāha iricek lā-reyb

Rūz u ūeb rāz-dār-ı mahrem olam
 Yār-ı nāzūk misālī hem-dem olam

Seyr olıcak bu gülūen-i bī-ħār
 Bāğbanımı yād ide her bār

Teng diller iderse aña nazār
 Gönlin aċar niteki bād-ı seħer

1725. Ğonce lebler kōmaya elden anı
 Gül gibi derc idüp bağladan anı

ūīt-i nazmum iriūdi āfāka
 Na‘ralar ūaldı cān-ı ‘uūūaka

Oldı nazmum sevādı ūan zulümāt
 Anda rengin sōzümüdür āb-ı ħayāt

1719(b) nūn : nev M
 1721(a) eyleyüp : eyleyüben M
 1722(a,b) olam : ola SÖ
 1724(b) ki : -M , aċar : aċa M
 1725(b) bağladan : bağlada M

Teşne diller ki nüş ide am
Hızrveş tâze-ter ola cām

Gerçi yok halka-i zarr ile nef'im
Oldı her beyti zāde-i tab'ım

1730. Her sözüm ehl-i derd hālidür
Dilde her 'āşikuñ meḳālidür

Canla raġbet eyleyüp zürefā
Encümenlerde naḳl-i meclis ola

Dilrubālar nazār idüp gāhi
Hāl idiline kışşa-i şāhi

'Āşık-ı zār olan iderse nazār
Hāl-i deriş aña numune yeter

M 60b. Seyr olıncaḳ bu gülsitān-ı güzin
1734. Tab'-ı pāküme ideler taḫsīn

Ketebetü'l -faḳr Derviş Muslī bende-i Şeyḫ İbrāhim-i Gülşeni
raḫmetül'aleyh. 992

1728 : -SÖ
1730(b) Dilde : Olda M
1732 : -SÖ
1733 : -SÖ
1734 : -SÖ

شآه و كرامى رهمى

اوقش جیل نامه و اعمال	کی معصوم و خوش حال
بر براتی خط انامید	خانم انبیا نشانی اید
یا الهی عنایت ابریک	انگیله ابدایت ابریک
ای که هم در جسمی عشا	صاخ و لا بزال و لا یبسا
باغش کن مکان جانش	سوجد کاخ عدل و خور و نصیر
سکه لابن نشا و جز اولر	مرکه اناکه که صبر و عز
رحتک فی عهد اکیمن بی عهد	هدای واجب الوجود مد
بنم ایشم خط و ذلی و کناه	سنگ ایشم عمارت کز
سکه حنا جدر قواشیا	سن غنی سن سکه سن
کیمه ابر سه عنایت نظری	عین کله حصان کبری
ترکه تاج زر عطا ابر	لا آیه آن بر قبا ابر
کلسنان انجیره او قیدر ترنا	عین علف اینه بهار سن
پادشاه در که خدمتده بیلر	بیک جانک او اونیسم کز

60

70

بوی لطیف ابر سکه رحنا	عند بی ابر اکاشیدا
سنگک لغن ابلیوب چینا	دستی فنجی ابر بکین
خبر سیده اولد راب درن	باسمن غنیه سیده چینا
بیک ولی اولد بلیکل کویا	پلیرن سندی خدا
زانت بکی زبیلر مسر چکی	بوزده حاجت عفتول اورکی
قال در حشند و جونا س	نوختم بده خردوشناس
سن بلور سن یین سنی ارب	سنی نرم بید سکه کوب
نول انسم جا عانیو کس	علب ابروب رو بلیو کس
نچ آتشی برست و باره برست	عزکی کیمی جباره برست
دلوب انصافی جویشت و سپاه	شکل اولیت کینت سبار
حاجت سوب بیده اولد ییشنی	کلیش غنیه ابر زده سنی
ابلیوب یعنی خدمت کرس	قدی خود خلیب کیمی دونا
صبر و لب برقی تین کاکا	نور کس کاسنی جون کاه
بولور اکر ابروب غایت نامه	شکر کن مرغ جانی زده صما
بن کبر در دستد نانا سنه	حاشی سینه کیمی جسر نم

70

70

ما سوادن بنی مبره ایت	عاصرم باطنلر کیمان بیت
حکم ایدوب نیم شمشیر بعضی	راست کوسنره نظر لغنی
جام شمشیر کیم ایت بنی مرست	اولین شوقک ابرست لست
فیض اقدمان ابر شوب فیض ایت	اولد تک مام و رود زبان
کلب و مسرده الف کیمی تا	ایل یارب بجزه و یکسنا
فیض اقدمان ابر در منظر	تک اذنه این خیال نظر
بک بر کور مبه دل فنجو	اوقش قدیمی شب پروار
دیر و ان رفیع ابروب بکلی کیم	اولین شوقک ایل بر شایه
سیر اید مرغ مستم کسناخ	روضه حکلک شایه شایه
آب رو و پرو ضو ایل بوزده	تک ایل صفا و بروب سوزده
مرکه آب و ضو ایل بوز بور	جشره خور سکه اولد بوز
قابی نقی ابلیوب دین اقا	اولور اکر جهان جوشنا
مرکه تک نمازده قدنی دال	اول انکشت نمانه که بول
چشم انجیم کیمی اولد نایم	کجه لرجه دک اولام قایم
بک بر ناسر ادمه صم	نا امید ایلر که نظر کیم

80

70

90

الم اجدم مشال سجاده	خاک سوردم بوزم بن افتاده
دایلم که حکم شاه استدم	نامه عسدری سبانه استدم
اعش بار ایلر کن مسرزه	باقیوب نامه سبانه مسرزه
کسک نبره کسی حی واردر اولد	دوب یارب قضا کچون و چرا
مرز اندک نالزل تقدیر	اولور آخر قضا بیهونی تغییر
مرز کم وار صفا و ذوقی والم	سرنوشته رانزل ایلر قسکم
ایل یارب نیازنی مقبول	اولر هر دم دام نعت سوال
ای ما آسمان عالم دین	وی ششای کیم کیمک نبین
خون راز کاشف ابر سوار	مفتدای می میران کبار
شاه بطحا محمد مسر سبه	عالم کونک اولدر سبیبی
قرش تحت و کاشنی افسر	کلمک بطحا ی اولدر سدر
ذاتی اولد اید محفل نام	اولد سزایدی سپهر سبانا نام
لغنی اولادون عسلا ایشاد	اندی حق نورنی اکر ایشاد
دیدده قدر شیل اندی کنگاه	اولدی اول نور پسر کنگاه

80

70

110

130

135

140

قالب و کسین کنگ نشانیه	سوره نوک ابرو آتیدر
اسبلی کلک شش بجه کی بیم	وصف کبوسه سوره حکم
والضی در اول ابکی خراس	سید قدر کاکل تارس
فانک سر باغ انجری	انجینک او در سر افزای
البدی بجه مرده لراجا	مقدمان خبر و بر و بی
مثنی اندکی کاخ جسر کند	امتینه ایدم دو پو بند
چشمی باز غله کمتله	کمل انبیا دن اکمتله
ذرة الشاج اولیا اوله	سر و ضیل انبیا اوله
درج ادر بسج خاکه بر	صنوا آدم صغیر خایه سیدر
عسل کر تو یا غلا آتانه	نخده و حشش عطفه و آتانی
رخلوی در کل باض طویل	حرفی روضه بهشت دلیل
نقد نیرب ابن ماو حا	ای شمشاه عالم و عتاب
وار بجن حضرت کرده آو آو آو	رحمی نا توان و سینه نکار
حضرت قربتی البدی قریب	بلو که شمشاه علی نصیب
کما لظن کل الی در آتانه	کر چه وار دله و باغ حرمانی

هر بری اولدی خطیر انار	اولدی بر طره حشمن الی
اندر ارواح انبیا اولدی	عکوره بر طره کنگ نما اولدی
اولدی ارواح اولیا پیدا	انجینار و حنه ابر بجه نما
ایروی تعیین نوع انسان	ایر بک نشه شروع حیوان
بولدی صورت بو نوم اول	خلق اولوب انون عالم ان
طوقدی اولدم فسر بر کنگ	فا حشر اولوب غاصد اولک
نوع انسان اولوب کرمها	اولدی پوشش جهان چار کنگ
بر کوشش اولمز ایوی سکین و کنگ	نور پاک کر اولسه فیضان
نور انون اولدی بر طره	بر نشانی اولدی اوله آخسر
لی مع اقد معانک شای	اول سپهر بونک نامی
کاک بائی سپهر فرفر ناچ	چیه کس شمش لیل و سراج
کک لامونی الیوب سیر	اول نشانه فرستنده حالی
طاهر اسمانه اولدی علم	داوی لامکان بصدی قدم
طوقی باغ لامکان اولدر	بلبل مرشش آتشیان اولدر
شب معراج انجند و نور نده	خطی انجند و رخلوی چون با

120

125

7a

160

165

170

چاک اندی باسنی سنبل	دو بک حار الیندن دامن کل
صاکو ختای نزد دست نکار	کور بنور سینه و انچه بر ک چقا
اشبانه صاکو بیضا باغ	کور بنور لاله بجه و ناله باغ
امشش افوشش بر کنگ	احسن حضرت کبکی کر شمش
کوبیا کم درخت مر جاندر	ارغوا نکر که زین بسنا ندر
سینه عاشق اوزره و باغ چقا	صحن خاک اوزره لاله کوب با
صحن باقی عطفه تقسیم	جو بلوا و شیدی جد اول سهم
فاخته سره لوده زمره ساز	بلبل اولوب چنده قوت نواز
مستظن الطیر و قوروی شمش	کل فرشو کلوروی ناله نزار
اولدی آتانه ناله خطیر	طهر سینه ده هر کل احمر
اولدی کوبیا که آوی ایلمش	لال ناز ایل زین او کوب شمش
لین نزاری دیر اندکی کلنگ	بلبل ناز اولوب کلیم اسما
نقشه ناز ایدی انک ارنگ	صحن کلکش اولوب زمره
سیر ایکن زکس ایدی نیر عیون	صحن باغ اولدی نقش بو فلان
کلش اولمشدی رنگ باغ چقا	زین اولوب نور کس صحن کل

قصر دینه جمار کنگ	چار بارک که اهل عشا خاند
اولدی بلر مسند خلافتده	شاه ایکن عالم و لایبده
دوره دوره وان کنگ بنین	هر بری والی و لایب دین
انکر کل شرف اولوب اسام	قصر دین انکر کل اولدی نام
رضی الله رت عظم	اولدی لایب حظه انکر کنگ
کلور	هر کلش و عو کس چار
بلور لور قلدی حشر اولدی	محمد دست قدرت بکر
کلنگ فصرن اندی بکده	حاکم عیاد دیوبن آتانه
سینه لور صلدی نطع سبکی	سر و باغ اولدی بر قندی بالا
بایب باقدی لاله لور حقا	کل کل گشته شاه اولدی
چکر ناز اکر سپاه اولدی	شاه کل طاق نر زلفانی ایوب
سنبل او سنده سایبانی ایوب	غنجی زلفشش ایوبی رنجی
جام زردون چکر شمش	اچدی جلای کس کل لاله
صا جدی او سنده کورن ناله	احسن لاله و غنه اولدی لیل
نور کب بنفشه کر به سنبل	

145

150

155

بر بره جمع ادوب لوب اجاب	سلسل جرد لر چند جام
بر کشنی اختار ادوب بر لب	ابلمش عسزم جانب کلزار
بندنی سینه کجک را بل	کر به چشم مشکبار ابل
انجوب سرو کسی رکتا	ظلیوب غچ کبی کفتا
جانل قصه زلفت انجوب	ما سوادن فرغت انجوب
کر کمی منزلم ادوب تنها	خاف عزتند منتر لم عفا
در خاطر غمبار است ادوبی	حسد نل خاطر شک است ادوبی
عشق طماندن کر بیان گیر	چون کسکی ایلیوب زبیر
بر یکادون لالت دور	بر یکادون غرامت جبران
سفل پرور اولی بو عالم	اهل حال اولدی آره ده بصر
قند بر ابر اول با جامل	کینز خلوص الم نامل
شمع کسک کج غم اول بیان	نار غلزل بان شعوفشان
اهل عرفان محفل کوی فنا	مرفد رسته منافی صد صفا
جاهاک بری صفا انجبال	احمل قدر ک منافی منوال
مور لرد اولدی کسختن لعل	ایلیوب دعوت سلیمان

175

180

185

گر نثار ایلیک در کمون	خاکه ابد لرانی دهنون
ایلیک کر زما نه عرض حسرت	هر گران سر در آنکه صبر
اولدی خالده در اولو نالی	بیضه ماکبا در حو شاب
نظم و نثر ایلیک کر نثار	سکک کو مر اولور سر کرحضا
صدا انی کسر برین کبیر	یک اول بر حجر برین کبیر
قلدی فضل اهل جای طلاح	ما بل اول فساد اول صبح
چون کمال اهل اولدی غزل اول	رونق عسک اولدی منزل اول
فضلدن حاصلک جو نکت اول	جان و دلدن دکلو غبت اول
بر مراد ایلیوب سزای سنج	چکر ابدوم جسامه غنچه و سنج
انفی غم برین برده هساک	صبر دن انجسم کر بزاک
کوروب انجی زمانک طالع	اهل اول باره اولد افسان
کوکول اولوب مهانه غریب	دیده و شش اولد کونش
در سری بر باد غل صر صر	بام چرمی کل ان از غم
انمز بر دم صو کوبن چو سینه پاک	نظر ابدوم انجی کل کسک پاک
سجکا حدن براسی بارانک	خیاب نثار سیدی اقرانک

190

195

200

بر نو جو کبی سحر پاکا	مخت آبادم اندی سحر کما
سخن اظمین صلوات شیار	دبری ای سکن نظر آیار
غنچه و شش نیچو اولد کسک	سیر کلزاره ابد الم آسک
جای الدن دو شمره لاک	پر صفا اولالم بیلا کسک
سبل کلشن اولدی حوسک	نار و نظر چند و جتر کسک
صحن جنبت در جو کونظیف	سکک نیچون اولد کج فرخ
سایر درخت رنکار ک	دو شمره و صحن باغ نظیف
خاک آینه امش ابر بر صفا	انده عکس اندی صورت خرا
ایله قد سبل ایله کل سیران	لامکا ملکن ابدوت در آن
طوطی نظم اولان کرک کوبا	اول بزم بیانده سکر کوبا
شرح ابدوب سوز سینه زانی	بزم عشقک ابر جسر غنی
دو دمان چسغ عشق اولون	ایله کوه خانه بی سوشن
چون خرنیک اولد کونور	نور کسک جهان عرض کهر
من سخا خردن اولیچن بران	موفتد برانده جسر جان
حق نصیب اندی کسک	قطره شعور حو برانست بیون

205

210

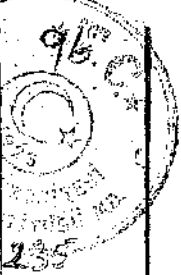
215

صنوع فلک انده لوح سیر	کون کبی لایح انده جیل سیر
سوز لک وارفات رفانی	کوشش ابر بینه نیت کم در با
کوشن امین بول خطره حانی	طبعک اولدی چو کوه برانی
ساحل کاک در لر ایل نثار	دامن دمیری ایست کوشن نثار
سخن اظمین ایلیوب تازه	بو کون کسبده صصال اوازه
باقی جزو کسک سوز سرد	سوز لک نازک ایند بزم سوز
سوز نظم کمال اولان افروز	اول نوبی کسک نوا آروز
ناله کبد بده در حافی	سن کسین عانده جانی نافی
کهنه دی چو کونقصه خسرو	ناله صباک جصافه نوا
عالم سفله ده و فاقو قدر	مهر خلقتده خود صفا بو قدر
خاکساک خرد سانه کوز اولبر	تمنشین کایپور و بار آوار
سوز لک کولسن اول سکادوم	خرطیبت سز اولد کانه غم
غم بر اول طعنه اغیار	چو کوه کونک غنچ در شینار
کوه کوه اول نکر بول کمال	دآمنینه دکر کله ابره نزال
عانه عرض ادوب برضا	چوب خاک کله کوه سز اولد نال

220

225

230

<p>خاک شاهی که اید و کار بعضی او صافی عیان ابرام شاه و کشته مرگش می و الا طرز خاوری شهر خاوری شاه زیر دو چای غصه مستفاد ابو کبیر فطنت و عالی بیت</p>	<p>نیکو که عسکر که او لوی شهو آ کدر اول شاه می پس بیان شاه عالم نواز و دانش ورز اختر حکم استخوان در کعبه اشکی بجای ملاذ عباد مصطفی سیرت و مفضلت</p>	<p>سامری اول علم بر اغیار دکتر باجم که اهل خن بریرم بیر لود و نشینیل بر نادر حق اولور زایی ایل عسکر کل کون کسی عسکر مجتهد شکر خوبن روی خوش علامت کحل آت من الملیح طبع عسکر ض حال در دناک ایل اک مافی القریب عیان خاک قل چسب کل اورد کعبه اشکی سکه سجد کعبه ریز کامل اولان بطور کمال اصلن ایلیغچه بورجه بسط کلام بجر کسی درونی ایلدی خوش کتوره اوز تا چیکه و هر خاص</p>	<p>خدا اول کبیری موسی و کونش است سوز که کبرین بر مرکز دانی در رونق سبدر عمره که شاه دروشن اول چرخ این بلند عتی و آن کون کسی چو که عالی مستدر نوله اول کلاهی حلیه فصیح استانده سیند خاک ایل چون منبرین اولاش دوران یوری بو تحفه ایلت شاه مرکز که در سک قبول شاه حال اعیان بلور حال اعلی چون که اول کعبه دان نیکو نام دل صدف پیش اوردی ایلدی اولدی دل بکسر کعبه نخواست</p>
<p>اب روی سیرت عثمان خسرو و هم چشم کند روز علم مسکه بنزد خاوری سای شاه بن شاه ایلد باغی جند زلفک باجه و زار سبده عکس خاوری سده اقبال سطر اولدیر ننه که قطع جنگ اول که نرسه تیغ ز کار س</p>	<p>وارث تخت کعبه ایران فصلان سبت و فرید و غ قدی شهر شیر و خلعون کی نوله بکعبه قیوس ان سندن سلطنت پایه خطار سبده قاسمی سده و کفن آمال صفه قدری اوز و جرج دیگر النون او سکندر کون کعبه</p>	<p>کون کسی چو که عالی مستدر نوله اول کلاهی حلیه فصیح استانده سیند خاک ایل چون منبرین اولاش دوران یوری بو تحفه ایلت شاه مرکز که در سک قبول شاه حال اعیان بلور حال اعلی چون که اول کعبه دان نیکو نام دل صدف پیش اوردی ایلدی اولدی دل بکسر کعبه نخواست</p>	<p>کون کسی چو که عالی مستدر نوله اول کلاهی حلیه فصیح استانده سیند خاک ایل چون منبرین اولاش دوران یوری بو تحفه ایلت شاه مرکز که در سک قبول شاه حال اعیان بلور حال اعلی چون که اول کعبه دان نیکو نام دل صدف پیش اوردی ایلدی اولدی دل بکسر کعبه نخواست</p>

250

255

260

235

240

245

<p>اشکی سجد بچاه آدم در وز و زخاری لاکون اولسون استمان مندر ان سب چنار انی لطف کل بر مراد ایلر</p>	<p>استانی پناه عالم در ذولعی و ایمان فزون اولسون ای شنه آفتاب عالم تاب در حقی نام آردی یاد ایلر</p>	<p>عقدن سووه در لوط عالم سلطنت پیش ناری قیلا شکل اولدی قیوسی در سب روشن ایلدی ایلر انوری چرخ اولدی او کعبه غایت دار نهره خین کرا اولدی بر سندن اولدی ذات شریفی خلق قد بایر ز فتنه بر اوردیک اک ز زمین جام اولدیرین نیکو سرکش کاسر کعبه کاه رزم و عاده بر ستم در پاره پاره اولدیک چون تیغ سبز ناله فلک نونا خیده خاک کبی در افسر خورشید اولدیر سده و کعبه جهان</p>	<p>عراج داد اولدی اکا محمد کعبه اولور بیکلی فغانی چرخدن بو جبه قدری ایلر اولدیه مشعل آردی سلطنت خرنده اولدی سولر ماه بر سنجی قول بر سندن اولدیر دولت عالم نول شاه فلک باجورده مینار کعب اورد و غنچه کیست دولت برین نیکو سوره جنان سبده کاه بر زم سخا و خاتم در دست قهری صاغر عالم تیغ شفق انک فزل اونا غنچه اک بار اولدی دولت جاوید خاک در کل دید با عیان</p>
<p>خاکدن کونترانی قطره مثال کون کبی رسیده اولدیر شهو اولدیر ناز جملا صاکنک بیر نو خور لعل اولور جبار عالم انجمنده ایز خنجه ایلر ایره چرخ کلاهی مین کعبه شمه بدین عسکره اولدیر خا دا و در دهره ایلر دعا و ش ظلمت اولوب فلک سکندر دل اعدا ک اولدیر ان کعبه</p>	<p>کون کبی سن سپهر و جاده و جلال نظر لطفک اولدیر منظور یا و ایدر کعبه کرانی اصاکنک تر بیت است سوزی اولدیر بایر قدری بلندن ایلر کعبه بیت ایدر سبده ایر مراد آفتاب وقت صفدر هر چی بافتند و عند لب آسا چشمین تیغ خور سزا فتندن صفحه عالم بکسر تیغ کعبه</p>	<p>عقدن سووه در لوط عالم سلطنت پیش ناری قیلا شکل اولدی قیوسی در سب روشن ایلدی ایلر انوری چرخ اولدی او کعبه غایت دار نهره خین کرا اولدی بر سندن اولدی ذات شریفی خلق قد بایر ز فتنه بر اوردیک اک ز زمین جام اولدیرین نیکو سرکش کاسر کعبه کاه رزم و عاده بر ستم در پاره پاره اولدیک چون تیغ سبز ناله فلک نونا خیده خاک کبی در افسر خورشید اولدیر سده و کعبه جهان</p>	<p>عراج داد اولدی اکا محمد کعبه اولور بیکلی فغانی چرخدن بو جبه قدری ایلر اولدیه مشعل آردی سلطنت خرنده اولدی سولر ماه بر سنجی قول بر سندن اولدیر دولت عالم نول شاه فلک باجورده مینار کعب اورد و غنچه کیست دولت برین نیکو سوره جنان سبده کاه بر زم سخا و خاتم در دست قهری صاغر عالم تیغ شفق انک فزل اونا غنچه اک بار اولدی دولت جاوید خاک در کل دید با عیان</p>

260

265

265

270

275

180
480

عاشق با شبنمی سستی دور	مشتوب است خدی که کرد آن
اولت شکی و جوی طردی	که گورن خانه سایدی
معتق با شبنمی کی بر بار	ایلدی قمر شمشاد نظار
عاشق شکی طردی طردی	متراندن طلع ایوب
عصی اینو شمس مکن رنگ	ایدی مرغ دلیت علی رنگ
کوردی دل غامد کسبی بی ایجا	لیس فی الدار غیر ناد یار
قصر باغی قسب کاه	آستان بی محمد کجا اندی
اشکی با راه لیدی طانی چیک	ایرا ایدی بو توف دو آهنگ
ای بی کوی غمده آهده صان	بی رسن محبت ایجا صان
هلاک شمس ویرم اولدی طردی	صانع عشق بچسده اولمشم
تخلین اولوری طردی شکی	نعلی وار قشده نه دلدار
غیبه و شش خاک اولدی کربان	عاریخته طردی و آمانم
کوشش ایوب نالشی زانارک	معتق دکدی بلبس زارک
کوردی سیدون حال چایا سنی	جانک جسم اولدی زور
دو دم اول شمس بزم غمده صان	دلنی او و یفر و خ خندان

485

490

470

475

190

عاشق با شبنمی سستی دور	عاشق با شبنمی سستی دور
اولت شکی و جوی طردی	عاشق با شبنمی سستی دور
معتق با شبنمی کی بر بار	عاشق با شبنمی سستی دور
عاشق شکی طردی طردی	عاشق با شبنمی سستی دور
عصی اینو شمس مکن رنگ	عاشق با شبنمی سستی دور
کوردی دل غامد کسبی بی ایجا	عاشق با شبنمی سستی دور
قصر باغی قسب کاه	عاشق با شبنمی سستی دور
اشکی با راه لیدی طانی چیک	عاشق با شبنمی سستی دور
ای بی کوی غمده آهده صان	عاشق با شبنمی سستی دور
هلاک شمس ویرم اولدی طردی	عاشق با شبنمی سستی دور
تخلین اولوری طردی شکی	عاشق با شبنمی سستی دور
غیبه و شش خاک اولدی کربان	عاشق با شبنمی سستی دور
کوشش ایوب نالشی زانارک	عاشق با شبنمی سستی دور
کوردی سیدون حال چایا سنی	عاشق با شبنمی سستی دور
دو دم اول شمس بزم غمده صان	عاشق با شبنمی سستی دور

510

515

520

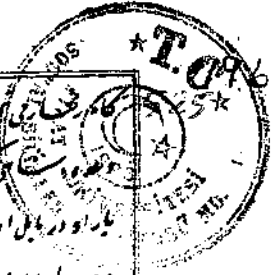
186

عاشق با شبنمی سستی دور	عاشق با شبنمی سستی دور
اولت شکی و جوی طردی	عاشق با شبنمی سستی دور
معتق با شبنمی کی بر بار	عاشق با شبنمی سستی دور
عاشق شکی طردی طردی	عاشق با شبنمی سستی دور
عصی اینو شمس مکن رنگ	عاشق با شبنمی سستی دور
کوردی دل غامد کسبی بی ایجا	عاشق با شبنمی سستی دور
قصر باغی قسب کاه	عاشق با شبنمی سستی دور
اشکی با راه لیدی طانی چیک	عاشق با شبنمی سستی دور
ای بی کوی غمده آهده صان	عاشق با شبنمی سستی دور
هلاک شمس ویرم اولدی طردی	عاشق با شبنمی سستی دور
تخلین اولوری طردی شکی	عاشق با شبنمی سستی دور
غیبه و شش خاک اولدی کربان	عاشق با شبنمی سستی دور
کوشش ایوب نالشی زانارک	عاشق با شبنمی سستی دور
کوردی سیدون حال چایا سنی	عاشق با شبنمی سستی دور
دو دم اول شمس بزم غمده صان	عاشق با شبنمی سستی دور

495

500

505

540

کلهگی بار کسبه رکبن سوسه	زراغ و شس منگ منر نام بوی
کی طوطی سبب شکر فشا	کسی یک کسی خوش رفتار
پرینقش ناک شکل بلک	چرخ کردون کی کسی دورنگ
باد صبیلا نینت که کل تر	کی آوج هواده نقش آتر
باد و شس جرج تاب و جرج نای	سیر ایدر کس سیر کله و کنان
لال اولمشدی اشبا زرس	چرخ کردون مثالی ناز زرس
ماه و آبغنده نوز نخلخان	صور تا بروی نرشته مثالی
آسمان اوزره فسته که پرونا	هر بر یک مثالی حلقین
الانای الدی البیوب آواز	شاه اولورم اولوب کوز باز
بطلش نی بلینت نهج کمر	خوشی خد مت ایدر کشا کمر
واقف الدی بو حال نینت دروش	چون عدا الدی شاه یک نیش
اندی درویش نایگیب است	الودی شاه نرزه اچا سیه
ساید و شس نده نظوی آفت ده	نظر ایدوب اسرو آراد
خاک اندی بوز برینا در کاسه	جان و دلدن دعا بدینشاه
مرغ جانم سکا کوز نام	ایدی ای اوج حسه در نای

545

550

قلبک آینه حسن بخت است	کام خوشی ای شایسته
اضطراب که اولور سکین	کوش ایدر نغمه
جان رفعت ایدر طالبه	یار اولور باقی اول طالبه
رحم ایدر کورس جان نوا	مصر بان اولر عاشق نزاره
دین بودر نازده و دروست	اختیار البیوب کمان برتوست

سینه شاه کندی شکر پرو	بر کس که ماه بر انوار
استبان سپهری اندی نوز	مرغ زریق بدن صلح بر
قبه حافی چرخ نینت که ماه	کلدی بام کوز نرسته شاه
انده خیل کوز نر ایدر تک	سنتی اعلانا که حافی فلک
ارزن اولمشس که کوز سپهر	قوج ابدی کاسه سپهر
کهلکشان بک کسند در	طار حافی اولور کسده نوار
صاید صامشدی صایلیک	باشسی اوزره عماره لراک
یا فدی پروانه کچی نایلیر	شمع رخساره کوز نر لر
نقش اولمشس نکه بو قیون	هر بری بر کوز نر سوزون

530

535

570

خلق اکه دیدی افتاب پرست	شاه اولدی شورش نرسته
دلبرک مفضاسی شیوه ناز	ای عشق منغانی خاک نیاز
کار معشوق عسند و ناز اولور	باز منگ بختی نیاز اولور
دشمنی نیتکم حسن خانک	کلدر عشق عاشق جاک
جام صافنده بی اولور بی نهان	دلده عشق عشقی عیبی اول عیان
آشکاره ایدر انی فصل بار	کلی نیان ایدر اکر چسک خار
روز ننده اولور دخانی جان	اشش ناز در اکر در نهان

اک آنگ اردی برب اولور	عالم بختده بر جیب اولور
در لر انک بر ابرده رقیب	اهل و قلوبم کوز دیر جیب
روزک له دینجه نیتکم کیش ناک	ارمی حلقده باری انقیار
عافی بر کسج اولسیه ماسه	وادی بر کل که اولسیه خاری
کر جهانده بلا ستر اولور بال	خوشش دینشدر بوسوزی اهل نال

575

580

555

560

565

هر سواده اولور سیر ایدر بچاره	مرغ دل اولمشدی اولور
رشته محنت ایلوقدا اکر	دوشدی دم بلاه صید اولور
مولرم باله پز اولر ایست	کاسه کسکی اول کوز اولر ایدر
دور ایدر دم فلک بیه کوز	نصرتک اطرافن ای بری خیار
حالی کوردی دو کوی اشک ایدر	نوا چشم کوز نر اولر سینه
رنک پای اولور کس کوز کوی	نوا گلگون اولور چشم بری
اشک باجینی ایلدی گلگون	حالی کوردی اولدی دده کسج نال
شاهلر ایدر حسن ناز	نوا ای شش نینت عیث و ناز
دایم خیره اشک خوش نبال	کوشده با بدن نیتکه کمال
کون کبک ایلشدی بام مقدر	اول بو حال اوزره شاه کی اختر
آسمان اوزره نیتکم بر نوا	دیر صامشدی زخمی بر نوا
ایلر ایدی که انظر سوره بام	صیگه کون اولور عالم شام
سوز در دلی اولور سکین	شاهی سیر البیوب کوز اسکین
سوزن ایلشدی کوز شایه نصرت	ماه کوی کس شاه ناز و چهر
دیر باره لر لاطاسه اکر	خیره بر نخله انخر ابدی نظر

وار ایدی بر رقیب نیرو نظر شکم ابراه از مقارن آه ابروشش نیرو ایدی دیوار دیو و کسیرت ابرو درم خور شکل رخ باره کند وزی عالی هر سوزی فدی کسی نامور میر بازار ایدی و شیمی شمس شکل کز دهم کبیری انگشتی شاه میل اندو کن خور ویش کوی شاه انجیره و آله و شیل صبح کبسی بولنده صا و قدر سبب سینه شوق کار انشس عشق بار ایل او که عالی وار غم بحر عالم انجیره و آله قدر کوی شمدن کسله و فلعا	چو بله در آوی سخن بر گاه گاهی اولور وی حرم شاه خنده انشس دکلی رضای زشت روی ایدی آوی آزار سوزی باره بوزی خوش اخفانی واجب الفت کشتنی لمعون چشم خونباری خاکو شیشه خلقی آزرده و علفه شستی حاصلی دید بیل او بر کشته دو بلر بر کرای بی سهر و پا ماه و شش کون بوزینه عاشق جان تیغ عشق کار انشس دور ایلندن فکله ز غمی وار باغش بر فضا لکلدن اگر باشنی قطع ابرو تیغ خفا
---	--

585

590

595

بر کز اید اولورک بو نظر چون بو حاله زینب واقف اولور شده فانی غضب دن ایلد خوش تیر چیرت بگردن اندی کوز دید کی شوقم اگر چه کیم زبان لبک واقف اولور سه حضرت حاصلی آدی اگر اولوب بنجر ویدی انظاره الیوب تعلیم وار شش بر کز ای شبنم مرد نظر شمدن اید بانی دور شاه هرگز که عجب فرین اولور او که عالمه اهل کت در سک خاکیلو طو دور و آمان جمع اولوب انی سکار ایک سک لطفه نین ککی رانسون	خلق عالم کوا اولور اکشر طبع ناسازنه قحالف اولور تمی کبی اندی خوش خوش عاطفان غیرت آتد زینب زینب شندن ایلر وی جانخی عریان ایلر روغنی نیرده نکاه اندی اطفال شمس و جلوه هر روزه ایلدی تفصیر ماه تو کبی جسمی غوغو زرد چشم مقصودن ایلگونلی نور ریشه اسحمان زینب اولور منزلی گوشه عزالت در هر طسره فیه کوه کمران چشمه دهری تک تار ایک انگی گهاری لانا رانسون
--	---

600

605

610

مخچه و شش جسمی تا اول کلک فصله شهر دن ایدو کی هر دن فطیح ایلدی بورا زینب هانی جست و چو الیوب ایلر او سنگ الدی الیوب آزار قنده کندی اول اقباب بست اندی بر نثار کوشه سبب تاوی رو زفر قنده اولدی زینب اکر ابروی خیالی جانانی در دغم اولدی اکا صحبت ور و ولدن ابروی اقباب اختر زینب ابروی کاه و عتاق شکلیک بر چوق ابروی دانا چو کوا اولر شمس عهد عشق کفن یا زینب کوه کن استرا شمس	او قدر ابرو سو کوه ضربت کسل لا و شش الیوب دروین چون تیون تا بولش حاد برین فانی ویر کچون او نامراده زینب لیک طفلان کوی و بازار در ایدی عسر طرفه ایغ و بست چون باحواله واقف اولدی عشق پاک ایدی اگر بار قدیم حاشی اولور فخر و خانی منزل اولدی گوشه جرت باد ایدیک وصال جاناسنه چرخ دون پروره ایدر و عتاق فخر و شش چاک ایدر و کربیا چک انجیمی پسر امین ناخن عم تین اندی خراشش
---	--

615

620

625

ایلمه نوم جانبستان تفصیلی ایلمه مسکن او که جسد ایلد شوش اولور در بیل ابرو سبک انکار کوی و لبر دن ایدر هر دم	ککش اولور وی اگر خاستان اکر زندان اولور جرم چین قالار اگر ایلمه انش اولور دوشدی ذلت مرکز خاک نظر اندی کوا طالع شوم
باغ تنگک اولان شاقوا وار ایدی بر کوه نری شاکی دور ایلدن هزار وید و کک حلقه بنده کی ابل فرست بدن بار کب سبب بر بال و پربت الیوب نظری طبیعی چشمی مونس آدم بر کون اول مدد سما یون	بو کلک شاندن اندی تک اول شندی ایسی اول کلک تذیری کوردی مثلن تک دردی اگر جسد سو عرس وضع هیشن بر کک منظر انی صاوردی اسما پری تیر با ایلنده بر صدم عالم کشت ایدر وی جهانی شمس

630

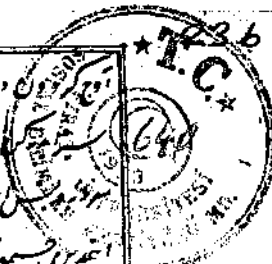
635

مجتب الفاطم ابجدی نصیحه طعن اغیار دن ملکیت ایزد مخت و حسب و فزای شیخ بج و تاب اندی سورتن نام نام حیرت ابجدی چونکه تمام رشته شوقل ایزد حکم رقعه دلان اندی باز بند الیه تا تفسیح جانان اندی برانده نجه منزل طی کون کی مسیبه ابجدی جا نایبی شاه ابجدی رسل حال درویش ابجدی پس اولدی مضوی جبر معلومی عرض دینار اندی درویش دور کردن مثال جار مکان	شیخ مجرای ابیوب کسریه قصه خدس حکایت ایزد اولدی درواشته باقی شیخ باد ایزد جنگ و قیاب ایزد نام جلو احوال ابجدی اسلام بزد و مال کسب و نرا و ایدم بازدن ایزد و بیو چشم گزند مغز دوی توکل اولدی روان نار و غم کی کسی بی در سپه نوم شاه اندی اول جهان بجا چسب بگردان او یک فرخ طالع نظر ایزد یک که حضرت شاه نام یک قصه اولدی نوبی شاه اندی هزار اندیشه اوز ایزد اول فضا در برسدان
---	---

655

660

665

منزل ابیوب شیب و قور فکر قونمخ او بیجی مایل موی زولیده سن مکان اولدی اول موی خان بانگی باد ایزد آستان خوشه باشی اوزره معای ساینکه اوستند و کندی ساینه ابجدی وصف طالعی انشا ظرفه و اشکم آب و اکلدر سندره برانده و ش بر کبر چشمک کاس سندره و ایزد اول ایزد و ایزد سینه خانه ابجدی و طالعی ایزد رسته باره و در و دوی باز دی باز مغه جسدی بحر ت	منزل ابیوب بره سواد مستعمل سید و کس شایان اندی استدین حسب خان و کاس کورن اول جا و خرد سنه اولدی در و یکن سار شند باشنه قوندی ناکه دولت بجیل باغ غم مثال کدا دیدیم فرم ایشانکدر سوزل بر کن آه ایزد بر کمر سینک پنجه و ایزد قنایه ایزاد رسک چشم کربانه دیده سن ابجدی درویش بکری سسرخ شکله ایزدی قلی قلم اولدی توک مرکانه
---	--

645

650

باشه خیر کرد و با د اولدی اولدی فرخ شمشین عاشق زار اولدی چار و نیک مرکانی دل کجی انی تابناک اندی منظر اولدی مقدم سیاه لوش ایزد عاقبت شراب سوال کوی وصل کس ستم بجران	شوقله خیر کردی شاه اولدی دام غمخند قونم و بیو خیار شوقله ای صبح چشم کربانه بر کور دن او فرخش بکل ایزد چشمی بر خون بوز باره درد و غم اولان ضعیف الحال حاشنه دا جا صودوران
کیدی نازیل بر شان سفید بند تک سهر اولدی روان اندی عکای کسره نشا غایر کون کبی کیده و پر دی نیست کس و حسره و بر کور بوز بکل برچ شرفده اختر ایزدی	بکسره که کله فرخ خورشید بر تو خورا و لوب الله کان توس بر جردن افق شیر چین سحر دن او مشرقی طلعت باشنه کیدی لعلکون کس نورین ایزد سنه انی که حسره دی

685

690

695

جان برای مرد و بواسی انگ کسی سدر و کوی طوسه منزل انما بیچون نشا ککای عصر شمس مجنده اولان جانب شمس در صلا از سوا ایزد لرجه کسیر نرو مکان اول لر که کبی محسره سیله طافوب صانطه لوز و ککان زیبت ایزد و میا خیر لر توس بر جن نشا ایزد لر فهر اولیم نشا سهر استخوان و کس بر نشا بوز شوقله جان اندی ایزد خدا ده و غم اولان خلاص ایچون خانی کلدی مسدا نایجند و طوقی	جنت سادی فضایی انگ منها سدر ایزد سهر اول شیدی او آه کاه ککای ابجدی امر شاه و ایزد آرا بر منادی دیدن انسون اند و جمع اول ناکه بیزد جوان بر طره فدن ایزد کس نشا چشم ایزد کبی بر نشا نی شکر کبی قدی عسر لر چرخ فدن ککان ایزد لر کلا ایزد سیم شاه نصیر زجر لر فامین ککان ایزد برن بوزای شندی چون کدا دل محسره ایزدی در مانی ظلمت چون تفسیح دیدار
--	--

670

675

680

کوشته غنچه بر در صاف
 رخساره اول کشته او کج قدرین
 قشقرقی ناله ملک جان کره
 عزیزین طبعه ایکی دو شنود
 خلق کاکلن ایدوب بر نایب
 و قری غنچه پریشان حال
 کج کلاسی کشته او چشمانه
 غضب کوی زلفی چو کان باز
 کجیدی اول اینج حسیه ناله ناله
 انوک او زده کوبه سر کشته
 اول قیامه کور کجک آسنه
 اول کرسیانده بنگه کور لولو
 فی مشگر کجی اول کوزی خوزی
 ترکشده کجمن بر زر کجک
 امر غنچه جان او شاه کوزین

کون کجی رو شس اندی اکر
 صان فزان اندی با ط برین
 ماه نو اول کانه او شس زه
 کل کجک در حسانی کوشنده
 دردی زلفی کجک ز غلاب
 کاکلن اندی هر کجک با مانی
 ایلش کاکلن پریشان
 سینه زک چشم پر ناله
 غنچه کجی انجسته اندی
 جهر کورون کجی غنچه
 غنچه کجک ایلدی کجی آسنه
 ایلدی ایدی هر کجک با مانی
 ترک او زده غنچه کجی
 و در کجک با مانی
 و در غنچه سر سینه کجی

700

705

710

کوزی زلفی با مانی
 لب صمک کجی با مانی
 ایلدی شس بزرگام کورون
 اسنک حاشی کجی روان انش
 ایلدی کجی مثال عسره کجک
 خاف با خاف او غنچه غنچه
 تیرنه ایلدی هر کجک مثال
 راکب ایلدی هر کجک غنچه
 در و سو کجی اول غنچه
 چون سو اولدی شاه فرغ غنچه
 اولدی هر طرف غنچه کجک
 کوزی ایلدی هر کجک با مانی
 آل مانی کجی لاله مثال
 اورنه ایلدی هر کجک شای
 کجی کجی بر نالی قبا

ماه و فصلی سنجی لعل و کجک
 مهره رحمت تک ناله ایلدی
 حاشی کجک ایلدی هر کجک
 آه حسرت کجی دوان پونش
 بادوشن المیدی دانی تر
 نظر نه و کجی غنچه و بیهم
 سر حنی غنچه او خان ایلدی
 بر قدم منزه ایدی کجی حنی
 اولدم اول باد با مانی
 بنده اولوب کجی او ایلدی
 شیر و لور سوار ایلدی
 انون اسکی هر کجک با مانی
 کجی زلفی کجک ایلدی
 او کجک شای غنچه کجک
 کجی و شس غنچه لعل کجک

715

720

725

ناله لوط ناله ایدی هر کجک
 غنچه کجی کجی کوزی خوزین
 کون کجی هر کجی ایدوب
 آت مسک دردی هر کجک
 اول فرخ بور سو زینت ایلدی
 اول الف قاشینی ایلدی
 جمع اولوب هر طرفه میر سپاه
 اولدی بر آد میل طاق وراق
 کور کجی اوسر و بالایی
 جلوه ناله ایدوب هر کجک
 برقی خائف کجی او دره حنی
 آت صابون شای هر کجک
 ایلدی هر طرفه جلوه ناله
 غنچه کجی ایدوب هر کجک
 حاشی کجی ایدوب هر کجک

ایر وانی کجی ایلدی
 ایلدی کجی ناله کجک
 تیرنه هر طرفه جانب میدان
 صا کجک کل پرین غنچه کجک
 بوردی کجک غنچه کجک
 خونت ایلدی هر کجک
 در هر کجک با مانی
 غنچه کجی کجک هر کجک
 اولدی هر کجک ایلدی
 چرخه غنچه کجی ایلدی
 ایلدی ایلدی ایلدی
 ناله لوط اولدی هر کجک
 سیر ایلدی کجی ایلدی
 غنچه در کجک ایلدی
 کجی کجی ایلدی

730

735

740

ایلدی کجی بو حالت ایلدی
 کوزی هر کجک ایلدی
 آت ایلدی قاشینی کجی
 او ایلدی غنچه کجی
 تیرنه کجی ایلدی
 خان و کلدن سر کجی
 او ایلدی کجی
 عشق جانان او ایلدی
 کجی ایلدی
 غنچه ایلدی
 ایلدی غنچه کجی
 سیر ایلدی
 نظر ایلدی
 کوزی ایلدی
 حالت غنچه ایلدی

اولدی در و ایلدی
 غنچه کجی ایلدی
 تیرنه کجی ایلدی
 چشم خونی ایلدی
 لب دریا ایلدی
 کجی ایلدی
 کجی ایلدی
 او ایلدی
 کوزی ایلدی
 ایلدی
 کوزی ایلدی
 ایلدی
 کوزی ایلدی
 کوزی ایلدی
 کوزی ایلدی
 کوزی ایلدی
 کوزی ایلدی

745

750

755

شاه ده سرکبی اندی قیاب	اوه شش یعنی اردوی ووردی
گفت کواندی مزبان اولک	دوشده کی بیکینه عجمیان اولک
معتدلده رموی لیل و نهار	دیدی شش ابر شدی وقت
طایغ و محراب اولک ستاندر	یشده وقت پانچ و شش
طایم بیرون جوان اولک	برقدن سبزه لر عجمیان اولک
سورینور سکران اوردور	ظنون خا مسرا لدی سنبل
کل قولی اوردی تلفاتی کوش	بیل ایل چندن خوش و خوش
لفعل کل سب جو به اولدی سوا	لوق حسن اینکک چون ابر بار
برقص روی کلکنت ده ایبر	ظنون نازکده نظرس باغنه
اولدی باغ حسان خود داری	نوری سب ایل حسن کلناری
ساروب جان کس اوردور	سروش شده ایرسه باوگر
باقدی اول ناز بان و پز لیل	فاکتر ایدی انشس کل
بر طبق حاضر اندی دوشکده	مقدم فو بهاره نر کس نر
ارغواندن دلرک تادو کتان	کونر بید خنجر بران
وستی نر ایچ طولی عشر	کلک تارچ کوی بر زرد

585

590

595

دیدی شش که چک بهنسان	شندن ایلروی جانی عجمیان
بیکانه که هکاک اچرم آسنه	بسی شابرکک لوز ناسنه
یک واقف اولورده حضرت شاه	ایلر برده بی زرد مسکله
باک قندو زینله عسر برده	داد قراه اولورده زوششده
مرکشی اوینه بونی معلوم	بکاک ظالم و ذاکا منطوم
پس همان بکدر که جیل ایدم	ان مقصود و سب ایدم
شاهی درویشدن جا ایدم	ینه هجران مسبتا ایدم
براکلی کونکر کور میه شاهی	خایینی ایدم نار و آسنه
صکره کور مر شاهی جسر اول	جسر ایدوب بکک جانچر اول
نیج مجله لظیر اوله هکاک	یه جهان بکسره کوسبتی
اولورده خسر بکنه در مشهور	دیده لور اولان کولکلن ایدم

575

ان 585

بر کسره که کوشده دوران	ایلدی عسرم جانب سید
کوردی عالی رقب میلدی	ایلدی شش ابر خوشی جولانی

شاه امر اندی چون اولان نوری	عزم صید شکار اول اول روز
یعنی کلکشت نوبهار ایدم	کاه مجلس بکک شکار ایدم
واقف اولدی کک ایدم نوزینه	اولدی مجلسان داننده نازینه
شاه عزم شکار انگده	او کله آه و تازار انگده
دوشده می صحرا ایدم بر نالان	چیره پزاسب سینه سی زبان
واقف اولدی یینه لاله کسبه	چیره سی یا شش کوردی ناله کسبه
ده طوق شرف نه دولت بخت	بکدی اولدم برادر کک خلدخت
سور شش عشقی اولدی دلده	دوشده می محراب اولین جنون
ایلم دیبو اول غزالی شکار	وار و اصول اولدی قرآر

515

20

965

سبزه نوزینر ابر لو بار	نالده مقوی و دفعان هزار
صدف ابر ایدوب چنگده	طافدی کوشن شمشه کومر
دوشنه دی محن باغ سبز چوب	باسمی نوری کلشن ایدم
نوشته باسمن چنده سمین	اسمان اوزر نبت کم برورن
اولدی نر کس چرخ چنجر	شردان اولدی نخچه و سوسن
غیبه باسمن عجمان اولک	کوبیا شپردان پیل اولک
سرو شش سبانه دامان	عوض ایدوب سبزه چوب
سبزه لر تلفظ چنده نشاط	صلده لبر باغ اچینه سبزه ساه
وقت ابر شدی وار بکلک	عزم محسری ناله ناز ایدم
سب اولدی کباب ایدم	نالک کک کس شرب ایدم
ایده لم ابر کسبه کساره	قوروم خیمه کک کلناره
قوره لم لاله شش چنده اولم	ایده لم بکک جسلوه اولم
اولقدر شش اندی بر شکار	آرزو اندی شنه دنی باچار
خاطوشه شکاره میل ایدم	صید بچون کساره میل ایدم
اولقدر اندی حیل و افسوس	صید ز شاهی ایلدی غمتون

500

915

910

واریدی اندر بر لب کسار	بجی کھسار آسمان کرد و آرد
خوشی آسما از بر مشن ایام	تلاشی گشتن از بر مشن ایام
طو لوبو جرفی نیست کم بزنگار	سهر جگن سهره دایره دایره
خلو مشینه سپهری گشت	سنگ لشنه یینه بند کست
چو کوبن باشی از زره تیغ غضبیم	فرقی نمانی دگر آید دو نیم
بطرف اولسن شکاف شکاف	غول طوطی نیشی زنده مصاف
اوجا بندی بر برین بر عمار	بو طوفان آسمان زرد و آرد
باشی از زره انگ بوجرخ کبود	بج ج او مشید کینت کبود
غلیچون پینک اراد جگ	ایلمش دامن کور پر سک
غلی شیخ ایل المیوب گشته	گشته دن ایلمش کج پشته
اندره منورین شغابن آردی	دو کلن خاک فون عاشق آردی
لاکسی قنلو بر من امش	گشته عشق بچون کفن و ش
اندره سبزه خنجر خوبار	عاشق کفایت ایلمش بکار
عاشق او منس مگر که بر دانه	سینه سی شتره شتره بکار
جسار ایل المیوب افشا	برده گنگ دکل باشند دانه

946

950

955

دل عاشقنده اختیار اولسن	نال غار کبک تر قرار اولسن
شعل سزاه ملی بیان انشس	کلا عشق بیان اولوف کشت
لازم اولور کا دغان شزار	قنده موجود اولور جرت ناز
صورت حال بکل لشور	فقد و جگر این المیوب نوزیر
طو عشق کله لی رعایت و نال	راه عشق کگر چن رعایت یونی
بر جاب آسما انحق	عشق بز کسری گران الخن
جج و شس قنلی رت اورد	نال و عشق لکه ایلو کوشس
نالک دن جگر لور کباب	نرم عشق ای کسره الک کج
گنبد سزاه صل غلغل	تاکدان حصانه چون بلبل
سوز کرب بلبلان ایل کله	دیروکی اصل حال ایل کله
غند غلغل دن حکایت قل	مجرد و بیدندار و بیست قل
بلدی کور کدی رحمت	وصف حال ایروب جی و یغ
عشق بستان سزای کله	کشتن نظر بلبل کویا

930

935

940

بچدم حاصل فغان آردی	دیده دن جوی خون - دان
خوشی آراد و حیرت سبیل	سبک کوب بی سبک تیرلو
سینه پر باره خرف حد باره	دوشندی فرقا کجی کساره
رفت و بختی نار و مار آردی	واروی اولکو همه قرار آردی
سر کوه اوزره آبروشن نال	رعد و شس آید و ب ایدردی
درد و دلان ندومک آندنا	کو میدان ناله لرا ایدر بیدنا
آه اید و ب نلدر در لافغان	ظا حسره اولردی برق ل باران
نالای لردی ایکله بر سک	ایر شوردی اولال بوز کسک
قنده کم جمدی ایدر سبیل	بندی اول برده ناله بر سبیل
اولدی جسنون و آله و شید	الفت آردی و شو شیلزها
جج اولوب اول آراد و بیکجایع	امر نه هر بیسی اولدی مطاع
تحمی اولمشیدی آسولر	تحمی اولمشیدی کوی بیغیر
جج اولوب آسولر طرف ب طرف	طوندی درویش فرشو جوسی
کو بکر قوسی دشت و زرد	باد صحرانکال محسره کرد
غول کله و خوشس دیوانه	اولدی اول داد کسلمانی

975

980

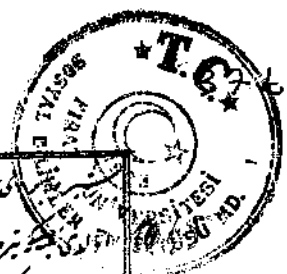
985

بغزه عاشقن لهر ب ایدر بید	سنگ و لدر غیل اول ناستار
چشمه چشمه اولوب اولاشی	وار در نچ بزرگ باشی
چکشل ال با بینه سار و کجی	اهل و لکر کجی بولوب تکلین
نیت کم اسکل برده نونار	سبیل گلگون افردی و شیل
آشبان صانوردی شکاک	هر کس سیر ایدر فوسن الک
طاس کس کسری او طاهره درانه	بچ فرآد کجی فسر زانه
خلقدن ایلمشیدی خزل سار	اندره جنون کجوب ریاضلر
بیک عشق اول اول جان بنا	حاصل بوکر اولی سیر بلا
سنگ غلغل شکند اول دروشن	غم بار لیدر خسته و دل بش
شهره واره کار اولمشیدی	بیل کجی بیغیر اولمشیدی
بریکادنده طوعنه هر دن	بریکاد جج چو چونت کردن
بریکار و کز نامعوار	بریکادن خواب فرقت لید
بریکار سوز سینه صد بیک	بریکار سنگ دیده ننگ
بریکار نامر عذاب ایلر	بریکادن دل اضطراب ایلر
بچدم حال بی فغان آردت	بریکار خیرت بل فرقت شاه

960

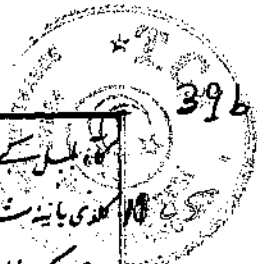
965

970

<p>1066</p> <p>دشت تهرادو بار طاری بود انون اولمزدی برشس ایره شگفت ایردی اودنسی غنسه گشت پردی کزوب برآینه عوض ایردی صف نه کانی طاه سنبل برینت برک حسن</p>	<p>کده خرم انه عکساری بود مروطن مثالی اول آهسو لیک شای نشه که باو سحر گاه که ساری گاه محسرت سیه فلو دون ننگو شکل هلال برحسره مکر غنزل جرجان طوردی اول آسوی جفان چا انغالی ایررا او محسرت عقل صف طوبی ایشدی که کین شاه علم و خوش نظر کین گوراندی او شیکه چن او غزل انی نصد ایلدی گانه جگر صالحی شاه او سینه کینه اول کسندون غزل برتیب دانه چو کز طوندی غزل راه کزین</p>	<p>اغزنی اجدی فالدی مینه که کور واغزینون قشلی اماندی کور بتریز اولمشدی مال او برسه سنگرله اندی فو برین جاپه فرغیه اغزندی خنده و برآ مشهدی البه نزه کین کور با سسته ایرر و برآورد والدی عین غنزل برینم سکوری قشلی و آرد در مریک دن صواب کور بردی جلدی بیغ شش کک هر بری نهن مشغله نهن حال فقطه ایدوب فانی اندی کانی اولدی کوباسمان غنسه خرم بری که با سار جگر</p>	<p>1067</p> <p>خاچه بون کون له برسه اروی رو یا به چو کز کوب خوف با بیل بیک که کوب دلر بالو کز بر مغف جان نیز ره طوقه ننگه کسرد طومغ کور کشتیه آتم هر بیلک اوزره خای غنزل بغنی جلدی حسرت بری بیکر فلفی چون بیلک و میر بیک بغزلغان ایچنده آلامال پای آهولری ننگو قسده مخزون ایچسره شاغ آسوی اول بره کور کوسار ایچسره</p>
---	--	---	--

<p>1068</p> <p>شاکر کسی اچوب و دانی اول قانع اسکره کز قاره بولره نهر زیر و آمانی براندی کین تج شهیدان خلاصنی ارجو است رخش ایشه بوزن سوره ندی نعل ننگه اوان شیره</p>	<p>چوب بر خوش زبانی اول بک اردی بر شنه فونوز سرحه کله ب اول سوی چین اندی اولم زبان حلقه راست چون کای عیاشیو مال کورده فامتن طوندی صکر کور آقا کور کینده اندسه بجه دن گنور سوب باشن چو کز اردی نعلی دید آس غزنی اولدی وجودی انوار کوردی چو کز به حال اول نهر دیگم دو شمشیر بو حال مک واوی درد و غنسه ایچره کین هله طمه آفتاب مشال کلدی شاکر کسید بیاده آس</p>	<p>بوجب ایلدی غزل انی سید باد صرصر کسی کیدری دانه تور برده کسندی برآب بغنی جلدی زبانی کسکه سیرت بر مزاجی بیک شیل ناوار کج نغاه و ایشه برین چشور و زخشان او فو بر سزار استاسه باصد و علی بر کسی بری خضر و مشیدی چوشن شیل کای قیوان مشال کسک شسور و زدی و آس انزل بردی بیله زره ایچره برده کمال غزل شمشیر باشندن با سار کسک</p>	<p>1069</p> <p>1070</p> <p>1071</p> <p>اول غزلی و بیره ای المید فید شاه اردی اول کجده ان مال اول کسکه دل برآب شعله آه خاشانه کسکه شوبل چو کین کیدری چو کج غزل کچله نجه وادی و میشه وار ایدی نوه بر مقام و کت مشا غلره و طیبور اغانه مرد و کج نباسی خضر آس اول مک نه کدای و آل و زره انده خلعت کین خلعت اید کچر کین بوسه اچاسله اوله ویشدی کوسار ایچره ناک طرف ایچینب نغسه غزنی اولوب فو بر سزار پیش</p>
---	--	---	---

دیدی که بی کسی چشم از او برسد
 اتری حال که منی استغفار
 دیدی در او ملک ز حال اول
 دیدی جانان جفا که عشق او است
 دیدی اولم ز شریب مستغنون
 دیدی در دو بلاد و آه و زاری
 دیدی چشمش ز غم سار و گداز
 دیدی غمگین و آبی بار نشان
 دیدی که بر لودی وصل یار و یار
 دیدی اعدا بگردد تیغ جفا
 دیدی ابرسک و حال جانان
 دیدی کارک ز کوه زار بدر
 دیدی توکی با ششوی ملا نظر
 دیدی مملکت زن بر پشت کوه
 دیدی که بر بیره سگ رفیق

1825

1810

1815

دیدی که بر او اضطراب
 دیدی بسک ز غم در منی تا
 دیدی کارک ز کوه عزرا نذر
 دیدی که را برین سستی چون
 دیدی اولم که کند رسوایی
 مرز و دریا شاه نکته کنار

مرز سوزنم دیدی فصاحت
 دیدی آفر که پیشه ناره
 دیدی که مستجاب المبتلایم
 لطف ابرو بک بر رخا ایل
 ناگه اولم سر بر عرشه شاه
 زبرد دستنده اولین بر سر
 بنده فرمانم اول شاه و حجه
 ترک ابرو بخت باغی با قائل

1820

1825

1830

بچه افرا اسباب ابله داری
 کاه بیلاغم اول کوهستان
 سیر ابد در حلال آفاق
 بود جانی که گوشش از تو کی کوا
 دیدی مقبول اولیدی جانانم
 دور او لایقین قسب کنان
 سوز بنوب خدمت که سگ
 او اندن نه که طالع شوم
 گوشش ابر سکل که اهل تار
 بنان اولسون بچه پشاور تلور
 نامت بر سر در شاه او آسان
 بچه شهیدان قبول که ابرو بک
 بزم فخره اول اسن مشهور
 اول ای پادشاه تیغ کنار
 بچه سلیمان نور و فریدون

اسیابان اول بسمه و بکجا
 عسکر کم اول ترک و ترکستان
 فتح ایدم جهود شست قجاقی
 نمره لدن خرد شش از تو کی کوا
 ال و بر روی قومم آواتم
 بجز ایدم بلای درد و محین
 بوز او در دم قسب که و آینه
 خدمت کن ابر بر بنی محترم
 ایکه شام شست بو کفایت
 ابله که اب عز تلور
 داور در او لب صفاسود
 دون قطب مزاک اوزر تلور
 چینی بزکی جگر فغفور
 حکرک بی شمار انجم وار
 بچه ننگ اول قسب که و آینه

1835

1840

1845

بنده اول قسب که گشت سر و
 بنده که پسین بود اول اساک
 بر مغذنه جعفر دی برخاستم
 رشکون نامینینی المیدالی
 بر نوبی ایلدی محسینی فر
 آفتاب فرین شکل ملال
 بصره بر مغنی حسام وار
 اید بسبکه جان کسی پیمان
 وازیک پاک نامن ایلدی بار
 آینه الع بر شاه مقصود
 او یعنی حاکم سلیمان
 چه بود قدر بر صفا بکا
 دولت ابره سن سلیمان وار
 حسان ملال اولدی سمنه خیرینا
 اندی در دیشل اول علی خانی

صلح سن حوالت عالم نو
 اوزیک شتره غویه فر مانک
 گوشش ایدم بک بونی شنه عالم
 بچه خاتم کور دیدی انی ملال
 اولی بکین اوزره کور اصغر
 دست شتره ما و خاتم بر طال
 کورس ناگه انی اول اول ابدار
 صومدی در ویشه دیدی شاهان
 اندا بچوب ایلدی غلاظ و شند
 گوکت نخست او یعنی سعود
 مستدم اوله تخت سلیمان
 بو کینی کتو ریشانه بکا
 تخت باور اول او دم کاید
 از همه دی در ویشه خوج اقل
 بچه بک کسی سوال و جواب

1850

1855

1860

شب حسرت و هم حسالت در منزلدن او آماه اودی طلوع مهر و اردلان او کلید باغ صلا بر کون حسالتی سایه دشت غم و ایدوب سنگینی نو فلدی جبر زده انتظاری بل بکراره و کجی حسالت صد بار گاه وصلت کز خزا غلدر کونده یک در و آرد صورت آهنگ اردی بر شور یک غم	کوندن حسرتی زوالم در کوکب تخم آه نوله جوج بقیم حسرت اولونه جامه اودی شاه مشغری باه شود بر ایدی بوکب مثالی سره اکلمب و عده نکاره بله ک اول نصیب وصلت باه عاشق اولن کوی فدا غلدر کوستر بوجهر بر اجبت شادمان اوله بر کشی بر دم بر
اولی رشک کار خانه چین عزیزین ناز و وزن روزبه روشن اودی کلک شبنام	بر کجکم کبر بوجهر برین کجکی ناک سهر فیر و زه آه نوله فدی شمع و ارش

1730

1735

1740

که اول دست وصال دراز اوله بو نصیب به الحاقه اول زمان انجیره خیل برین یعنی بسیل کے کلب سانس فلدی اردی کن کے گران کبزه اول رشته اودی کیده واوی عهد و خیرن انک نالره اودی بر مردن کاسه کوردی دستنده خانم شاه کلک حسرت خلق عالم فرما زار زبردستنده اوله وی برین اندوه در خانم سلیمانم شکل دوری مثالی جیشونم اولشمم درد بار محنت هم چشم جمشید و حاتم حمد	کوندن حسرتی طایر بند و نواز یک هم ایلدی که خیل بسا پس تمامم آگاه و دغ اودی فلدی در ویش اوده جانانسر کیدجک جان کجی اور و حردان دوروی شو با طم کمار کی کیده کوزنگ درد و حسرتی انک انگلی انک بله بر به سار ایده بورکن فغا اوسته دجری بو خانم سلیمانم فتنی در ویش کم ایده بو کجیا تم و کلک کندی ایسه جانانم عده سیرت کم علقه چین بو انکی حسرت اولوب ای غم سورته سنی فغانم حمد
---	---

1735

1740

1745

چرخ گردون زهره کجی رنگ پس تمامم بزمندی خنک گاه ایده بر بر یگانه لر عشرت ایکی جاننده طور دیر صف خال خیل جهر و سی زیبا کجی حسرت و غزال خوشبور مردی اودی بریت فرخار جولکسر بر زمین جی شاه بکله صوتی باوه ر کین کجی با فونه صالدی زورق غفلت شبنم صوبت بلبل اید کل رعنا صواته کم انه نظر شمع بزم اولمشیدی زهره و بر سیدی فدا اولوب هم قد سروه و میر شندی خط آرای	تور و بوشاه بر بچب اویک ایک اوزره هزار ایلدی شاه امرا ایدوب باد شاه خنک اوزه اوله و ایدوب اوزره فر مردی کل رخ ایدی سیما اودی بر بر قمار حسرت لر کسی روی کیمسی عتسار شاه اولمشدی بر بری جا مغیوب سانی سا کوسین عظوم شوق صالغ نسکر ایده دن روی سانی کل کل جام زرا بجه باوه و احسر نوله روشن اولور بلکشان کدی شاه صراحی بی عد قدری باغ چشم شمشادی
---	--

1805

1810

1815

بزم کرده و نه غلیف آسنگ صحن عشق زیا ایلطولاس با فدی بر بچه شعله برین انگه با کبان مهری کباب بر طیفدن فلک زمره کون چرخ بر شبنم ایدی نیل رنگ غلیف چون بو بزم کجی نظر شاه کیمی سنان انگر کیش	راسنی زهره اولدی کجی رنگ مال بر قهر فایه جسر اودی بزم اولا که انکسک ترین اولدی اشکر کجی سنج شرا اوده نقل اودی کجی کسردن اوده کس شفق کجی کلک رنگ باله دن ایدی ماه نوله نظر برنگ عسکر کجی سحر حرم
امردی که روسی حسرت لر اول فشاوه شکل لاره باغ سایه باله بر اشدی افلاک چرخ شامی ده شک و زین خسره بزم غلیف شمشیر غلیف بزم سایه سلطان	تور و لر حسرتی جان زار اکل حرقه سلوب نورانی اوروی اوداری بر کجی خاک کویا افنا بچرخ بریت نور و کجی کجی کجی کجی نور دیر لاره جبر خانم

1745

1815

504

1410

صوله در سبیل و بر روی اندی با	و کج حشر مینی با و فسا
ظلم را ندی حمل اول شام جل	عرب ابرو انم ایردی خلل
اوقمی اندی با بی بعد س	تغییر ملک بنی بعد س
اوبی ده لست تخت نشین	بگ ای اقباب چهره چین
ابلی کیر اوله دابما شاد دل	رفع ظلم ایل عسبل ایل اول
اوبولدرسه اولرسن محرم	شاه دهر امانت بر شمس غم
یکی عالم سعادتنا بولدره	لعل لیل فتنه که باد اوله
بقره شام که فقارت ایل	برکتی که بجزه ذلت ایل
نه بلور سسکل اول شمشیر زاده	خوبتر صفت مهر آرزو
فقیریه رعایت ایل دایم	تخت و جا به مایل اوله دم
بجز میل سکوت شامه	مگ اول نقودن کتاس
دایما اول عاقبت اندیش	دید ارباب فقر که در پیش
سندن آخرو دولت بجزه	اوله دایم شود اوله مفرور
بویل اوله مزدی اوله کردون	بیقرار اوله که دشمن کردون
راست روان اوله خوب بولدره	دامن شعوبه با شوب محکم

1415

1420

ماه و سن عرف اولو عیار بجزه	مهر کج اوله شکر انظار بجزه
تا که بر جن شرف ابره او ماه	کوه خندان است مقدم شاه
گنبد جرفه ایردی هیت و صلا	اوقمی اندی کجا بجزه پیدا
هر بری اندلر که غلط سیم	بجزه کج اوله شاه هفت اظلم
فامتن مهر برسی نومی دونا	کوه دبلر چون ششوی هلال آسا
عز و اقبال رضا اولسون	درد یلر با یک خدا اولسون
ارزی دوانت سربینه خرم	بوز سوب خاک کبابه عالم
پرنسیا اولدی حافی روان	چو کله طغدی او ماه نور آسنه
ایردی شمس نیکه شرف فر	په برینه ایرشدی چون بو خرم
ایلدی شام بیانه دعوت	خسته جانینه ایر کر زحت
الله الدی سبب طبعینه	دمن المفلله او پبالسنه
آه و زار ایلدی دست ابرو	المن الدی الینه عزت ابرو
بانج حشک نهال نرا دی	دیدی ای جانایه شاه دی
آخرت حق عطا بجزه خدا	غم بنی ایلدی ضعیف الحال
اندی شام نهال نرا دی	ناکسانی ایرشدی صرصر غم

1400

1410

514

1440

1445

1450

لا مکان ملکیت بولدی وصول	کوه ایرد سبیل چو آرزو
وارانته دیار وحشتدن	کوه دیکر کتدی راه خستدم
دجلاه سنگ ایرشدی چیچونه	شعوه اه ایرشدی کردونه
چاک ایدوب باقی سیخ نومی فضا	انق هر خجرت کوردی جهان
کسی آو در دناک افره	کلی که کبی جار چاک اندی
تکید سنبلی کی کفر مشال	کوه خرنده کی بنفش مشال
نمای بوزن د نوب ایرد نومی	تو نظر جهمه سینی چوردی چین
تخت عاشق مشال جا سبیه	بریک شاه ایردی نالد آه
کوز لری که ناتون اولدی	فرکی لار که قان اولدی
سویه آه چکدی اکی همدال	بزم ناخنده اول خجسته فضا
فرس خورشید اولوب ستاره	اولدی هر ظلمت اشک روت
برک کل ازره خسته کیم سلیم	کوز نونون اقردی عسردم
دو کدی چوق چوق کانه درگاه	مخمس نده جنسی صان خواص
کوه غده نیت که ابر سیاه	برسیه پوش ایردی نالد آه
خطه منده دوندی اول کوشور	دود آه ساهل بکلر

دانش هلینه بیکل عزت	کوه علم ایوب رجبت
دنده ذکر ایل باب معرفت	قوله لاون کتاب معرفت
ویره وهر کمر حرفات دل	ایل کچه دل دید یلر غافل
بزی او بنا ندی اولهن کساز	برایگی کون سبب نعت بان
اسباب ملک سندن آه	شکوی نوبت کمر که ای شاه
نامار ندی بجه سنجینه	سطل پر در در سبب در سنه
باچار اولر استناد آه	کلیج کوردی اعتماد آه
سرفرو ایلر رضا سندن	عبرت آل ساهک کور سندن
سسی شاه ندی اول بچی کوه	قور اکوه دیر قضا به رضا
جورانه ایدوب بختلر	چون شهه نومی بو بختلر
اندی مردانه سن در سنگش	چون حروف طوب اول کوشور
کلمات اندی دوه نقش خرم	اندی دن مغوشه و شوبانم
جان جان افسر نه دانی دایم	بو بختلری بجزه شام
کلهشن حشمت دوی سبب	فرک ایدوب بوق کلکتا

506

1430

1435

اولی بر سره دغه شوداری	نظر ایت بر مصالح کلزاری
11470 نواد کلشن بنور سه سربین	نک اولسدر بهزار سیسین
آخر تک وجودی اولدی عدم	مگر بو کهن دیره بعدی قدم
صکره تا نوبت فدی کلشن	هر که گهواره اندی منتر لخی
عاقبت حکمی بلدی سکن	مر که کاخ سماده اندی چمن
نقد عمرن دیر را کا کا بین	مر که اولدی عروس دیره قرین
11475 عاقبت ناک اولوب کفن بیک	مر که کل کس جبر من کسیدی
که زنی عشق برین مو در	مر نطفه که غالیه بو در
فدی مو زون سسر و بالار	سر و لکر کم چمنده رعنا در
صغری عارض دزه نقطه خیال	لاله کیم تاکه دیر هر سال
خوش و مشدر بو بیت برین	ایر ایکن فناده بسط سخن
11480 تو زود جاودان کجا مانی	جاودان نیست عالم فانی
عزم ابو و ب ملک جاودانی	باقی بو دیر کس نه فانی
بیج کس بو زود جاودانی دکل	منه بو دیر کهنه فانی دکل
نطق کرد و نه غرض شطرنج	دیو کی بو هر شناس کو هر سخن

11455	ماوراء دیو دیو دیو بدین	اندی بلر که حله دن کشف
	نقش اندی سر همی قامت	کو زوب باشده اندی برون
	سو بر نوب سایه ش تو جان	اولدی تا بوبت تنگ کجورین
	بکون صد حسنه از حسرت و کج	نگو دفع اولدی حاقبت کسینه
	چو نکا خسر چوده ایره فنا	بر در باوشیا بیلجان کسینه
	دار و نیک خانه غم در	شاره سی غصه عری با غم در
11460	فرصد رفح سردی غم در	دولت لست در رنگ شهبور
	نغمه دهر بر شریک سخن	ذوق عالم خیال خواب سخن
	مشعل با شهبور شمع کسینه	سوینور وک تنگ کسینه
	نار مارانگون زار سه	زاع بهسکه بلان نغای
	ای نجه تخت و تاج افروزان	زیر فلک دزه دیو دیو دیو
11465	لاله کل که کون کون در در	تاج کجمنه و بون در
	اولدی کیمندی لعل کون فسر	باشده فسر اولدی سنگ در
	نک اولدی بر نجه سسر چمن	تاج شامیدن اولدی در
	تاج را جلالت آه	دانش عسری چاک در

11480	ایلوف زمانه بجه وزیر	ایل جیسو مشتری تمبیر
	دوره مو نلوفسون حکمت ده	بلغایید بلر فصاحت ده
	اولدیش بر طوبی کجا	چرخه اردی دعایه خوش خورده
	چوب زین ایل بجه در بان	افسرند لنگر صحرای جهان
	هر برسی دی بر سهی قامت	استانده ایلیوب صحت
	دره قباله میسر و میزالد	التون اسکلی نوب رعنا در
	چرخه خاور زمین دل سدر	چین و اجین ایله سدر
	جمع اولوب نیجه پهلو ان جهان	نور دیلر انده بر نجه دیوان
	چرخه شاه شکی اولدی پناه	جانکونده اولدی میر و سپاه
	چرخه خاقان استبکن در بان	اردوان لکر کنج اولدی زان
	قول ابو و ب نجه نزال اسپانی	پای تخت اندی اولستانی
	نظم عالم انکل بولدی نظام	قبو سی آنگله کاه استام
	امرله اچلوب قرین شاه	ماله مستوف اولدی میر و
	بکلره وردی شاه فرخ فر	ماه نونکس زرنشانی کر
	میر بهر آنه ویردی ز طاعت	صبح اطلس مثالی آفت

11485	بر حمر که خسر خاور	اندی فزوره کون ساری مقر
	داور دهره نیت کم سونک	منه اولدی سپهر هفتاد
	چرخه چاره حسد خور شید	کیدی ررافسره قیاسیند
	محمد ملک خاورک شای	اندی سکن کوز خور کاس
	محمد شاه کینباد کلاه	تاج کجمنه و بون کاه
	کیدی زین سیر و شاه آه	سلطنت برج اوزره ماه اولد
11490	کلدی ب خردان مفت نظیر	دست بوسل ابو و ب بولدر
	بولدی زینت انکل تاج سری	تاج و اولدی و شکوه بدر
	تخت زینت کاجچک اولدی	لاجوردی سیر بره بونک ماه
	چلو بلر انده کوس سلطان	اور دیلر نوبت جهان شانه
	کدر انکل شاه بنده نواز	اطلس چرخ اولدی بای اند
11495	منه لیلر نوبت نکل مقدار	میج و سحاری ب کسینه
	انوه بر بر قرار ابو و ب بکل	بر برون زمانه ده بکل

11495

11485

56a

یکدم اولم فیکده بر در بان	بردی اولم سلطان
ایک عالم سعادتیند و کر	بر کوزانک شہر بایزید نظر
تاک باقون حسودی نارسه	اشکگدن فقیوی ایلد رو
1870 میره دآہیم مراد کے اللہ	بر مرد اولد کسنے ای شام
ایلمریدی چورسوغوش	بچ کون شاه دہرلہ دروش
کشت ایردوب کاه و شہر	فوقا ایردوب کاه و فخر زیار
اولمشیدم دم جو کہ قریب	شیخ جریڈ لیک جان قریب
دو زحسرتلرہ بو نمشدی	نارغلو حسود یا نمشدی
1895 حالت زوقی با بدار و کل	لیک کردون برقرار و کل
ایلمر باب شفق جیکل کین	دایما بو سبھ جو راہین
عقبنی ایردالی کسریان	مرکے قلد لطفہ خندان
داغ اورر کر زخم جزیا و	ہر کہ وصل ککار اول شاد
اعلیٰ فخریند کیہ انک	بو بلر بو بلر حالی دور انک
1800 برنجب فدا بلمشن پیدا	راوی رہ رو سخن آرا
محمد و عمران ایکن دروش	شامو سمان ایکن دروش

عاشق زار ناسکیب سے	عاشق زار ناسکیب سے
داوی غمہ حیرتک داری	عاشق زار ناسکیب سے
ایوی حال کرای استغفار	عاشق زار ناسکیب سے
باش قویب پای تخت شہزادہ	عاشق زار ناسکیب سے
عاک زہلک ہزار فرخ	عاشق زار ناسکیب سے
شاہلر کجہ وار خندان کون	عاشق زار ناسکیب سے
رخت و تخت کاکامک زوایان	عاشق زار ناسکیب سے
در دولت سگاک و داولا	عاشق زار ناسکیب سے
اولدی کون کے منزلہ لوزاک	عاشق زار ناسکیب سے
کہ اولم آفتاب بلر سدر	عاشق زار ناسکیب سے
اولدی ہر دم علو جاہ و جلال	عاشق زار ناسکیب سے
خارفا غریب سببہ نکار	عاشق زار ناسکیب سے
منزل تنکنا سی سیرنے	عاشق زار ناسکیب سے
دل جمار ایلی مرہم	عاشق زار ناسکیب سے
باشو فرسار تدر	عاشق زار ناسکیب سے

57a

چلو جابک سوار چو کمان باز	چلو جابک سوار چو کمان باز
چشم دلبر مثال سب تو خیر	چشم دلبر مثال سب تو خیر
نیرکش ہر بری مز بریکے	نیرکش ہر بری مز بریکے
کیوی ہر مردہ احنین مغفر	کیوی ہر مردہ احنین مغفر
شاه کتورک ش فریدون فر	شاه کتورک ش فریدون فر
ماہ پیکر علمری پور بدست	ماہ پیکر علمری پور بدست
اغوا چوب لوامی از در سر	اغوا چوب لوامی از در سر
صف چکوین بلان آہن نین	صف چکوین بلان آہن نین
نیرد تیغ اولدی ہر طرف پیل	نیرد تیغ اولدی ہر طرف پیل
سینج اورب ال لایا پوس	سینج اورب ال لایا پوس
نیج سر تیزل دلاور لر	نیج سر تیزل دلاور لر
دم اعدا بلر اوپ فونبار	دم اعدا بلر اوپ فونبار
زار ایردوب نیر بوشوب قان	زار ایردوب نیر بوشوب قان
ظاہر گوہ ایوی داسرا اعدا	ظاہر گوہ ایوی داسرا اعدا
دوشن اعدا ہرستان ظلم	دوشن اعدا ہرستان ظلم

یارہ لرون اوچب او دودہ	یارہ لرون اوچب او دودہ
ایردی سر جہدہ برنجب لکر	ایردی سر جہدہ برنجب لکر
باشندن ایاضہ پوشن آہن	باشندن ایاضہ پوشن آہن
ایلمر اعدار عینی با مسال	ایلمر اعدار عینی با مسال
ایردی شہزادہ و بد کیم ای	ایردی شہزادہ و بد کیم ای
نظر ناگان اولدیر شوم	نظر ناگان اولدیر شوم
نکبات کاسرابت ایر	نکبات کاسرابت ایر
کلریدی بیزہ پور سہ بلا	کلریدی بیزہ پور سہ بلا
مدم خار زار اول شہرہا	مدم خار زار اول شہرہا
شاہدان ایلی کدای جلا	شاہدان ایلی کدای جلا
وز زابیل ایلی تد تیر	وز زابیل ایلی تد تیر
قتل اعدا بلر ایلی اسک	قتل اعدا بلر ایلی اسک
نیزالده ال از در کاکر وار	نیزالده ال از در کاکر وار
ہند و سندا ایلمہ دلاور لر	ہند و سندا ایلمہ دلاور لر
صف سکن نامہ کار کوز	صف سکن نامہ کار کوز

1820

1825

1830

56b

1805

1810

1815

1890

Handwritten text in the top right column of the first page.

Handwritten text in the top left column of the first page.

1885

Handwritten text in the middle right column of the first page.

Handwritten text in the middle left column of the first page.

1880

Handwritten text in the bottom right column of the first page.

Handwritten text in the bottom left column of the first page.

590

1875

Handwritten text in the top right column of the second page.

Handwritten text in the top left column of the second page.

1870

Handwritten text in the middle right column of the second page.

Handwritten text in the middle left column of the second page.

1865

Handwritten text in the bottom right column of the second page.

Handwritten text in the bottom left column of the second page.

785

1860

Handwritten text in the top right column of the third page.

Handwritten text in the top left column of the third page.

1855

Handwritten text in the middle right column of the third page.

Handwritten text in the middle left column of the third page.

1850

Handwritten text in the bottom right column of the third page.

Handwritten text in the bottom left column of the third page.

580

1845

Handwritten text in the top right column of the fourth page.

Handwritten text in the top left column of the fourth page.

1840

Handwritten text in the middle right column of the fourth page.

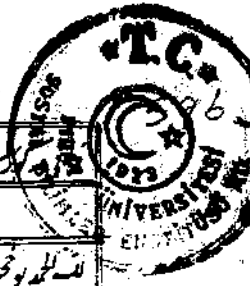
Handwritten text in the middle left column of the fourth page.

1835

Handwritten text in the bottom right column of the fourth page.

Handwritten text in the bottom left column of the fourth page.

ذات واجب در عین باقی	بهر ذمته
اولدی تاه دو معیت کے تمام	لفظ اللہ بوجہ تکلام
اولدی نکست تمام حال آسا	پرتونون ایرشد پروضا
خجس آرای خاص و عام اولدی	کون کبی هر مشورته طوالت
اولدی جان مسالی نازه	اولدی نظم بلند آواز
اولد اسکین جاب اولدی	بکوز اول کبره پور ساله خوا
اولدی و آمار غفل عرض جمال	جلوه غیبی در عرض جمال
چاک اندم انک حجابی بن	چهره سندان الوب غفای بن
اکه بوزر که کهنه پلاس	شامدی در کمن لو بن الکا
کله بر خوش قبا کی بجای	چاره کهنه دن اولوب عاری
اولدی برده لبر حجابی	کل کیکه کبی رومیان قبا
جایجا لفظ خال زیبا در	براهف اکتد بالآدر
مذوقه جیم کئی کیوسکی	رای سکین شکل ابره سی
اکه کل شمش بود اهل البصر	نازکی عین البره بکسر

1645

1700

60 a

1705

حلقه نو طوق خلفه	لا لمر زلف یار امشال
اولدی کویا مسابن یاره مثال	لفظ پاک اده سنده تاره خیال
خدمت شاهه ابرنگ لاریب	روض حسن الیون بوشال
یار نازک مثالی کدم اولام	رو زو شب راز جبار محرم اولام
باغبانی یار اده هر بار	سیر الیون بوشال
کوکلین آچ نیست با دهر	تنگ و تر ایدر سه اک نظر
کل کیکه درج ایدوب غلده	فخری لبر قویا ایدان آسنه
نوره لبر صلیک جان عشا قر	صیت و نظم ارشد کی آقا
انده رنگین سوز مدآب جاب	اولدی نظم سواهی صان غلده
خضر و شش نازه تر اده جاب	نشسته و لکره کوشش اده
اولدی هر میت زاده طبع	کرچه یوق حلقه قره نغم
اولده هر عاشقک متعالیدر	هر سوزم اهل درد حالیدر
انجمنلده نقل خجس اولام	جانلار غمت الیوب نظر لاما
حال ایدر لینه قصه و شاش	دل بالبر نظر سواهی بکاش
حال درویشش اکر نمونه سیر	عاشق زار اولان ایدر نظر

1710

1715

60 b

1720-1770

سیر الیون بوشال کوزین	طبع پاک اده لور محسن
کتابه الفقیر درویشش مصله بنده شیخ ابراهیم	
992	